

Kommunedirektørens forord

Lillehammer kommunes årsberetning skal være en oppsummering av det foregående år, både når det gjelder kommunens virksomhet og økonomi.

I all hovedsak presenteres det gode resultater i årsmeldingen med betydelig grad av måloppnåelse innenfor mange områder.

Grunnleggende utfordringer som må håndteres og krever prioriteringer

Lillehammer kommune står overfor tre overordnede utfordringer som preget leveranser og resultat i 2023 og som vil prege utviklingen i enda større grad framover. Både forventet knappere ressurser framover, den omfattende demografiske dreiningen og klimautfordringen vil kreve betydelig omstilling av de kommunale tjenestene og prioriteringen mellom dem.

Økonomi

Lillehammer kommunes netto driftsresultat i 2023 er på 34 millioner kroner, som utgjør om lag 1,2 prosent av driftsinntektene. Dette er et positivt resultat, men resultatet er lavere enn revidert budsjett og lavere enn måltallet for netto driftsresultat som er på 1,75 prosent for kommunen. Skatteinngangen for 2023 har vært noe lavere enn for 2022. Nedgangen var på ca. 4,5 prosent som utgjør om lag 46 millioner kroner. Nedgangen må sees i sammenheng med at skatteinntektene for 2022 var ekstraordinært høye.

Fra et organisasjonsmessig perspektiv er det verdt å merke seg at Lillehammer kommune i all hovedsak leverer både tjenester og økonomiske resultater på et godt nivå. I en skiftende og uforutsigbar tid må det påpekes at endringsevnen er god og krav til hurtige omstillinger høy. Det er gjort - og gjøres - omfattende omstillingsarbeid gjennom hele året.

Noe av inntektene gjennom 2023 kan vi ikke forvente vil gjenta seg de neste årene. Året var spesielt, særlig på grunn av ekstraordinært utbytte og stort premieavvik på pensjon. Det er derfor viktig å vektlegge behovet for fondsavsetninger og se til at pågående omstillingsarbeid ikke svekkes i gjennomføringen.

Det jobbes fortsatt aktivt med optimalisering av kommunens gjeldsportefølje. Dette har også i år gitt gode resultater. Gjennom aktiv forvaltning og ekstra utbytte viser netto finansområdet samlet en reduksjon i finanskostnader fra 2022 til 2023 på 25,7 millioner kroner. Samtidig gikk Lillehammer inn i 2023 med et disposisjonsfond på 328,6 millioner kroner. Med budsjetterte avsetninger og bruk av fond samt et mindreforbruk (overskudd) vil disposisjonsfondet øke med 24 millioner kroner til 352,6 millioner kroner. Av dette utgjør 280,3 millioner kroner det ordinære disposisjonsfondet. Dette er helt nødvendige reserver for Lillehammer kommune og vil samlet sett utgjøre 11,6 prosent av brutto driftsinntekter. Kommunestyrets vedtak om at disposisjonsfondet skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene er da nådd. Det er grunn til fortsatt å merke seg at dette er et minimum av hva kommunen bør ha av disponible fond. Utredningsarbeidet som har pågått gjennom 2023 og handler om dimensjonering av tjenestene våre viser tydelig behov for disponible fond.

Lillehammer kommune har identifisert tre mål som kommunen må nå for å ha en rimelig grad av økonomisk handlefrihet framover:

- Netto driftsresultat må utgjøre minst 1,75 prosent av driftsinntektene per år.
- Disposisjonsfond må utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene.
- Netto lånegjeld må være mindre enn 90 prosent av driftsinntektene.

Resultatet fra 2023 innfrir mål som kommunen har knyttet til disposisjonsfond. Netto driftsresultat ble for 2023 lavere enn målet og det synliggjør behov for omstillinger i årene som kommer. Det er ingen tvil om at det må gjøres store endringer i driften de kommende årene for å snu dette. Igangsatt omstillingsarbeid gjennom dimensjoneringssaken for framtidens tjenester forventes å bidra til å finne løsninger for å fortsatt levere gode tjenester på en mer bærekraftig måte.

Netto lånegjeld (konserntall) utgjorde ved årets slutt 3,8 milliarder kroner, dette tilsvarer 117,0 prosent av driftsinntektene. Økningen i gjeld er noe lavere enn prognosene i styringsdokumentet for 2023 - 2026, men mer enn målet på 90 prosent av driftsinntektene. Lillehammer kommune har fortsatt behov for nye investeringer og oppgraderinger blant annet knyttet til dimensjoneringssaken som utfordrer gjeldsgraden. De store investeringene medfører et ytterligere press på driftsøkonomien gjennom økt rente og avdragskostnader.

I løpet av 2023 satte Norges Banks styringsrenten opp hele seks ganger, fra 2,75 prosent i januar til 4,5 prosent i desember. Foreløpige prognoser er at renten vil holde seg på dette nivået over tid. Økningen i styringsrenten vil påvirke kommunens drift selv om kommunen også er godt sikret gjennom godt arbeid med gjeldsporteføljen. Målet om at Lillehammer kommune ikke skal ta opp mer lån enn det vi samlet betaler ned, vil nå bety en betydelig bremsing av den rentebærende gjeldsbyrden i forhold til tidligere planer. Dette forutsetter at vi går kritisk gjennom investeringsbehovene for årene framover.

Innbyggerne våre

Innbyggertallet i Lillehammer kommune har økt med 0,01 prosent i løpet av 2023. Dette er positivt, men marginalt svakere enn utviklingen for landet som helhet i 2023. Folketallsveksten i Lillehammer har siden tusenårsskiftet, ligget på 0,7 prosent årlig i snitt.

Det jobbes bredt med tiltak som kan bidra til en økt folketallsvekst i Lillehammer. Våre folkevalgte vil i 2024 bli orientert nærmere om det pågående arbeidet.

Etter en turbulent periode under koronapandemien har arbeidsledigheten i Lillehammer nå stabilisert seg på rundt 2 prosent. Ved utgangen av 2023 var 1,6 prosent av arbeidsstyrken helt ledige. Ved utgangen av 2019 var tilsvarende tall 1,4 prosent. Situasjonen tyder da på å ha normalisert seg. Ser vi på antall sysselsatte er de også tilbake nær nivåene før pandemien.

“Hans”

Ekstremværet «Hans» utfordret også Lillehammer kommune, selv om kommunen gjennom flere år har sikret utsatte områder gjennom prisbelønte “Prosjekt vassdrag”.

Vannmengdene som ble varslet var så ekstreme at det på forhånd ble satt i gang ekstra tiltak for å rydde langs vassdrag, stikkrenner og andre problemområder som kunne bli en “propp” for vannmengdene. Kommunen samarbeidet tett med andre beredskapsaktører og privat næringsliv. Skadeomfanget var likevel stort flere steder, og næringslivet i området ved Strandtorget ble spesielt hardt rammet. Kommunen har allerede hatt betydelige merkostnader i forbindelse med opprydding og skadeutbedring etter ekstremværet «Hans» og det er å forvente at det vil tilkomme ytterligere kostnader i 2024.

Likestilling, inkludering og mangfold

Et godt Lillehammersamfunn er et Lillehammer der våre innbyggere opplever seg som inkludert og en del av sitt lokalsamfunn. Dette krever av oss at vi jobber kontinuerlig med likestilling, inkludering og mangfold både i egen organisasjon og med Lillehammersamfunnet. Lillehammer kommune skal ivareta likestilling gjennom rekruttering og utviklingen i lønns- og arbeidsvilkår. Den senere tids økende fokus på likestilling generelt i samfunnet gjør det samtidig nødvendig at vi har et ytterligere bevisst forhold til likestilling på arenaer vi ikke nødvendigvis eier helt selv, men som vi likevel kan ha innflytelse på. Det omfatter arrangementer vi bidrar til og foretak vi har eierinteresser i.

Russlands angrep på Ukraina er nå inne i sitt tredje år. Den økte strømmen av flyktninger også til Lillehammer krever ekstra ressurser og presser kapasiteten i en del av våre tjenester. Det er likevel viktig at vi stiller opp i krisesituasjonen. De nye innbyggerne er samtidig verdifulle i den videre utviklingen av Lillehammersamfunnet dersom vi lykkes å integrere dem godt i grender-, bydelene, frivilligheten, næringslivet og vår egen organisasjon.

Krigen i Ukraina endret planene for bosetting av flyktninger vesentlig. I 2023 bosatte Lillehammer kommune 199 flyktninger med familiegjenforente. Av disse var ca. 80% fra Ukraina. Tjenestene er bygd opp gjennom de siste årene for å imøtekomme behovet. Det er blant annet økt med 11 årsverk på Lillehammer læringssenter og tjenesten har tatt i bruk nye lokaler for å få plass. Integreringstilskuddet endte ved årsavslutning på 96 millioner kroner. Av dette ble 7,4 millioner kroner avsatt til fond. Integreringstilskuddet er høyest de første to årene og trappes så ned de neste tre. Det er å forvente at utgiftene ikke vil bli redusert tilsvarende reduksjonen i inntekter. Avsetting til fond anses derfor som nødvendig økonomisk planlegging.

Norsk økonomi ser ut til i noen grad å ha respondert på gjentatte renteøkninger. Tallene tyder fortsatt på at det foreløpig ikke har påvirket ledigheten verken nasjonalt eller i Lillehammer i vesentlig grad. Selv om Norges Bank tror ledigheten fortsatt vil holde seg lav, er det all grunn til å følge utviklingen gjennom 2024. Renteendringer vil på sikt påvirke både hvilke tjenester det er behov for å gi og innholdet i tjenestene vi evner å gi.

Ansatte og rekruttering

I likhet med senere år opplever kommunen at det innen enkelte tjenester er vanskelig å rekruttere nye medarbeidere, spesielt kvalifisert helsepersonell og andre spesifikke yrkesgrupper.

Det jobbes systematisk for å bedre rekrutteringen i et stramt arbeidsmarked, samtidig med at det også jobbes med kompetansehevende tiltak hos nåværende medarbeiderne, og utdanning av lærlinger. Det er iverksatt flere prosesser for å styrke arbeidsforhold og heltidsandelen, og her er det fortsatt et potensiale.

Vi må også tenke nøye over hvordan vi disponerer den arbeidskraften vi har gjennom kompetanseheving og på alle måter attraktivt arbeid.

En virksomhet som Lillehammer kommune må hele tiden anstrenge seg for å endre arbeidsmåter og ha et kritisk blikk på egen drift. Godt samarbeid mellom partene, og gode prosesser er en forutsetning. Det vil alltid handle om å tenke nytt og å gjøre ting på andre måter. Derfor jobber kommunen kontinuerlig for å effektivisere implementering av ny teknologi som en del av sin digitaliseringsstrategi og bruke tilgjengelige automatiske løsninger der dette er mulig. Det kreves økonomi, kompetanse, tid og administrativ og politisk vilje for å forberede kommunen på det som kommer av utfordringer.

Året som gikk

Januar

Lillehammer kommune ønsker å høre innbyggernes mening om hvordan kommunen best kan tilpasse seg framtidens behov for helse- og omsorgstjenester. Det opprettes derfor en spørreundersøkelse på kommunens nettside og resultatet benyttes inn i arbeidet.

Kommunens arbeid med å skifte ut ledningsnett, rehabilitere eldre tekniske anlegg og sikre vannkilder fortsetter. Arbeidet kommer til å pågå over flere år.

Februar

Regjeringen konkluderer med at E6 skal bygges som firefelts motorveg forbi Lillehammer og gjennom Lågen-deltaet.

Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol besøker Lillehammer for å høre mer om kommunens strategiske grep for å beholde nyutdannet personell, rekruttere fastleger og sørge for at eldre kan bo trygt hjemme.

Det innføres ekstraordinær båndtvang for hunder på grunn av utfordrende forhold for viltdyr.

Kommunen forhandler med veterinærene for å sørge for at produksjonsdyr har veterinærvakt også på kveld og helg.

Mars

Kommunen går systematisk til verks for å tette vannlekkasjer i kommunen, og bruker store ressurser på dette arbeidet. I løpet av de ti siste åra er vannforbruket halvert, mye takket være tetting av lekkasjer. Det er et mål at forbruket skal enda mer ned.

Gjenbruket, som selger brukt inventar, legges ned og arbeidstreningstiltaket overføres til andre enheter. Den politiske saken om framtidas tjenester for barnehage, skole og helse legges fram for kommunestyret. I forkant har fagområdene gjennomført behovsanalyse og bred interessekartlegging.

Kommunen arrangerer «Vi på 75-konferansen».

April

Arbeids- og opptreningscenteret «Dugandes» åpnes av ordfører. «Dugandes» skal gi individuelt tilrettelagt arbeid og sysselsetting til voksne personer med funksjonsnedsettelse.

Kommunen rigger seg til i Håkons hall igjen for å kunne tilby femte dose med koronavaksine.

Søndre park tildeles den nasjonale prisen «Årets grønne park». Parken får prisen på grunn av høy estetisk og bruksmessig kvalitet.

Mai

Kronprinsesse Mette-Marit besøker Nordre Ål skole for å høre om kommunens pilotprosjekt «Leseløft Lillehammer.» Kommunen satser systematisk og langsiktig på prosjektet og Lillehammerelvene scorer meget godt nasjonalt.

Arbeidet med kommunens aller første kulturplan pågår gjennom hele året med nye metoder for engasjement og involvering, som podcast, gjestebud, prat med småbarnsforeldre, folkemøte osv.

Juni

Lillehammer kommunes nyskaping settes i drift; den mobile trygghetspatruljen skal hjelpe pasienter i eget hjem slik at en forhindrer unødvendige legevaktsbesøk og sykehusinnleggelser.

Kommunen inngår leieavtale for å opprette et felles legesenter for de kommunale fastlegene.

Juli

Kommunen organiserer kommunestyre- og fylkestingsvalg og starter med tidligstemming fra juli.

Fungerende ordfører åpner ny tømmeasjon for båter i båthavna på Vingnes.

August

Uværet «Hans» kommer og kommunen setter krisestab. Det flommer over ved Strandtorget og kjøpesenteret stenges. I forbindelse med uværet renner det også kloakk ut i Mjøsa og alle oppfordres til å holde seg unna vannet og elvebredden.

September

Kommunen gjennomfører kommunestyre- og fylkestingsvalg.

Kontinuerlig gjennom året kommer det flyktninger til Lillehammer, hovedsakelig fra Ukraina. Når året er omme, har kommunen tatt imot totalt 200 nye innbyggere som skal bosettes og integreres.

Oktober

Kommunens nye ordfører, Hans Olav Sundfør (H), tiltrer ordførervervet.

Vannet i Mjøsa er renere og ikke lenger sterkt forurensset etter «Hans».

Kommunen organiserer arbeidet med TV-aksjonen, som i 2023 går til Redd Barna og barns hverdag i krigs- og konfliktområder.

November

Kommunen starter arbeidet med å bygge ny bru fra nedre Busmoen og over til Strandtorget. Arbeidet ventes å ta et par år og hundeparken flyttes midlertidig litt lenger nord i ventetida .

Sammen med mange samarbeidspartnere jobber kommunen for byjubileum 2027.

Desember

Som ventet er det stor nedgang i antall barn i barnehagene. Sykehusbarnehagen legges ned.

Den planlagte innføringen av vannmålere i Lillehammer utsettes til 2030.

Økonomisk sammendrag

Driftsresultat

Lillehammer kommunes regnskapet for 2023 viser et netto driftsresultat på 34,05 millioner kroner, eller 1,2 % i forhold til brutto driftsinntekter mot 2,2 % i regulert budsjett.

Disposisjonsfondet er styrket i 2023 med 24,03 millioner kroner. I revidert budsjett var det budsjettert en avsetning på 87,7 millioner kroner og bruk av ubundne fond på 18,8 millioner kroner. Det er strøket bruk av disposisjonsfond på 8,9 millioner kroner i henhold til Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett. årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner m.m. § 4.2. Det er avsatt 63,6 millioner kroner mindre til disposisjonsfond enn regulert budsjett.

Tabellen under (Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd) gir en hovedoversikt over kommunens driftsinntekter, netto driftsutgifter, netto finanskostnader og netto driftsresultat.

Status drift for kommunen (1A)

Beløp i 1000

	Note	Oppr. bud. 2023	Rev.bud. 2023	Regnskap 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Rammetilskudd		-825 214	-861 151	-863 032	1 881	0,2 %
Inntekts- og formuesskatt		-972 229	-988 659	-978 806	-9 853	-1,0 %
Eiendomsskatt		-140 000	-140 000	-141 965	1 965	1,4 %
Andre generelle driftsinntekter		-64 327	-95 042	-105 065	10 023	10,5 %
Sum generelle driftsinntekter		-2 001 770	-2 084 852	-2 088 868	4 016	0,2 %
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		1 858 159	1 909 214	1 947 012	-37 798	-2,0 %
Avskrivninger		171 244	178 302	180 110	-1 808	-1,0 %
Sum netto driftsutgifter		2 029 403	2 087 516	2 127 122	-39 606	-1,9 %
Brutto driftsresultat		27 633	2 664	38 255	-35 591	-1336,0 %
Renteinntekter		-44 447	-44 447	-78 071	33 624	75,7 %
Utbytter		-65 988	-150 988	-149 911	-1 077	-0,7 %
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	-6 535	-11 939	5 404	82,7 %
Renteutgifter		158 706	158 706	192 563	-33 857	-21,3 %
Avdrag på lån		152 466	152 466	155 166	-2 699	-1,8 %
Netto finansutgifter		200 737	109 203	107 807	1 395	1,3 %
Motpost avskrivninger		-171 245	-178 512	-180 110	1 598	0,9 %
Netto driftsresultat		57 126	-66 646	-34 048	-32 598	-48,9 %

	Note	Oppr. bud. 2023	Rev.bud. 2023	Regnskap 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering		7 600	7 620	7 810	-190	-2,5 %
Avsetninger til bundne driftsfond		402	393	27 883	-27 490	-6999,6 %
Bruk av bundne driftsfond		-54 109	-10 210	-25 672	15 461	151,4 %
Avsetninger til disposisjonsfond		1 500	87 686	33 155	54 531	62,2 %
Bruk av disposisjonsfond		-12 518	-18 843	-9 128	-9 715	-51,6 %
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet		0	0	0	0	
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-57 126	66 646	34 048	32 598	48,9 %
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	

Viktige tall/hendelser som påvirket kommunes netto driftsresultat

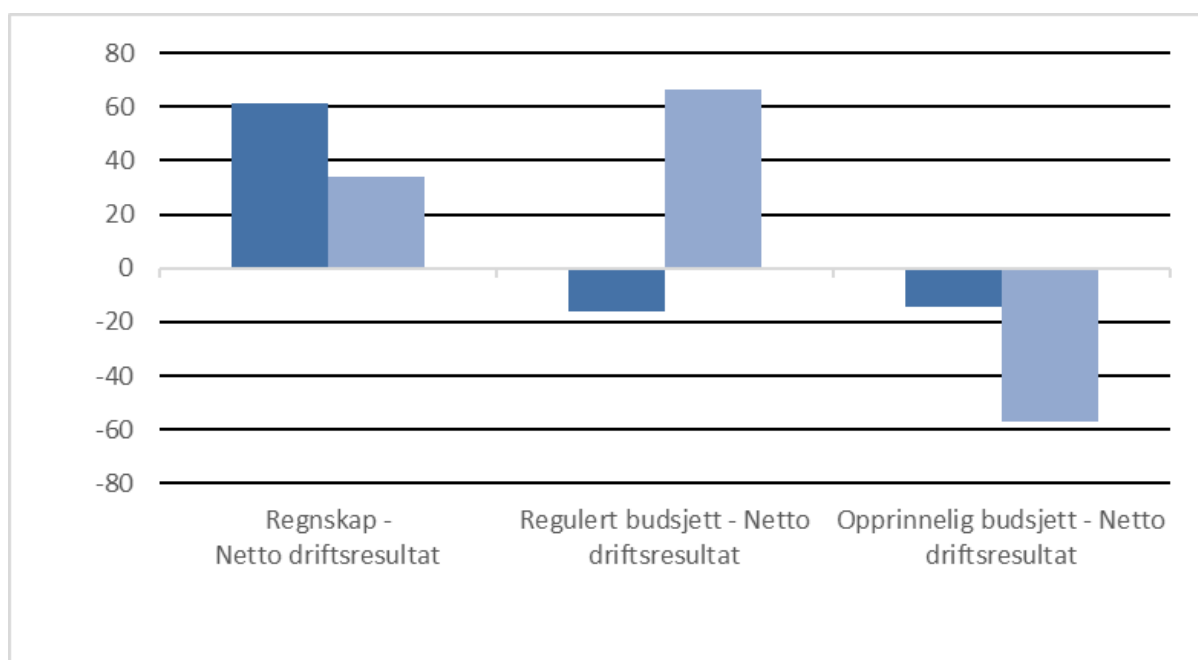
Netto driftsresultat er avhengig av en rekke faktorer. Her er noen av de viktigste tall og hendelser:

- Skatteinntekter.** Lillehammer kommune fikk inn skatteinntekter på totalt 978,8 millioner kroner. Dette er en reduksjon fra året før, der inntekten lå på 1025 millioner kroner. 2022 var et spesielt godt skatteår grunnet blant annet økt forskuddstrekk, økt forskuddsskatt og økt innbetalt restskatt. Reduksjonen i skatteinntekten fra 2022 til 2023 utgjør 46,5 millioner kroner. Det er en reduksjon som utgjør 4,5 prosent. Reduksjonen er i tråd med utviklingen på landsbasis som endte på - 4,7 prosent. I revidert nasjonalbudsjett ble anslaget for skatteinntektene økt med 4 milliarder på landsbasis. Lillehammer kommune justerte derfor prognosen for skatteinntekter med 16,8 millioner kroner i tråd med de nasjonale føringene. Årets margin- og fordelingsoppgjør ble lavere enn forventet slik at resultatet for skatteinntektene ble 9,8 millioner lavere enn det reviderte budsjettet.
- Terminering av rentebytteavtaler.** I løpet av 3. tertial endret kommunen en del av strukturen på noen av rentebytteavtalene. Det ble fremskyvet tre avtaler, og en avtale ble terminert til en gevinst på 10,3 millioner kroner. Dette er engangs renteinntekter for 2023.
- Renteberegning etter oppjustering av lokale lønnsstiger etter sentralt tariffoppgjør.** Kommunens kontrollrutiner avdekket i 2022 at ansiennitetstillegget i lønssystemet hadde blitt beregnet lavere enn det som var fastsatt i Hovedtariffavtalen. Korreksjonen og etterbetalingen ble utført. Det er fra kommuneadvokatens side foretatt en juridisk vurdering med hensyn til forsinkelsesrenter på det etterbetalte beløpet. Arbeidsgiver konkluderte med at det etter forsinkelsesrenteloven foreligger en slik rettighet. Totalt utgjorde forsinkelsesrentene ca 3,5 millioner kroner. Forsinkelsesrentene er utbetalt til de berørte i 2023.
- Refusjoner tilknyttet ekstremværet "Hans".** Lillehammer kommune var en av flere kommuner i Innlandet som per medio februar 2024 ennå ikke hadde fått endelig svar på søknad fra departementet grunnet behov for saksbehandling av etterspurte tilleggsopplysninger, for

Lillehammers del kostnader knyttet til flomsikringstiltak i regi av NVE. Midlene for kompensasjon vil derfor ikke utbetales før i 2024. Da det endelige kompensasjonsbeløpet på dette tidspunktet var usikkert samt at beløpet først utbetales i 2024, så regnskapføres det ikke inntekter for dette i 2023. Endelig innvilget beløp vil bli regnskapsført i sin helhet i 2024 når det foreligger endelig svar fra departementet på søknad. Kommunen mottok primo mars kopi av brev fra departementet om skjønntildeling etter ekstremværet Hans. Tildelt beløp etter fratrekk egenandel, uavklarte forhold som forsikring og eierskap m.m. er trukket fra, ligger på 9,3 millioner kroner. Dette er mindre enn kommunens søknadsbeløp, men følges opp av kommunedirektøren for klargjøring av beløp som er kommet til fratrekk fra departementets side.

- **Underskudd på selvkostområdet.** Årets regnskap viser et underskudd i selvkostregnskapet for avløp på 8,1 millioner kroner. Totalt fremførbart underskudd på området er etter dette på 28,9 millioner kroner. Det er ikke midler på fond som dekker årets underskudd på avløp. Underskuddet får derfor direkte negativ påvirkning på netto driftsresultat 2023.
- **Pris- og lønnsvekst.** I statsbudsjettet for 2023 ble det angitt en forventet lønn- og prisvekst (kommunal deflator) for det kommende budsjettåret på 3,7 prosent. Dette ble økt i revidert nasjonalbudsjett (RNB) til 5,2 prosent. Den kommunale deflatoren som benyttes har direkte innvirkning på nivået for rammetilskuddet til kommunene som reguleres i henhold til forventet deflator. Beregninger fra SSB viser en prisvekst (KPI) på 5,5 prosent mens Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) sin foreløpige rapport for årslønnsvekst for kommuneansatte endte på 5,6 prosent. Når reell pris- og lønnsvekst blir forskjellig fra det som legges til grunn i statsbudsjettet, så betyr dette at kommunen selv må dekke inn deler av pris- og lønnsvekst gjennom kostnadsreduksjoner og/eller et dårligere netto driftsresultat.

Netto driftsresultat sammenlignet med budsjett

År	Regnskap - Netto driftsresultat	Regulert budsjett - Netto driftsresultat	Opprinnelig budsjett - Netto driftsresultat
2022	61,5	-15,8	-14,4
2023	34,0	66,6	-57,1

Figuren viser netto driftsresultat og budsjettet netto driftsresultat for Lillehammer kommune 2022-2023 (tall i millioner kroner).

Netto driftsresultat i 2023 ble bedre enn opprinnelig budsjett, men dårligere enn regulert budsjett. Det regulerte budsjettet forventet et positivt netto driftsresultat på 66,6 millioner kroner, mens virkelig resultat ble på 34 millioner kroner (positivt).

Vesentlige økonomiske avvik i forhold til budsjett forklares i kapitlene for de enkelte sektorer og er også synliggjort i skjema for bevilgningsoversikter drift.

Sektorenes regnskap

En viktig årsak til et positivt driftsresultatet er sektorenes budsjettdisiplin.

Ved andre tertial meldte sektorene om et overforbruk etter budsjettendringer på følgende:

- Sektor by- og samfunnsutvikling: -1,5 millioner kroner på ordinær drift. Dette er da eksklusiv selvkost-området for vann og avløp.
- Sektor helse og velferd: -3,0 millioner kroner på ordinær drift.
- Sektor oppvekst, utdanning og kultur: + 1,3 millioner kroner på ordinær drift.

Det endelige årsresultatet for sektorene ble noe under prognosen fra 2. tertialrapport:

- Sektor By- og samfunnsutvikling fikk et negativt resultat for ordinær drift på 3,3 millioner kroner. Det er da eksklusiv v/a og ekstraordinære kostnader inkludert flom. Uten disse justeringene er avviket på 12 millioner kroner.
- Sektor Helse og velferd fikk et negativt resultat for ordinær drift på 7,1 millioner kroner.
- Sektor Oppvekst, utdanning og kultur fikk et negativt resultat for ordinær drift på 4,9 millioner kroner.

Se for øvrig avviksforklaringene under kapitlene for kommunens sektorer.

Resultatet for de tre store sektorene er samlet negativt i størrelsesorden 15 millioner kroner (24 millioner dersom en regner med hele resultatet By- og samfunnsutvikling). Dette trekker naturlig nok ned overskuddet på netto driftsresultat samlet for kommunen. De negative avvikene prosentmessig sammenlignet med total budsjettert driftsramme er likevel beskjedent. For By- og samfunnsutvikling er avviket på 1,7 prosent (ekskl. v/a og flom), Helse og velferd 0,8 prosent og Oppvekst, utdanning og kultur på 0,6 prosent. Sektorene har med andre ord under 1 prosent avvik i forhold til budsjett. God budsjettdisiplin er grunnlaget for at kommunen skal ha en bærekraftig økonomi.

Tabellen under viser sektorenes regnskap sammenlignet med opprinnelig og revidert budsjett. I kapitlene for sektorene redegjøres det for avvikene tilknyttet ordinær drift.

Bevilgningsoversikt drift

Beløp i 1000 kr

Sektor/Enhet	Org nivå 3	Opprinnelig budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Regnskap 2023
Sektor By- og samfunnsutvikling	Byggesak	4 395	4 435	4 646
Sektor By- og samfunnsutvikling	Eiendom	137 503	144 318	148 947
Sektor By- og samfunnsutvikling	Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	5 146	4 265	3 563
Sektor By- og samfunnsutvikling	Lillehammer kirkelige fellesråd	12 919	14 919	14 958
Sektor By- og samfunnsutvikling	Park og idrett	26 104	27 523	28 498
Sektor By- og samfunnsutvikling	Plan	15 125	15 466	13 804
Sektor By- og samfunnsutvikling	Vann og avløp	-59 147	-59 147	-52 721
Sektor By- og samfunnsutvikling	Veg og trafikk	34 233	37 068	39 153
Sektor Helse og velferd	Aktiv aldring	19 194	20 630	20 408
Sektor Helse og velferd	Fagavdelingen Helse og velferd	25 187	27 488	26 261
Sektor Helse og velferd	Hjemmetjenesten	188 416	203 885	203 495
Sektor Helse og velferd	Legehelsetjenester	63 604	64 947	60 798
Sektor Helse og velferd	Lillehammer helsehus	169 416	185 162	188 237
Sektor Helse og velferd	Lillehammer	20 308	21 039	20 535

Sektor/Enhet	Org nivå 3	Opprinnelig budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Regnskap 2023
velferd	rehabiliteringssenter			
Sektor Helse og velferd	Psykisk helse og rus	47 685	49 079	45 311
Sektor Helse og velferd	Tildelingsenheten	54 128	66 132	68 964
Sektor Helse og velferd	Tilrettelagte tjenester	221 006	239 136	250 608
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Barnehager	246 422	258 269	257 428
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Barneverntjenesten	68 526	79 113	80 093
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur	12 497	14 035	12 125
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Grunnskole	291 215	318 379	317 431
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Kultur	33 775	36 092	39 169
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Lillehammer helsestasjon	23 188	25 628	26 107
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Lillehammer læringscenter	51 293	64 300	68 979
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	NAV	54 187	55 751	56 345
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Trygg oppvekst	8 107	8 820	7 761
Fagenheter og andre	Digitalisering og IT	57 344	64 743	77 979
Fagenheter og andre	Dokumentasjon og service	12 811	13 447	13 210
Fagenheter og andre	Fellesenhet økonomi	2 259	2 321	2 392
Fagenheter og andre	Fellesområdet	-122 129	-196 416	-155 511
Fagenheter og andre	HR og organisasjonsenheten	21 226	20 833	20 350
Fagenheter og andre	Innkjøp	4 288	4 471	4 763
Fagenheter og andre	Kommuneadvokat	4 784	5 344	4 811
Fagenheter og andre	Kommunedirektørfunksjonen	9 772	12 798	13 058
Fagenheter og andre	Lillehammer Region Brannvesen	0	0	-615
Fagenheter og andre	Næringsutvikling	4 962	4 992	4 085
Fagenheter og andre	Politisk virksomhet	8 810	9 184	10 860
Fagenheter og andre	Strategisk utvikling og	9 700	14 022	11 628

Sektor/Enhet	Org nivå 3	Opprinnelig budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Regnskap 2023
andre	kommunikasjon			
Fagenheter og andre	Økonomisk planlegging og analyse	5 824	5 972	5 445
Bevilgningsområde	Bevilgningsområde	0	0	-163
		1 794 082	1 888 444	1 963 199

Driftsinntekter

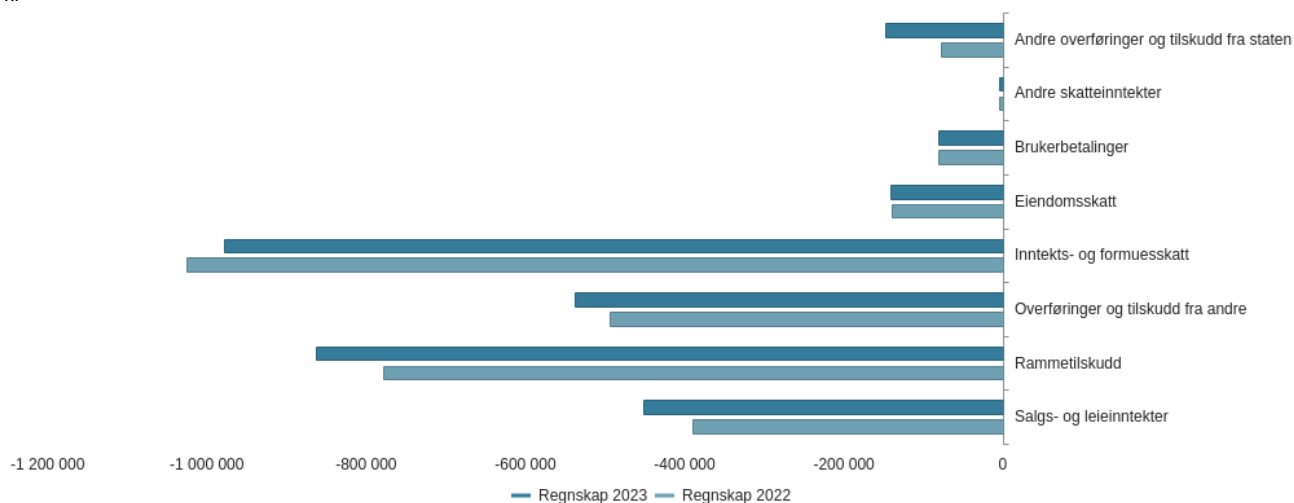
Stolpediagrammet og tabellen under viser kommunens driftsinntekter i 2022 og 2023. Totalt ligger brutto driftsinntekter nå på 3,2 milliarder kroner. De største inntektene kommer fra inntekts- og formueskatten. Skatteinntektene utgjør i 2023 nå 978,8 millioner kroner, rammetilskuddet er på 863 millioner kroner.

Totalt var det fra 2022 til 2023 en økning for driftsinntektene på 187,8 millioner kroner eller 6,3 prosent.

For mer detaljert omtale av kommunens driftsinntekter, se kapittel for Sentrale inntekter og finans.

Totalt driftsinntekter - graf 2023

Beløp i 1000 kr

Totalt driftsinntekter 2023 - Tabell

Beløp i 1000 kr

Rad (tekst)	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-147 423	-77 396
Andre	-4 233	-4 283

Rad (tekst)	Regnskap 2023	Regnskap 2022
skatteinntekter		
Brukerbetalinger	-81 696	-81 631
Eiendomsskatt	-141 965	-139 012
Inntekts- og formuesskatt	-978 806	-1 025 276
Overføringer og tilskudd fra andre	-537 120	-494 311
Rammetilskudd	-863 032	-778 707
Salgs- og leieinntekter	-452 378	-390 700
Totalsum	-3 206 652	-2 991 318

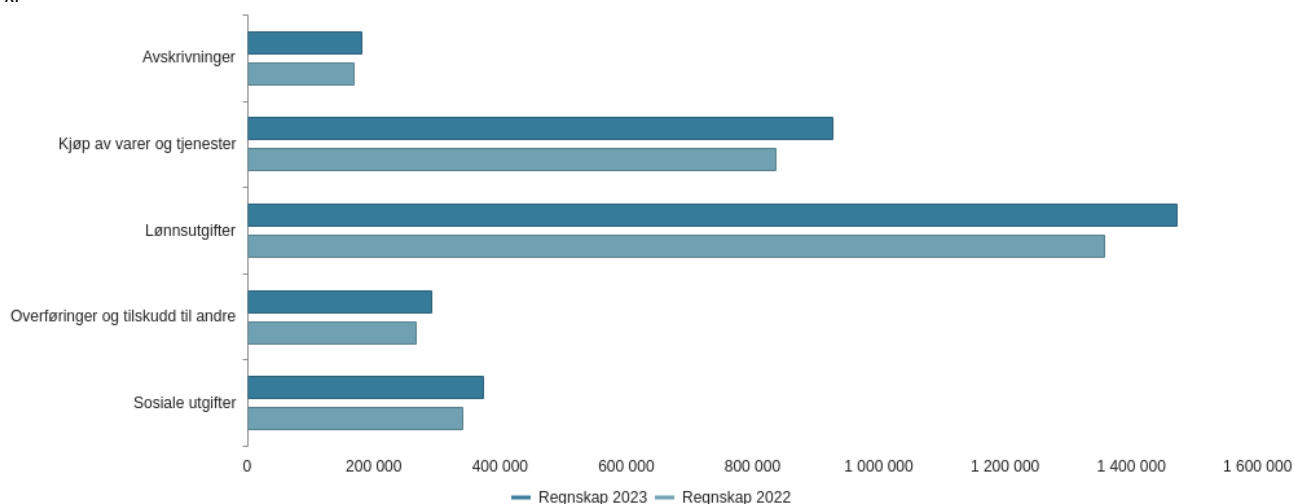
Driftsutgifter

Stolpediagrammet og tabellen under viser kommunens driftsutgifter i 2022 og 2023. Totalt har kommunen i 2023 driftsutgifter på 3,24 milliarder kroner. Dette er en økning fra 2022 på 276,5 millioner kroner, prosentvis ca. 9,3 prosent. Det er kommunens lønnskostnader som utgjør den største andelen, 1,85 milliarder kroner i 2023 (lønn og sosiale kostnader). Dette er en andel på 56,9 prosent av de totale utgiftene. Lønnskostnadene steg med ca 8,74 prosent fra 2022 til 2023. En viktig faktor her som påvirker veksten er kostnadsøkningen på pensjon.

Kjøp av varer og tjenester i 2023 endte på 927,5 millioner kroner. Dette er en økning fra 2022 på 91,6 millioner kroner eller 10,96 prosent.

Totale driftsutgifter

Beløp i 1000 kr

Totale driftsutgifter 2023

Beløp i 1000 kr

Rad (tekst)	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Avskrivninger	180 110	168 607
Kjøp av varer og tjenester	927 552	835 950
Lønnsutgifter	1 471 769	1 356 662
Overføringer og tilskudd til andre	291 852	266 863
Sosiale utgifter	373 624	340 365
Totalsum	3 244 906	2 968 446

Oppsummering

Status på driftstørrelser, likvider og fond viser at Lillehammer kommunes økonomi er svakt forbedret i 2023. Fond som buffere for framtidige utfordringer er økt gjennom 2023, og oppfyller nå Lillehammer kommunes langsiktige målsettinger. Kommunens disposisjonsfond utgjør nå 11,6 prosent. Det er imidlertid grunn til fortsatt å merke seg at dette er et minimum av hva kommunen bør ha av disponible fond. Utredningsarbeidet som har pågått gjennom 2022 og 2023 som handler om framtidige investeringsbehov og dimensjonering av tjenestene våre viser tydelig behov for disponible fond.

Lillehammer kommune må tilpasse driften til de inntektene kommunen har til rådighet. Framover må vi fortsatt påregne renteutgifter som vil ligge på et høyere nivå enn det den var gjennom 2010 -tallet. Inflasjonen har de siste tre årene økt til opp mot 6 prosent, noe som er langt høyere enn Norges Bank sitt mål på 2 prosent. Inflasjonen har den siste tiden flatet ut, men er fortsatt på et nivå på ca. 4,5 prosent. Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) fastholder en prognose på 4,1 prosent prisstigning i 2024.

Strømprisene varierer sterkt, men har etablert seg på et betydelig høyere snittnivå enn det var på før vi fikk den høye veksten i 2021/2022. Forventningene til lønnsoppgjørene i 2024 har en klar forventning om å bidra til en reallønnsvekst. Det betyr et oppgjør ut over forventet inflasjon, dersom reallønnsveksten blir på 1 prosent, så vil lønnsoppgjøret gi et resultat på over 5 prosent.

Kommunen har en høy netto lånegjeld. Selv om kommunen har redusert veksten i gjelden i henhold til økonomiplan, så er den fortsatt høy (ca. 117 prosent av brutto driftsinntekter) sammenlignet både med andre kommuner og den er høyere enn kommunens mål for gjeldsgrad (90 prosent). Dimensjoneringssaken som omhandler blant annet behov for framtidige investeringer innenfor helse, skole og barnehage har tydeliggjort at det er stor risiko for ytterligere vekst i gjeldsgraden.

Summert betyr dette at det fortsatt må være et sterkt fokus på kommunens økonomistyring. Dette arbeidet gjøres gjennom kommunens styringsdokumenter, arbeidet med effektivisering av kommunens tjenesteproduksjon og gjennom kommunens arbeid med langsiktig drifts- og investeringsplan.

Tiltak som har løpende fokus framover er:

- Tett oppfølging av mål og handlingsregler innenfor driftsbudsjett, fondsoppbygging og opptak lån/investeringsbegrensinger – jamfør økonomi og handlingsplan.
- Tilpasning av drift for å tilpasse kostnadene til inntekter for deretter å kunne bygge opp driftsfond i henhold til kommunes målsetting (10 prosent av kommunens brutto driftsinntekter).
- Tilrettelagt kompetanseoppbygging med fokus på å holde kostnadene innenfor tildelt budsjetttramme for ledere som har budsjettansvar.

- Ekstra administrativt fokus på og oppfølging av tjenester som av forskjellige årsaker anses å ha risiko knyttet til sitt budsjett.

For omtale av kommunens finansinntekter og kostnader, se kapittel "Sentrale inntekter og finans" samt kapittel "Finansrapportering".

For omtale av kommunes lånegjeld, se kapittel "Sentrale inntekter og finans" samt kapittel "Finansrapportering".

For omtale av kommunens fond, se kapittel "Lån og Finans - Fondsmidler".

Avvik fra kommunestyrets premisser

Kommuneloven krever at det i årsberetningen skal gjøres rede for «vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene». Dette er svart opp i årsberetningen under «status oppdrag» for den enkelte sektor / tjenestoområde. Det er her gjort rede for de avvik som er tilknyttet de oppdrag som skal gjennomføres for å oppnå kommunens målsettinger for tjenesteproduksjon.

Lillehammer kommune har de siste årene hatt stort fokus på å styrke kommunens økonomi. Kommunestyret har lagt klare premisser for dette arbeidet gjennom vedtak for omstillingsarbeidet tilknyttet programmet for Balanse '24 og vedtak tilknyttet de økonomiske målsettingene. Kommunen har fulgt opp disse premissene blant annet gjennom opprettelsen av et Porteføljestyre som har som oppgave å følge opp den samlede framdriften på kommunens investeringsprosjekter samt programmet for Balanse '24.

Kommunestyret har som en del av oppfølgingen av omstillingsarbeidet bedt om kontinuerlig rapportering av omstillingsarbeidet i forbindelse med møter i arbeidsutvalget for budsjett og omstilling, samt månedlig økonomisk rapportering i formannskapet. Månedlig økonomisk rapportering til formannskapet videreføres i 2024.

I tillegg har kommunestyret i vedtak bedt om to budsjettseminarer i året, dette er fulgt opp av kommunedirektøren. På vårens budsjettseminar skal det framlegges muligheter og utfordringer kommunen står overfor i kommende fireårsperiode. Arbeidet skal følges opp med nytt seminar for formannskap/arbeidsutvalg for budsjett og omstilling i september, der sentrale forutsetninger for budsjettarbeidet framlegges.

Kommunedirektøren har gjennom 2023 fulgt opp dette i henhold til vedtak. Kommunestyrets premisser for 2023 er så langt kommunedirektøren kan se etterfulgt.

Økonomiske og finansielle nøkkeltall

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Ett av kommunens økonomiske mål er netto driftsresultat målt i prosent av brutto driftsinntekter. Målet til Lillehammer kommune sier at netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter bør over tid ligge på minimum 1,75 prosent for å skape en robust økonomi og skaffe handlingsrom for framtidige investeringer.

Tabellen under (konserntall) viser utviklingen av netto driftsresultat fra 2020 til 2023 samt sammenligning med noen utvalgte kommuner og kommunegrupperinger. Alle tall er foreløpige tall fra SSB per 15. mars 2024:

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

	Lillehammer 2020	Lillehammer 2021	Lillehammer 2022	Lillehammer 2023	Hamar 2023	Gjøvik 2023	Ringsaker 2023	Kostragruppe 09 2023
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	-1,4 %	5,8 %	2,2 %	1,2 %	4,4 %	4,0 %	2,0 %	-0,1 %

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Lillehammer hadde i 2023 et netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på 1,2 prosent. Til sammenligning er -0,6 prosent snittet i Kommunegruppe 09, og 1,5 prosent er snittet i innlandet. Snittet for landet utenom Oslo er 1,0 prosent.

Lillehammers resultat for 2023 er redusert sammenlignet med resultatet i 2022 som lå på 2,2 prosent. Denne trenden er gjennomgående i svært mange av landets kommuner for 2023.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Økonomisk mål nummer to for Lillehammer kommune er at disposisjonsfond må utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene. Målsettingen er satt for at kommunen over tid skal ha en reserve som kan fange opp svingninger i kommunens regnskapsresultat. Videre skal disposisjonsfondet være:

- Buffer mot uforutsette hendelser
- Sikkerhet mot plutselige renteøkninger
- Handlefrihet til å gripe de muligheter som byr seg
- Egenkapital i fremtidige investeringer

Tabellen under (konserntall) viser utviklingen for Lillehammer kommunes disposisjonsfond de siste årene. Utviklingen har vært positiv fra 2020 hvor det lå på 4,1 prosent fram til 2023 der disposisjonsfondet nå er på

11,6 prosent. Lillehammer kommune ligger omtrent på nivå med kostragruppe 09 (11,4 prosent), lavere enn landet uten Oslo (13,4 prosent) og lavere enn Innlandet (15,5 prosent). Det er grunn til å merke seg

kommunens behov for disponible fond når en ser på de utfordringer som ligger foran i tid. Utredningsarbeidet som har pågått gjennom 2023 som handler om dimensjonering av tjenestene våre viser tydelig behov for disponible fond.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftinntekter

	Lillehammer 2020	Lillehammer 2021	Lillehammer 2022	Lillehammer 2023	Hamar 2023	Gjøvik 2023	Ringsaker 2023	Kostragrupp 09 20
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	4,1 %	9,4 %	11,9 %	11,6 %	19,6 %	16,4 %	22,3 %	11,

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Kommunens økonomiske målsetting nummer tre er at netto lånegjeld må være mindre enn 90 prosent av driftsinntektene. Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) og er fratrasket totale utlån og ubrukte lånemidler. Lillehammer kommune har de siste årene flatet ut veksten av netto lånegjeld (gjeldsgraden). For 2023 (konserntall) ligger den på 117,0 prosent. Tabellen under viser at kommunens gjeldsgrad ligger over nivået til Kostragruppe 9, landet uten Oslo og Innlandet.

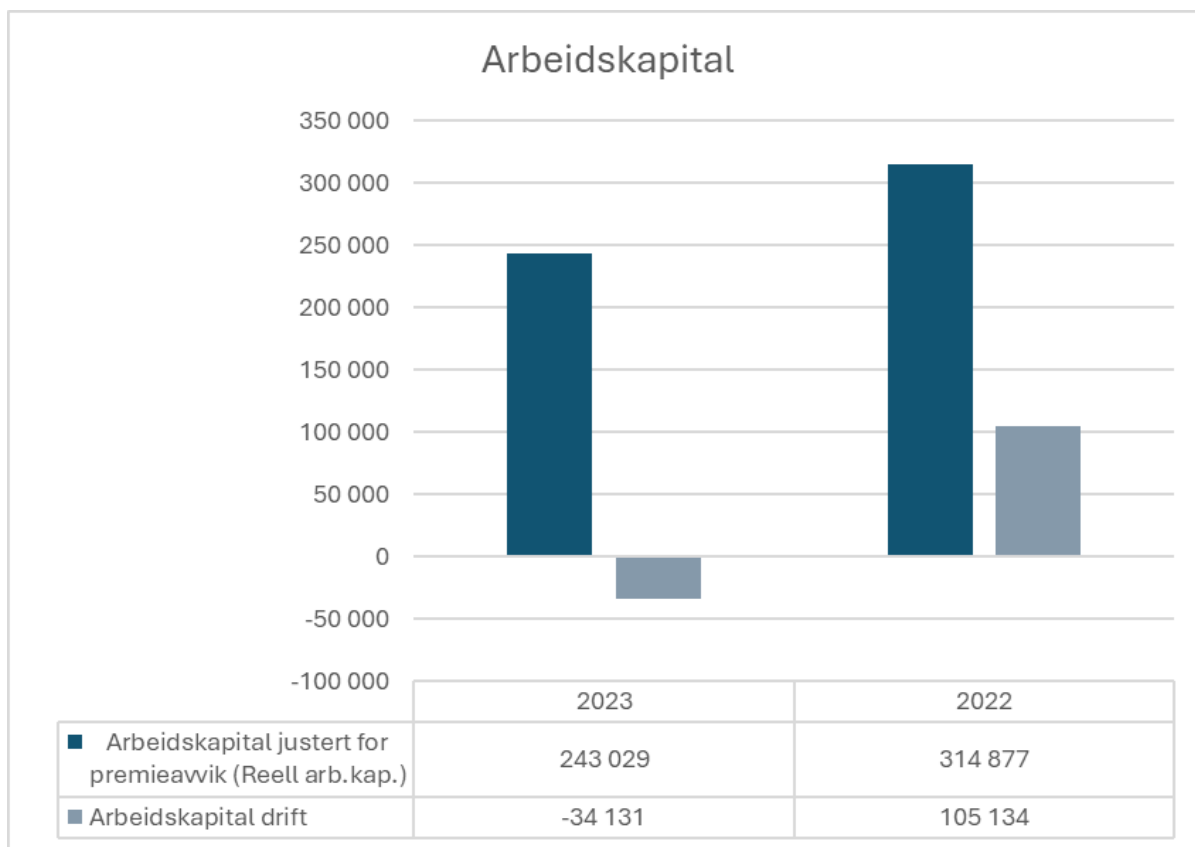
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

	Lillehammer 2020	Lillehammer 2021	Lillehammer 2022	Lillehammer 2023	Hamar 2023	Gjøvik 2023	Ringsaker 2023	Kostragrupp 09 20
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	118,6 %	120,7 %	119,1 %	117,0 %	83,9 %	83,1 %	90,6 %	99,

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Likviditet og soliditet

Kommunens arbeidskapital, beregnet som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld korrigert for premieavvik, er ved utgangen av 2023 på 243 millioner kroner. Dette er en nedgang sammenlignet med 2022 på om lag 71,8 millioner kroner.

Utvikling av arbeidskapitalen

Driftsdelen av arbeidskapitalen, beregnet som arbeidskapitalen fratrasket ubrukte lånemidler, kapitalfond, premieavvik og bundne driftsfond er ved utgangen av 2023 på -34 millioner kroner. Tilsvarende tall ved utgangen av 2022 er 105 millioner kroner. Dette viser en forverring i likviditeten. Kommunen hadde sist negativ arbeidskapital drift i perioden 2018-2020. Den negative arbeidskapitalen i driften kan hovedsakelig forklares ved et stort premieavvik for 2023. Arbeidskapitalen bør være positiv, da negativ arbeidskapital kan være et tegn på svak likviditet. I tillegg til arbeidskapitalen har kommunen en kassekreditt på 200 millioner kroner som er med å sikre en tilfredsstillende likviditet.

Likviditetsgrader

Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgraden. Nøkkeltallene viser kommunens evne til å dekke sine kortsiktige forpliktelser med utgangspunkt i alle eller de mest likvide omløpsmidlene. Likviditetsgrad 1 tar utgangspunkt i alle. Nøkkeltallet bør være større enn 2, fordi noen av omløpsmidlene kan være mindre likvide.

Likviditetsgrad 2 tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene, og her bør nøkkeltallet være større enn 1. De mest likvide omløpsmidlene er kasse, bank og markedsbaserte plasseringer som er klassifisert som omløpsmidler, og som raskt kan omgjøres i kontanter. Kommunen har fokus på god likviditetsstyring gjennom året, spesielt med hensyn til investeringsprosjekter. Ubrukte lånemidler øker nivået på omløpsmidler ved årsskiftet og gir et positivt bidrag til arbeidskapital og nøkkeltall for likviditet. Kommunen hadde ved årsskiftet en ubrukt kassekreditt på 200 millioner kroner.

	2023	2022	2021	2020
Likviditetsgrad 1	2,34	2,36	2,67	2,27
Likviditetsgrad 2	0,93	1,09	1,35	1,18

Soliditet (egenkapitalprosent og gjeldsgrad)

Soliditet kan forklare kommunens evne til å tåle tap. Egenkapitalprosenten gir informasjon om hvor stor andel av kommunens samlede eiendeler som er finansiert med egenkapital. Jo høyere egenkapitalprosent, desto bedre er soliditeten.

	2023	2022	2021	2020
Egenkapitalandel	20,8 %	21,0 %	20,6 %	20,5 %

Beregnet egenkapitalprosent per 31. desember 2023 viser at Lillehammer kommune har en noe begrenset evne til å tåle tap/dekke merforbruk, men har vist en viss stabilitet de siste fire årene. Gjeldsgrad viser forholdet mellom gjeld og egenkapital, og er et nøkkeltall som synliggjør kommunens økonomiske handlefrihet.

	2023	2022	2021	2020
Gjeldsgrad	3,8	3,8	3,9	3,9

Gjeldsgraden bør være under 5. I de kommunale regnskapsforskriftene er det ikke fastsatt noen anbefaling til hvor høy egenkapitalprosenten, likviditetsgraden eller hva gjeldsgraden bør være. Man bør imidlertid være observant på utviklingen i disse indikatorene. Et betydelig høyt investeringsnivå, med tilhørende høyt låneopptak, kan over tid føre til svekket soliditet.

Fondsmidler

Størrelsen på kommunens frie fondsmidler gir uttrykk for kommunens handlingsrom til å finansiere investeringer samt dekke opp uforutsette utgifter eller eventuelle svikt i inntektene.

Fondsoversikt (tall i mill kr)	01.01.2023	Endring	31.12.2023
Driftsfond			
Frie driftsfond	328,6	24,0	352,6
Disposisjonsfond	286,3	-6,0	280,3
Kommunalt utviklingsfond	1,3	0	1,3
Forsikringsfond	1,2	-0,1	1,1
Sum andre ubundne driftsfond	39,8	30,1	69,9

Bundne driftsfond	76	2,2	78,2
Næringsfond	2,1	0	2,1
Vannfond	1,9	1	2,9
Avløpsfond	0	0	0
Kulturfond	2,8	0,3	3,1
Sum andre bundne driftsfond	69,2	0,9	70,1
Investeringsfond			
Frie investeringsfond	49,2	-4,7	44,5
Kapitalfond	44,8	-4,7	40,1
Utviklingsfond kraftfusjon	4	0	4
Sum andre ubundne investeringsfond	0,4	0	0,4
Bundne investeringsfond	41,6	14,8	56,4
Tilfluktsromsmidler	1,4	0,2	1,6
Frikjøpsfond	4,3	0	4,3
Forvaltningslånefond	33,2	12	45,2
Idrettsfond	-0,1	2,6	2,5
Sum andre bundne investeringsfond	2,8	0	2,8
Sum fond	495,4	36,4	531,8

Sentrale inntekter og finans

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

Regnskap	Oppr.	Rev.bud.	Regnskap	Avvik i kr	Avvik i %
2022	bud. 2023	2023	2023		

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev.bud. 2023	Regnskap 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Frie disponible inntekter						
Rammetilskudd	-778 707	-825 214	-861 151	-863 032	1 881	0,2 %
Inntekts- og formuesskatt	-1 025 276	-972 229	-988 659	-978 806	-9 853	-1,0 %
Eiendomsskatt	-139 012	-140 000	-140 000	-141 965	1 965	1,4 %
Andre generelle driftsinntekter	-55 342	-64 327	-95 042	-105 065	10 023	10,5 %
Sum Frie disponible inntekter	-1 998 338	-2 001 770	-2 084 852	-2 088 868	4 016	-0,2 %

Rammetilskudd

Rammetilskudd (inkl. skjønnsmidler og inntektsutjevning) er 1,8 millioner kroner bedre enn justert budsjett. Budsjettet er gjennom året økt med 35,9 millioner kroner. Økningen fra opprinnelig til revidert budsjett er størst på inntektsutjevning med 19,1 million kroner, mens budsjettet for rammetilskuddet er økt med 16,8 millioner kroner. I tillegg har det kommet 1,4 millioner kroner mer i skjønnsmidler enn forutsatt i budsjettet.

Det var i 2023 overført utenfor ordinære rammetilskudd 13,5 mill. kroner knyttet til ekstra bevilgninger i forbindelse med revidert nasjonal budsjett.

Inntekts- og formuesskatt

Inntekts- og formuesskatt ble 9,8 millioner kroner lavere enn justert årsbudsjett. I løpet av året er budsjettet økt med 16,4 millioner kroner, men årets margin- og fordelingsoppgjør ble lavere enn for 2022.

Av den totale inntekten på inntekts- og formuesskatt er 3,9 millioner kroner knyttet til Naturressursskatt.

Eiendomsskatt

Inntekter fra eiendomsskatt er 1,9 millioner kroner høyere enn budsjett. Avviket på om lag 1,4 % skyldes i hovedsak en kombinasjon av løpende korrigeringer og feilretting av beregningsgrunnlag for eiendomsskatt. En årsak til økningen er litt høyere inntekt fra taksering av nye/endrede eiendommer i 2022 enn estimert ved fastsettelsen av budsjettet.

Andre generelle driftsinntekter

Andre generelle driftsinntekter består av integreringstilskudd, naturressursskatt og tilskudd for statlig rentekompensasjon. I 2023 er disse inntektene ca 10 millioner kroner høyere enn justert budsjett.

Integreringstilskudd: I opprinnelig budsjett for 2023 ble det budsjettet med 60,4 millioner kroner i integreringstilskudd. Budsjettet for 2023 ble lagt med utgangspunkt i bosetting av 40 flyktninger. Lillehammer kommune vedtok senere i tråd med anmodning fra Imdi å bosette 160 flyktninger, og etter ny tilleggsanmodning ble tallet økt til 195. Med bakgrunn i utviklingen i Ukraina og økt bosetting, så ble budsjettet for integreringstilskudd justert til 91,1 millioner kroner gjennom tertialrapporteringene. Berørte tjenesteområder fikk styrket sine budsjettrammer og 7,4 mill.kroner ble avsatt til flyktningfond. Integreringstilskuddet er høyest de første to årene og trappes så ned de neste tre. Det er å forvente at utgiftene ikke vil bli redusert tilsvarende reduksjonen i inntekter. Avsetning til fond ansees derfor som nødvendig økonomisk planlegging.

Lillehammer kommune bosatte 199 flyktninger inkl. familiegjenforente i 2023. Av disse var ca 80% fra Ukraina. Det var knyttet stor usikkerhet til bosettingen, og integreringstilskuddet endte opp 4,7 mill.kroner høyere enn budsjettet. Avviket skyldes i hovedsak høyere bosetting i 2023 enn estimert i 2.tertial, hvor det var lagt til grunn 174 nye bosettinger. Det positive avviket må sees opp mot det negative avviket hos tjenestoområdet Lillehammer læringscenter.

Statlig rentekompensasjon: Rentekompensasjon fra Husbanken ble på 5,3 millioner kroner i 2023, noe som er nærmere 1,4 millioner kroner bedre enn budsjett. Avviket henger sammen med rentenivået.

Naturressursskatt: Naturressursskatt er en skatteinngang som var ny i 2022 og er ikke budsjettet på egen konto. Skatteinngangen for naturressursskatt i 2023 ble på ca 4 millioner kroner og gir til et tilsvarende positivt budsjettavvik.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev.bud. 2023	Regnskap 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter	-50 848	-44 447	-44 447	-78 053	33 606	75,6 %
Utbytter	-59 490	-65 888	-150 888	-149 864	-1 024	-0,7 %
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	932	0	-6 535	-11 939	5 404	82,7 %
Renteutgifter	92 183	158 706	158 706	189 006	-30 300	-19,1 %
Avdrag på lån	147 288	152 466	152 466	155 166	-2 699	-1,8 %
Sum Finansinntekter/-utgifter	130 066	200 838	109 303	104 315	4 987	4,6 %

Renteinntekter

Renteinntekter ekskludert rentebytteavtaler endte på 15 millioner kroner mot et budsjett på 14,3 millioner kroner. Netto renteinntekter på rentebytteavtaler endte på 37,5 millioner kroner mot et budsjett på 22,1 millioner kroner. Det positive avviket på 16,1 millioner kroner må ses i sammenheng av at det ble terminert en rentebytteavtale med en gevinst på 10,3 millioner kroner.

Utbytter

Utbytte endte på 149,8 millioner kroner mot et opprinnelig budsjett på 65,8 millioner kroner, og revidert budsjett på 150,8 millioner kroner. Kraftsektoren hadde et meget godt år i 2022 og det resulterte i det ekstra store utbyttet for 2023. 99,8 % av utbyttet kom fra kraftsektoren i 2023, mens det resterende kom fra Ikomm AS.

Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler

Finansporteføljen fikk i 2023 en positiv verdiutvikling på 5,3 millioner kroner (11 %), dette er i hovedsak grunnet sterk avkastning i det utenlandske aksjemarkedet, kombinert med en svak kronekurs.

Renteutgifter

Renteutgifter endte på 184,7 millioner kroner mot et budsjett på 180,9 millioner kroner. Renteutgifter her består av renteutgifter knyttet til startlån og egne investeringer.

Avdrag på lån

Avdrag på lån til egne investeringer endte på 155,1 millioner kroner mot et budsjett på 152,4 millioner kroner. Avdrag på lån tilhørende startlån endte på 45 millioner kroner.

Investeringer

Investeringsutgifter

I 2023 er det regnskapsført investeringsutgifter til investeringer i varige driftsmidler, tilskudd til andres investeringer og investeringer i aksjer og andeler i selskaper. Investeringsutgifter består også av utlån av egne midler og avdrag på lån, men her er det hverken regnskapsført eller budsjettet noe i 2023. Investeringer i varige driftsmidler er enkelt forklart det tjenesteområdene bruker på å fullføre prosjekter, slik som lønn og kjøp av varer og tjenester. Investeringsstilskuddet til Lillehammer kirkelige fellesråd er et typisk eksempel på tilskudd til andre. Det samme er hvis et prosjekt utføres av et tjenesteområde i kommunen, mens budsjettet ligger på et annet område. Eksempelvis ligger budsjettet for flomsikring på kommunedirektørfunksjonen, mens det var tjenesteområdet Veg og trafikk som utførte et prosjekt innen flomsikring og hadde utgiftene til dette i 2023.

Investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Rad (tekst)	Opprinnelig budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Regnskap 2023	Avvik
Investeringer i varige driftsmidler	335 240	544 092	361 427	182 665
Tilskudd til andres investeringer	0	0	30 229	-30 229
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	800	6 738	-5 938
	335 240	544 892	398 393	146 499

Investeringer i varige driftsmidler hadde i 2023 et mindreforbruk på 183 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak lavere framgang på prosjektene totalt sett for hele kommunen. For å se detaljer kan du lese kapitlene for sektorene, hvor avviket for alle tjenesteområdene står beskrevet.

Tilskudd til andres investeringer hadde et merforbruk på 30 millioner kroner i 2023. I 2023 ble ikke investeringsbudsjettet fordelt riktig. Kostnader som egentlig skulle være tilskudd til andre ble budsjettet som investeringer i varige driftsmidler. Tilskuddet til Lillehammer kirkelige fellesråd på 7,6 millioner kroner skulle egentlig vært budsjettet her. Anleggsbidrag fra et tjenesteområde til et annet ble heller ikke budsjettet, men ligger som en del av investeringer i varige driftsmidler.

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper endte på et merforbruk på 6 millioner kroner i 2023. Merforbruket er på grunn av egenkapitalsinnskudd til KLP.

Avviksforklaring for tjenesteområdene

Under kapittelet til hver sektor kan du lese avvikforklaring for tjenesteområdene som forklarer avviket for investeringsutgifter. Avviksforklaringen inneholder forklaring for alle enheter med over 1 million kroner brutto i regnskap og/eller budsjett i 2023. Tabellene i sektorkapitlene og avvikene som forklares er sektorenes og tjenesteområdenes totale investeringsregnskap for 2023. Dette skiller seg fra bevilgningsoversikt investering etter §5-5 andre ledd (2B) som bare viser investeringer i varige driftsmidler. Vær oppmerksom på at man i budsjettprosessen ikke har fordelt budsjettet på de ulike radene, men i stor grad samlet hele budsjetttrammen for tjenesteområdet på raden investeringer i varige driftsmidler. Forklaringene finner du under hver sektor sitt kapittel:

[Lenke til By- og samfunnsutvikling](#)

[Lenke til Helse og velferd](#)

[Lenke til Oppvekst, utdanning og kultur](#)

[Lenke til Fagenheter og andre](#)

Større investeringsprosjekter

Investeringsprosjekter med over 10 millioner i budsjett

Beløp i 1000 kr

Hovedprosjekt	Eiende tjenesteområde	Regnskap	Revidert årsbudsjett	Avvik	Status framdrift	Økonomistatus
Diverse investeringer i kommunal eiendom	Eiendom	9 817	16 616	6 799	Mindre avvik	Mindreforbruk
Investering i boliger (Boligsosialt arbeid)	Eiendom	4 692	40 474	35 782	Store avvik	Mindreforbruk
Lillehammer helsehus - Kjøkken	Eiendom	6 431	14 802	8 371	Ferdig	Mindreforbruk
Diverse investeringskostnader/prosjekt	Vann og avløp	18 293	11 500	-6 793	Mindre avvik	Merforbruk
Lillehammer Renseanlegg	Vann og avløp	6 600	12 000	5 400	Iht. plan	Ihht plan
Rehabilitering/utbedring tekniske anlegg	Vann og avløp	37 528	80 000	42 472	Iht. plan	Merforbruk
Sanering ledningsnett	Vann og avløp	119 768	68 121	-51 647	Store avvik	Merforbruk
Veiutbedringer	Veg og trafikk	24 598	26 118	1 520	Iht. plan	Ihht plan
Ansvarlig lån - LiKE	Kommunedirektørfunksjonen	0	20 313	20 313	Iht. plan	Ihht plan
Flomsikring	Kommunedirektørfunksjonen	4 218	17 286	13 068	Mindre avvik	Mindreforbruk
Kjøp av næringseiendom	Kommunedirektørfunksjonen	14 051	50 000	35 949	Iht. plan	Mindreforbruk
Digitalisering av eldre arkiver	Dokumentasjon og service	0	15 625	15 625	Store avvik	Ihht plan
Totalsum		245 996	372 855	126 859		

En statusbeskrivelse per prosjekt kan leses ved å trykke på investeringsnavnet i tabellen.

Investeringsinntekter

Investeringsinntekter

Beløp i 1000 kr

Rad	Opprinnelig budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Regnskap 2023	Avvik
Kompensasjon for merverdiavgift	-29 339	-56 206	-17 424	-38 782
Tilskudd fra andre	0	-10 379	-39 996	29 617
Salg av varige driftsmidler	0	0	-3 263	3 263
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	-1 990	1 990
Bruk av lån	-299 051	-474 896	-335 830	-139 066
	-328 390	-541 481	-398 503	-142 978

Ettersom det har vært et mindreforbruk på investeringer i varige driftsmidler får kommunen også mindre kompensasjon for merverdiavgift. Avviket var på 39 millioner i 2023.

Anleggsbidrag mellom tjenesteområdene i kommunen har ikke vært budsjettet og utgjør mesteparten av avviket for tilskudd fra andre. Resten av avviket skyldes i hovedsak at kommunen har mottatt mer spillemidler enn budsjettet i 2023. Til sammen har tilskudd fra andre et avvik på 30 millioner.

Salg av varige driftsmidler har i 2023 vært på 3,3 millioner kroner, som ikke har vært budsjettet. Det største salget har vært salget av en eiendom. Dette salget bidrar til å finansiere kjøp av andre boliger i kommunen.

Kommunen har mottatte avdrag på utlån av egne midler på 2 millioner kroner i 2023 som ikke har vært budsjettet, og som derfor vises som et avvik. Kommunens utlån eks. startlån per 31.12.23 er nå på 7,1 millioner kroner, mot 9,2 millioner kroner i 2022. Utlånene fordeler seg på Lillehammer Olympiapark med 2,6 millioner kroner, Vingar grendehus på 1,8 millioner kroner, Jorekstad fritidsbad på 1,75 millioner kroner, Birkebeineren på 200.000 kroner, Lillehammer parkering på 35.000 og sosiallån på 768.000 kroner.

Mindreforbruket på investeringer i varige driftsmidler fører til lavere bruk av lån. Låneopptaket har vært 139 millioner mindre enn budsjettet i 2023.

Kommunens totale lånegjeld ved utløpet av 2023 var på 4695,4 millioner kroner. Dette er en økning på 299,4 millioner kroner mot 2022. Gjeldsporteføljen er fordelt med 62 prosent flytende rente og 38 prosent fast rente. Det vises for øvrig til rapportering av finansforvaltning per 31.12.23.

Netto lånegjeld defineres som langsiktig gjeld (ekslusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld i prosent av kommunens samlede driftsinntekter (konserntall) er ved utgangen av 2023 på 117 prosent, det er en nedgang fra 2022 som lå på 119,1prosent. En av kommunens hovedmålsettinger er at dette måltallet ikke skal overstige 90 prosent. Videre er netto lånegjeld per innbygger 132.959 kroner i 2023, en økning på 4,6 prosent fra 2022 hvor netto lånegjeld per innbygger var 127.114 kroner.

Videreutlån

Netto utgifter videreutlån

Beløp i 1000 kr

Rad	Opprinnelig budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Regnskap 2023	Avvik i år
Videreutlån	90 000	132 963	108 691	24 272
Bruk av lån til videreutlån	-90 000	-132 963	-108 691	-24 272
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	45 091	-45 091
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	-56 934	56 934
	0	0	-11 844	11 844

Det ble i første tertial gjennomført låneopptak i Husbanken, i tråd med vedtatt budsjett på 90 millioner kroner til formidlingslån (Startlån). Etter 2022 var ubenyttede midler til startlån på 43 millioner kroner. Totale midler tilgjengelig for videreutlån i 2023 ble derfor 133 millioner kroner. Omkring 132 millioner kroner har blitt utbetalt eller innvilget i løpet av 2023. Tabellen nedenfor viser status på startlån ved 31.12.23.

	Antall	Mnok
Innvilget og utbetalt 2023	45	109
Innvilget konkret bolig, ikke utbetalt per 31.12.23	2	3
Aktive finansieringsbevis per 31.12.23	10	21
Sum anvendt per 31.12.23		132
Midler overført fra 2022-23		43
Bevilget ramme fra Husbanken 2023		90
Utbetalt i 2023		-109
Innvilget konkret bolig, ikke utbetalt		-3
Aktive finansieringsbevis		-21
Ikke-disponerte midler per		1

01.01.24		
Antall avslag 2024	68	
Antall søknader under behandling per 31.12.23	27	
Status Tilskudd		
Budsjettert beløp 2023		2
Innvilget og utbetalt 2023	4	1
Innvilget, ikke utbetalt per 31.12.23	1	0
Aktive finansieringsbevis per 31.12.23	1	0

Overføring fra drift og netto avsetninger

Overføring fra drift og netto avsetninger

Beløp i 1000 kr

Rad	Opprinnelig budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Regnskap 2023	Avvik
Overføring fra drift	-6 850	-7 100	-7 810	710
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	549	48 869	-48 320
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	-34 043	34 043
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-6 495	-4 698	-1 797
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	9 635	9 635	0
	-6 850	-3 411	11 954	-15 365

Overføring fra drift har et avvik på 700 tusen kroner i 2023. Dette skyldes kostnader som må føres i investeringsregnskapet, men som tjenestekområdene har budsjettert i sitt driftsbudsjett.

Bruk og avsetning til bundne fond er ikke budsjettert, og det som er regnskapsført fører derfor til et avvik.

Bruk av ubundne fond har et avvik 1,8 millioner kroner. Dette skyldes investeringen helsehuset - modulbygg hvor det i sak KS 63/2023 ble vedtatt at prosjektet skulle finansieres ved bruk av ubundet fond i 2023. Prosjektet har hatt lavere framdrift enn forutsatt og derfor færre kostnader. Av denne grunnen er det ikke brukt like mye av fondet som budsjettert.

Dekning av tidligere års udekket beløp er gjennomført som budsjettert.

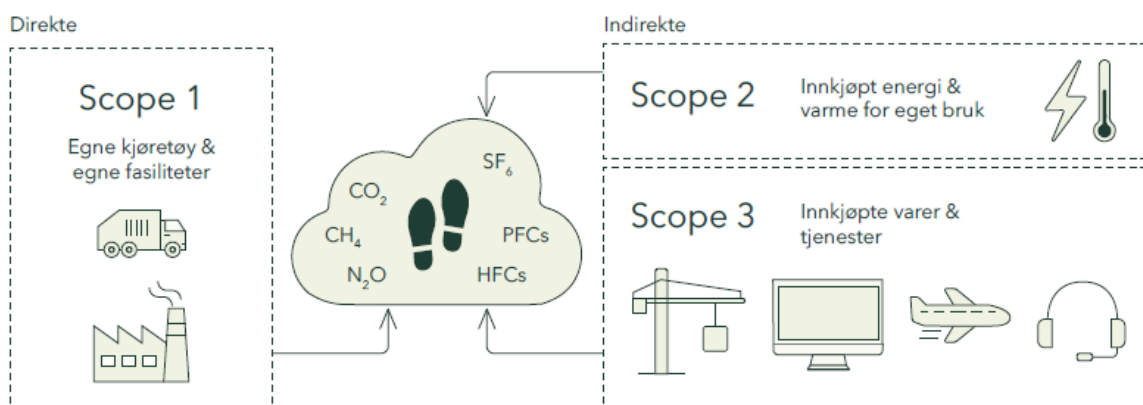
Klimaregnskap

Rapportering på klimaregnskap for Lillehammer kommune fases som redegjort for i Styringsdokumentet 2023-2026, inn i årsberetningene fra og med beretningen for 2022.

Det rapporteres på klimaregnskap for både Lillehammer kommune som geografisk område og Lillehammer kommune som organisasjon. Tilgjengeliggjøring av underliggende data og beregning av klimagassutslipp basert på disse, baserer seg på ulike kilder og metoder. I sum gjør dette at klimaregnskap foreligger ett år senere enn rapportering på kommunens handlings- og økonomiplan. Det innebærer at klimaregnskapet som inngår i årsberetningen for 2023, baserer seg på data og beregninger for 2022.

Videre omfatter klimaregnskapet for Lillehammer kommune som organisasjon både direkte og indirekte utslipp, mens klimaregnskapet for Lillehammer kommune som geografisk område (Lillehammersamfunnet som helhet) omfatter kun direkte utslipp. For det første er beregning av indirekte utslipp for Lillehammersamfunnet som helhet beheftet med svært stor usikkerhet og store feilkilder. For det andre vil kommunen som organisasjon, ha svært liten innflytelse over innbyggernes og næringslivets indirekte utslipp.

De ulike kategoriene av klimagassutslipp kan framstilles slik:

Beregningene og sammenstillingen av de direkte klimagassutslippene fra Lillehammersamfunnet gjøres årlig av Miljødirektoratet. Beregningene og sammenstillingen av klimabelastningen av drift og investeringer for Lillehammer kommune som organisasjon, gjøres av eksterne kompetansemiljøer og rapporten for 2021 er levert av Asplan Viak.

Lillehammersamfunnet

De samlede direkte klimagassutslippene fra Lillehammer kommune som geografisk område økte med 5,7 prosent fra 2020 til 2021. Som det framgår av diagrammet, hadde samtlige sektorer en økning av utslippene etter at det har vært en nedgang siden 2018.

De direkte klimagassutslippene fra Lillehammersamfunnet i 2021 er beregnet til å samlet være 85.642 tonn Co2-ekvivalenter. Dette utgjør tre tonn per innbygger i direkte utslipp.

Dersom utslippene fordeles per innbygger, ligger Lillehammer lavest av Mjøsbyene med Hamar, Gjøvik og Ringsaker som det er naturlig å sammenligne seg med. De direkte utslippene per innbygger ligger også betydelig under snittet for kommunene i samme KOSTRA-gruppe. Dersom utviklingen sees over hele den siste tiårsperioden, framgår det imidlertid at mens det i KOSTRA-gruppen til Lillehammer har vært en betydelig reduksjon siden 2011, har de direkte utslippene som konteres Lillehammersamfunnet bare gått marginalt ned.

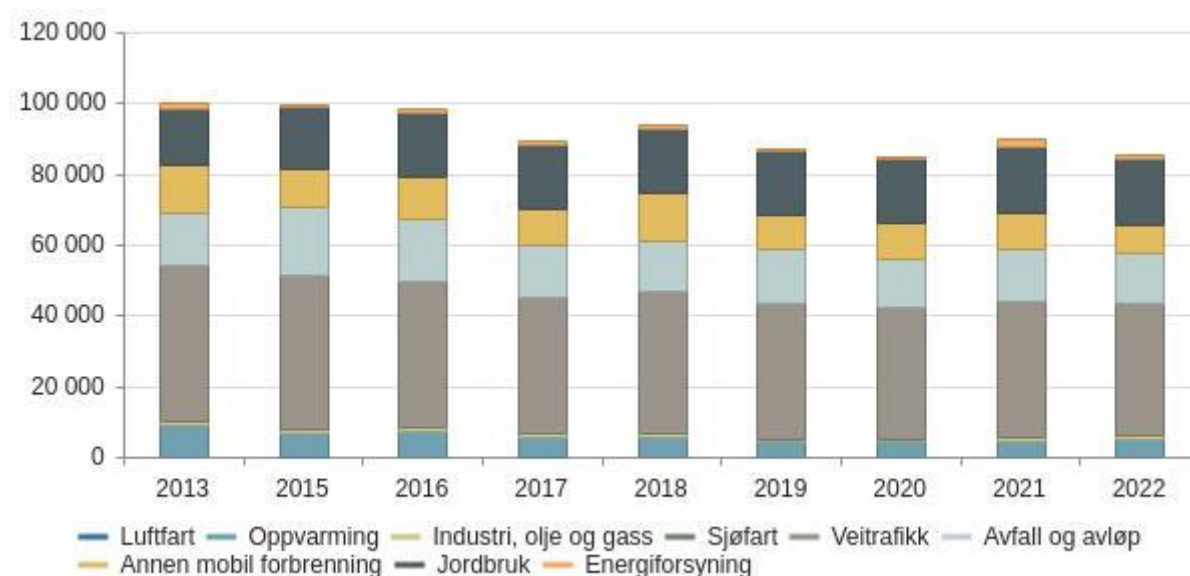
Det er særlig vegtrafikken som bidrar med utslipp i Lillehammer. Denne sektoren stod i 2021 for 45 prosent av de direkte utslippene. Cirka 40 prosent av de direkte utslippene fra vegtrafikk kommer fra personbiler, mens tungtransporten står for cirka 45 prosent. Utslippene omfatter all vegtrafikk i kommunen og inkluderer dermed også gjennomgangstrafikken på E6.

Den pågående innfasingen av elbiler og gradvise utfasingen av fossilbrenselbiler vil ventelig bidra til en reduksjon av direkte utslipp fra personbiler. Overgangen til lav- og nullutslippskjøretøy innen tungtransport ligger per nå betydelig fram i tid. Det er samtidig ikke ventet nedgang verken i varekonsum eller produksjon innen næringslivet. Som en konsekvens forventes ikke behovet for varetransport å gå ned. En reduksjon av direkte utslipp fra tungtransport kan dermed mest effektivt gjøres gjennom å flytte gods fra veg over på jernbane.

Klimastatistikk

Utslipp av klimagasser per år

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

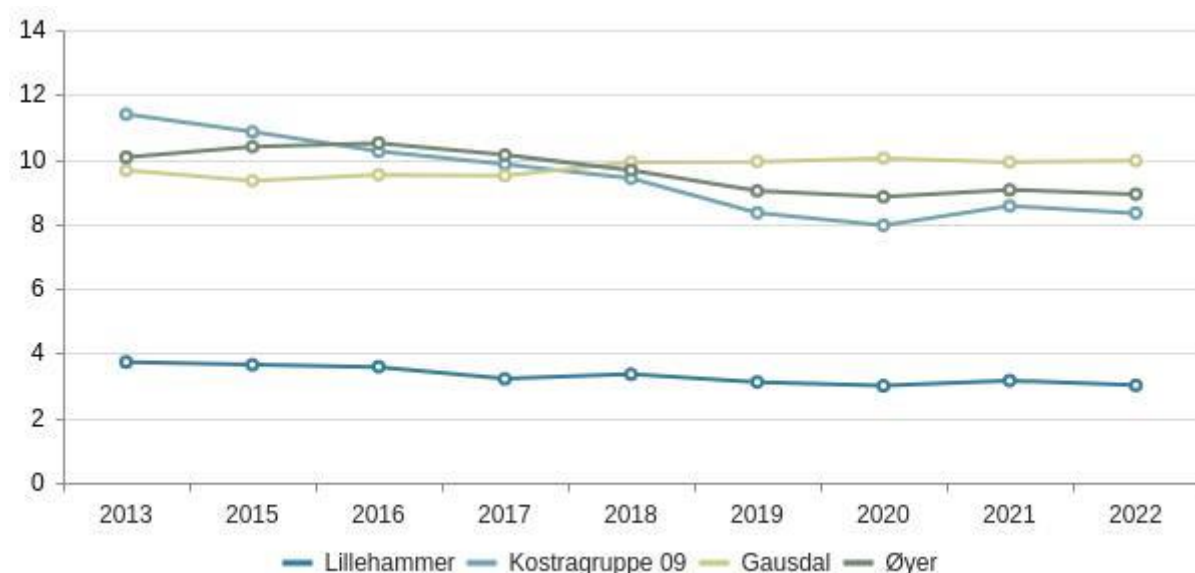

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Oppvarming	9 236,1	6 682,3	7 251,3	5 626,1	5 908,7	4 383,4	4 287,6	4 729,5	5 115,7
Luftfart	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri, olje og gass	912,1	1 037,6	1 013,6	1 002,8	983,7	898,3	762,9	953,4	836,1
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Veitrafikk	44 096,5	43 828,4	41 649,8	38 573,8	40 258,9	38 465,8	37 219,1	38 664,6	37 797,9
Avfall og avløp	14 995,7	19 144,3	17 284,2	14 726,3	13 759,0	15 042,3	13 925,2	14 495,7	13 816,8
Annen mobil forbrenning	13 344,4	10 989,6	12 132,9	10 458,9	13 745,3	9 842,2	9 847,6	9 998,2	8 306,3
Energiforsyning	1 540,5	496,9	1 110,7	1 023,4	968,8	608,2	610,8	2 023,5	1 145,1
Jordbruk	16 121,6	17 469,1	18 036,6	17 901,2	18 238,9	18 017,6	18 402,6	19 078,3	18 669,4
Sum	100 246,9	99 648,2	98 479,0	89 312,6	93 863,3	87 257,7	85 055,8	89 943,3	85 687,4

Utslipp av klimagasser per innbygger

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

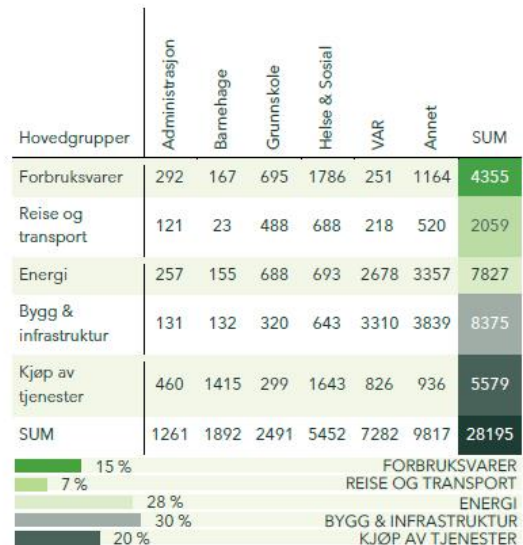
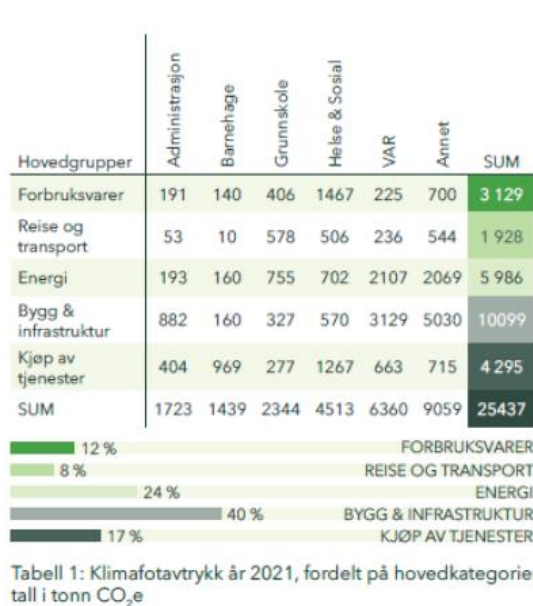
	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lillehammer	3,7	3,7	3,6	3,2	3,4	3,1	3,0	3,2	3,0
Kostragruppe 09	11,4	10,9	10,3	9,9	9,4	8,3	8,0	8,6	8,3
Gausdal	9,7	9,3	9,5	9,5	9,9	9,9	10,0	9,9	10,0
Øyer	10,1	10,4	10,5	10,1	9,7	9,0	8,8	9,1	8,9
Sum	34,9	34,2	33,9	32,7	32,4	30,4	29,8	30,7	30,2

Kommuneorganisasjonen

Kommunen kan i noen grad påvirke de direkte utslippene av klimagasser fra Lillehammersamfunnet gjennom sin funksjon som planmyndighet og samfunnutvikler. Størst innflytelse har en kommune likevel over sine egne direkte og indirekte utslipp, som resultat av drift og investeringer. For en kommune som

virksomhet vil det være relevant å rapportere på både direkte og indirekte utslipp fordi også mengden indirekte utslipp kan påvirkes gjennom valgene som tas for hvordan tjenestene organiseres og utvikles.

De direkte og indirekte klimagassutslippene fra virksomheten Lillehammer kommune er for 2022 beregnet til å utgjøre 28.195 tonn Co2-ekvivalenter. Dette utgjør ca 980 kg per innbygger. Dette innebærer at vi gjennom hvordan vi drifter Lillehammer kommune som virksomhet har økt utslippene pr innbygger med rundt 80 kg.

Klimagassutslipp etter kategori og tjenesteområde

Som det fremgår av tabellen, er det særlig kategoriene bygg og infrastruktur samt energi som utgjør en stor andel av kommuneorganisasjonens samlede klimabelastning. I 2022 utgjorde disse to kategoriene i sum nesten 60 prosent av organisasjonens samlede klimabelastning. En vesentlig reduksjon av klimagassutslipp krever dermed at kommunen bygger mindre og smartere. Det innebærer også at vi av hensyn til klimagassutslipp og energikonsum, bør samle tjenestene i færre og mer energiøkonomiske bygg. Å prioritere dette vil over tid gi både økonomiske gevinster og klimagassreduksjoner.

År	Forbruksvarer	Reise & transport	Energi	Bygg	Kjøp av tjenester	Sum
2001	2 642	2 881	7 329	8 333	2 408	23 593
2002	2 790	2 850	8 553	9 797	2 440	26 429
2003	3 957	3 042	8 474	10 640	2 833	28 946
2004	3 935	2 960	7 982	9 845	2 654	27 376
2005	3 700	2 687	7 723	10 440	2 886	27 435
2006	4 344	2 571	7 580	9 414	3 102	27 010
2007	4 745	2 981	9 346	11 362	3 271	31 705
2008	3 746	3 226	8 009	9 190	3 294	27 465
2009	4 047	2 591	9 389	8 939	3 436	28 401
2010	3 785	3 084	8 447	7 686	3 577	26 579
2011	4 300	2 522	8 877	6 644	4 819	27 162
2012	4 082	2 510	9 064	10 381	5 081	31 119
2013	5 658	2 806	6 854	10 214	5 399	30 932
2014	5 129	2 675	6 646	9 808	5 874	30 133
2015	4 965	2 851	6 668	13 300	5 853	33 638
2016	5 497	3 035	6 194	16 047	8 031	38 803
2017	5 229	2 900	5 796	18 597	8 562	41 084
2018	4 604	2 841	5 919	21 153	8 706	43 222
2019	4 779	2 693	6 063	19 325	8 088	40 948
2020	2 878	1 996	5 088	12 836	7 003	29 801
2021	3 129	1 928	5 986	10 099	4 295	25 437
2022	4 355	2 059	7 827	8 375	5 579	28 195

Utvikling i klimagassutslipp, CO2e, Lillehammer kommunes virksomhet

Over tid har kommuneorganisasjonens klimabelastning variert svært mye fra år til år. Utslippene fra byggeri konteres året bygget står ferdig. Utslippene fremstår derfor som høye når kommunen bygger nye formålsbygg. Samtidig skal mer energieffektive bygg gi en gradvis reduksjon i energikonsumet. Det var imidlertid en betydelig økning av utslipp knyttet til energi det siste rapporteringsåret.

Dersom vi fordeler direkte og indirekte utslipp fra kommuneorganisasjonen på de fem hovedkategoriene fra tusenårsskiftet frem til 2021, er det enkelte trekk som blir tydelige. For det første er det ikke noe entydig mønster knyttet til varekonsum. For det andre utgjør utslipp fra reise og transport relativt sett en liten andel (under 10 prosent). For det tredje er utslipp fra energi lavere i siste halvdel av perioden enn fra første halvdel. For det fjerde utgjør bygg både den største relative andelen og varierer svært mye fra år til år. Og for det femte synes utslipp som et resultat av tjenestekjøp å få en økende relativ andel dersom man sammenlikner første halvdel av perioden med andre halvdel av perioden.

Organisasjon

Etikk og verdier

Lillehammer kommune har etiske retningslinjer og verdier nedfelt i HR- og personalhåndbok, tilgjengeliggjort i kommunens kvalitetssystem TQM. Verdiene og de etiske retningslinjene er tema i kommunens nyansattkurs, personal- og ledersamlinger.

Kommunens verdier er nedfelt i tre verdiord; tillit, respekt og profesjonalitet. Verdiene skal være en rettesnor for beslutninger og handlinger internt og eksternt. Det er gjort tilgjengelig ulike verktøy til etisk refleksjon på ulike digitale plattformer for bruk i tjenestene. Enkelte tjenester har satt etisk refleksjon i system gjennom etablerte arenaer for deling og dialog. Ved Lillehammer helsehus er det etablert et tverrfaglig etisk råd.

De etiske retningslinjene og kommunens verdigrunnlag beskriver de holdninger og verdier som er ønskelig skal praktiseres i møte med innbyggere, samt internt i møte med medarbeidere, kolleger og ledere, hver dag.

Sykefravær

Generelt sett er sykefravær sammensatt. Mange faktorer påvirker nærværet på arbeidsplassen. Godt forebyggende arbeid i et utvidet partssamarbeid er viktig for å finne gode løsninger. Det utvidede partssamarbeidet trekker inn vernetjeneste og tillitsvalgte i større grad enn tidligere, og gjennom dette både har og tar de et større medansvar for helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen. Det er ikke kun et lederansvar, men også en del av medarbeidernes medvirkningsplikt.

Sykefravær for hele kommunen (egenmeldt og legemeldt)

Fravær	Samlet fravær	Korttid	Langtid
Årlig sykefravær 2023	8,02	1,85	6,17
Årlig sykefravær 2022	8,10	2,16	5,94
Årlig sykefravær 2021	8,60	1,91	6,69
Årlig sykefravær 2020	8,80	1,96	6,84
Årlig sykefravær 2019	8,40	1,79	6,62

Tabell: Tall fra Lillehammer kommune for årene 2019 til 2023. Agresso/framsikt

Gjennomsnittlig sykefravær i 2023 var på 8,0 prosent mot 8,1 prosent i 2022. Det er en nedgang på 0,1 prosentpoeng. Måltallet for kommunen er på 7,5 prosent i gjennomsnitt på årsbasis.

Nedgangen fra 2022 til 2023 er marginal. Med bakgrunn i pandemien i årene 2020 og 2021 vurderes den beste sammenligningen å være årene 2022 og 2019. Tabellen over viser at det har vært nedgang siden 2019, da fraværet lå på 8,40 prosent.

Nasjonalt er sykefraværet i kommunesektoren også relativt stabilt. Resultatet i Lillehammer kommune hittil i år vurderes å være et resultat av et mer målrettet arbeid i organisasjonen. Det jobbes godt med systematisk sykefraværsoppfølging, kombinert med forebyggende arbeid knyttet til organisering og ledelse av virksomhetene. Dette innebærer også økt søkelys på trepartssamarbeidet.

Fraværet i sektorene fordeler seg slik:

Sykefravær samlet 2023

Type	Område/enhet	Totalt i år	Totalt i fjor
Korttid	Sektor By- og samfunnsutvikling	1,46 %	1,37 %
Langtid	Sektor By- og samfunnsutvikling	4,18 %	4,60 %
Samlet	Sektor By- og samfunnsutvikling	5,64 %	5,97 %
Korttid	Sektor Helse og velferd	2,23 %	2,65 %
Langtid	Sektor Helse og velferd	7,70 %	7,37 %
Samlet	Sektor Helse og velferd	9,93 %	10,02 %
Korttid	Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	1,68 %	1,99 %
Langtid	Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	5,67 %	5,15 %
Samlet	Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	7,35 %	7,14 %
Korttid	Fagenheter og andre	1,21 %	1,53 %
Langtid	Fagenheter og andre	3,01 %	4,36 %
Samlet	Fagenheter og andre	4,22 %	5,89 %
Korttid	Sum sykefravær	1,85 %	2,16 %
Langtid	Sum sykefravær	6,17 %	5,94 %
Samlet	Sum sykefravær	8,02 %	8,10 %

Kilde: Egne data, Framsikt/Agresso

Tabell: Tall fra Lillehammer kommune for årene 2019 til 2023. Agresso/framsikt

Det er reduksjon i hver sektor, med unntak av sektor Oppvekst, utdanning og kultur. Det er i hovedsak en økning i tjenesteområdet Grunnskole, på 0,2 prosentpoeng, som bidrar til sektorens økning.

For hele kommunen er det langtidsfraværet som har økt i forhold til 2022, mens korttidsfraværet har gått ned.

KS utgir sykefraværstatistikk for kommunesektoren, med utgangspunkt i data fra SSB. I 2023 meldes det om økende sykefravær særlig i siste halvdel av 2023 (www.ks.no/fagomrader/statistikk-og-analyse/fravar/okende-sykefravar-i-2023/). På nasjonalt nivå har det vært en økning fra 2020 til 2023 i legemeldt fravær, fra 7,2 prosent til 7,7 prosent.

Utvikling i Lillehammer kommune følger i hovedsak nasjonale forhold.

KS skriver videre følgende:

"Sykefraværet i kommunene varierer mellom ulike tjenestesektorer. Sykefraværet er høyere innen helse og omsorg og barnehager enn i f.eks. administrasjon. Det er viktig å være klar over at endringer i andelen årsverk i de ulike sektorene, har betydning for utviklingen i det samlede, gjennomsnittlige sykefraværslivået. Demografisk utvikling og politisk prioritering har de siste årene gitt en sterk årsverksvekst i sektorene med høyt sykefravær relativt til sektorene med lavt sykefravær. Disse prosessene trekker i retning av en økning i sykefraværet, selv om sykefraværet i hver sektor ikke endres."

Nivået på fravær i Lillehammer kommune er fortsatt over målet om 7,5 prosent i årsgjennomsnitt. Det er tilfredsstillende at det er nedgang fra 2019 fram til i dag. Samtidig er nærværarbeid et kontinuerlig arbeid, som trenger oppmerksomhet regelmessighet. Det handler om organisering av arbeidshverdagen, helse- miljø- og sikkerhetsarbeid, rammer og kultur.

Gjennom 2023 er arbeidet fra 2022 videreført. Det er gjennomført skolering og oppfølging av ledere i forebyggende arbeid. Det er også lagt vekt på styrket individuelle oppfølging, med tidligere avklaringer for den sykmeldte. Dette handler om tidligere avklaringer om den sykmeldte kan komme tilbake i eget arbeid gjennom tilrettelegging og andre målrettede tiltak, eller om den sykmeldte må over i annet passende arbeid eller ytelse.

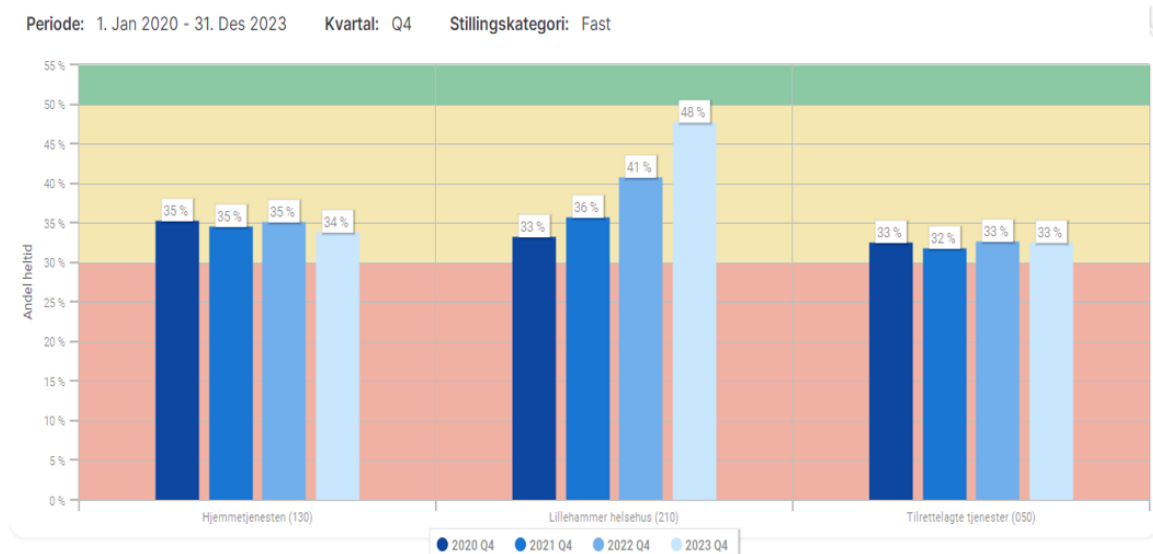
I 2024 videreføres innsatsen blant annet med løpende bistand til, og opplæring av ledere. Flere virksomheter har samarbeid med NAV Arbeidslivssenter og ulike program i regi av KS. Behov for bistand til ledere synes økende.

Heltidskultur

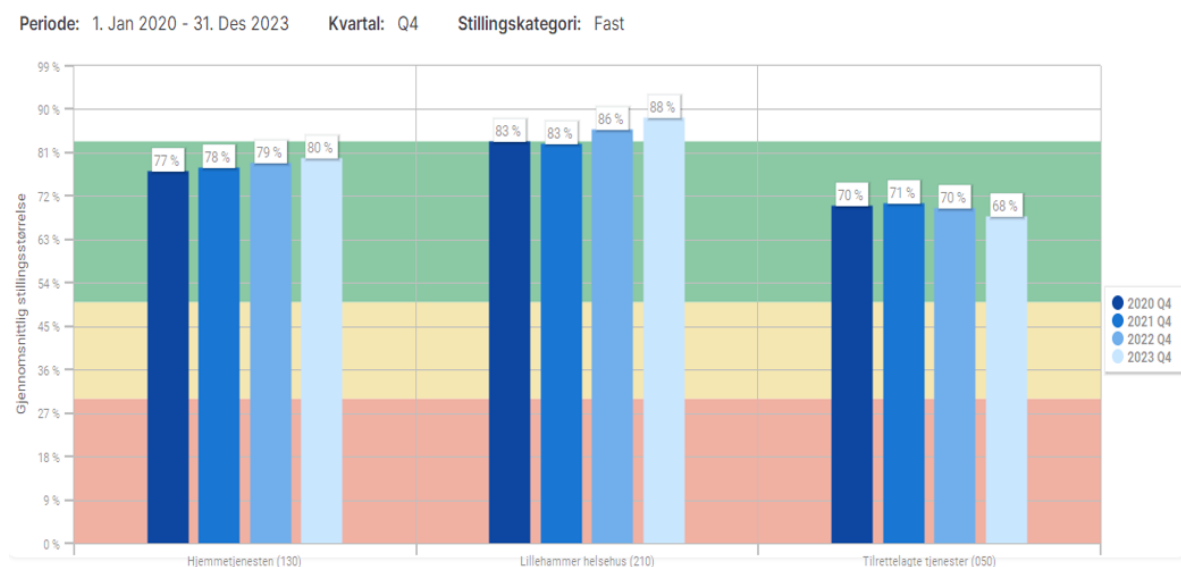
Lillehammer kommune har jobbet med heltidskultur i ulike former siden 2005.

Dette arbeidet har i hovedsak vært innenfor tjenesteområdene Lillehammer helsehus, hjemmetjenesten og tilrettelagte tjenester. Gjennom 2023 er det også et større fokus på øvrige tjenester.

Lillehammer helsehus har over år hatt en positiv utvikling, mens hjemmetjenesten og tilrettelagte tjenester i samme periode har opprettholdt et relativt stabilt nivå.

Figur: Utvikling andel heltid i tjenesteområdene hjemmetjenesten, Lillehammer helsehus og tilrettelagte tjenester. Tall fra Lillehammer kommune fjerde kvartal 2023, uttrekk faste ansatte.

Figur: Utvikling av gjennomsnittlig stillingsstørrelse i tjenesteområdene hjemmetjenesten, Lillehammer helsehus og tilrettelagte tjenester. Tall fra Lillehammer kommune fjerde kvartal 2023, uttrekk faste ansatte.

Ser vi samlet for gruppen Helse/pleie/omsorg, på nasjonalt nivå og i gruppe ni-kommuner, er andelen heltidsansatte og gjennomsnittlig stillingsstørrelse høyere enn i Lillehammer kommune. Helsehuset har jobbet godt med flere tiltak over tid, herunder nye arbeidstidsordninger og tilbud om økte stillinger, og ligger nå over gjennomsnittet.

	Antall	Gjennomsnittlig	Andel
--	--------	-----------------	-------

			stillingsstørrelse		heltidsansatte
	Ansatte	Årsverk	Alle ansatte	Deltids-ansatte	
Helse/pleie/omsorg – alle kommuner	215.134	164.937	77 %	55 %	45 %
Helse/pleie/omsorg – Gruppe 9	28.178	21.276	76 %	57 %	43 %
Helse/pleie/omsorg – Lillehammer kommune	1372	978	71 %	63 %	37 %

Tabell: Tall fra PAI-registeret (KS' register for lønns- og personalopplysninger), tall fra 1. desember 2023.

På nasjonalt nivå ligger kommunen under nivået på andel hele stillinger og stillingsstørrelse samlet sett, også i forhold til kommunegruppe 9. Heltidsandelen er uendret fra 2022, utviklingen har flatet ut.

År	Kommunenavn	Kvinner og menn		Kvinner		Menn	
		Andel heltids-ansatte	Gj.snittlig stillings-størrelse	Andel heltids-ansatte	Gj.snittlig stillings-størrelse	Andel heltids-ansatte	Gj.snittlig stillings-størrelse
2023	ALLE KOMMUNER	0,59	0,83	0,57	0,83	0,67	0,84
	LILLEHAMMER	0,51	0,79	0,49	0,79	0,58	0,78
	GRUPPE 09	0,56	0,82	0,54	0,82	0,64	0,82
2022	ALLE KOMMUNER	0,57	0,82	0,55	0,82	0,67	0,83
	LILLEHAMMER	0,51	0,79	0,48	0,79	0,59	0,79
	GRUPPE 09	0,54	0,81	0,52	0,80	0,63	0,82

Tabell: Tall fra PAI-registeret (KS' register for lønns- og personalopplysninger), tall fra 1. desember 2023 og 1. desember 2022.

Utvikling av heltidskultur er et langsiktig arbeid som krever mye av både den enkelte leder og medarbeider. Utvikling av heltidskultur handler i stor grad om organisasjonskultur og organisering av morgendagens tjenester i tråd med prinsippene i heltidskultur. Mye av dette er pågående arbeid i tjenestene i dag, og struktureres med mål om økt andel heltid. Utvikling av heltidskultur krever et langsiktig arbeid med flere organisatoriske faktorer før det gir synlige statistiske resultater.

Tjenesteområdene arbeider ulikt med å utvikle heltidskultur. Prosessene og tiltakene må tilpasses de lokale forholdene og ansatte, tillitsvalgte og verneombud skal involveres godt i arbeidet. Gjennom 2023 er det igangsatt, og fullført prosesser, som har medført større stillinger blant annet ved etablering av årsturnus og langvakter. Flere virksomheter vil i 2024 delta i KS-prosjektet «Tørn – Sammen om fremtidens helse og omsorg». Tørn-prosjektet handler om bemanningsledelse, og gjør forsøk med organisering av oppgavene i kommunenes omsorgstjenester. Dette handler om å skape gode

brukeropplevelser gjennom riktig kompetanse til riktig tid – og med heltidskultur i bunn (KS.no). I 2024 følges flere politiske vedtak opp, blant annet gjennom hyppigere møter i partssammensatt utvalg.

Endringer i arbeidstid og helgefrekvens er nødvendige tiltak for å redusere andel små stillinger og oppnå de store økningene av andel heltid, men det er også tiltak som er krevende å innføre. Partene lokalt må fortsatt rette stort fokus mot den enkelte ansattes muligheter for å arbeide i alternative arbeidstidsordninger og andre tiltak som bidrar til heltidskultur. Flere av tiltakene krever avtale på lokalt og sentralt nivå i arbeidstakerorganisasjonene, og det legges vekt på frivillighet blant medlemmene.

Likestilling

Likestillingsredegjørelse Lillehammer kommune 2023

(Illustrasjon: Bufdir. FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.)

Lillehammer kommune jobber for likestilling og mot diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og kombinasjoner av disse grunnlagene.

Offentlige arbeidsgivere skal årlig redegjøre for aktivitetsplikten i henhold til likestilling- og diskrimineringsloven § 26 bokstav a – d. Under følger først tilstand for kjønnslikestilling etterfulgt av redegjørelse for kommunens arbeid for likestilling og mot diskriminering. Avslutningsvis synliggjøres relevante lønnsdata.

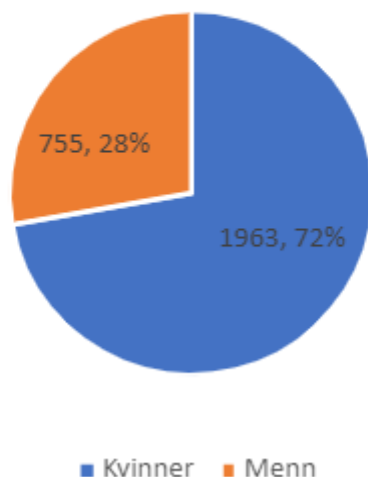
Tilstand for kjønnslikestilling

Kjønnsbalanse totalt

Lillehammer kommune har en stor overvekt av kvinnelige ansatte.

Figurene under viser ulike data med fordeling på kjønn.

Totalt antall stillinger fordelt på kjønn pr. 31.12.2023

Figur: Viser kjønnsbalanse i Lillehammer kommune. Dataene viser alle ansatte (personer) som mottar lønn i definert stillingsstørrelse. Tall fra Lillehammer kommune pr. 31.12.2023, oppgitt i prosent.

Antall stillinger har økt fra 2022 til 2023. Fordelingen mellom kvinner og menn er uendret.

Tabellen under viser andel kvinner og menn i ulike sektorer, etter inndeling i KS' PAI-register. Sektorer i disse tabellene tilsvarer ikke fullt ut sektorinndeling i kommunens administrative organisering. Andelen kvinner er redusert fra 73% til 72% fra 2022 til 2023. Det er størst økning i andelen kvinner i teknisk sektor, hvor andelen er gått fra 34% til 36%. I kategorien helse/sosial er det ingen endring fra 2022.

Prosent av antall kvinner og menn i ulike sektorer i Lillehammer kommune

Pr. 1.12.2023 basert på PAI-registeret. Tabellen inneholder bare hovedstillinger.

Sektor	Antall		Andel (i prosent)	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I ALT	1.839	701	72	28
Sentraladministrasjonen	87	36	71	29
Oppvekst	561	171	77	23
Skoleadministrasjon	9	2	82	18
PP-tjeneste	10	4	71	29
Grunnskole	262	116	69	31
Barnehager	189	12	94	6
Fritidshj/skolefritidsordn	28	6	82	18
Øvrig oppvekst	63	31	67	33
Helse/sosial	1.023	278	79	21
Administrasjon	84	16	84	16
Alm helsevern	50	5	91	9
Somatiske sykehjem	154	29	84	16
Alders- og sykehjem	118	27	81	19
PU	279	106	72	28
Hjemmehjelp/-sykepleie	149	47	76	24
Sosialhjelp	80	20	80	20
Andre virksomheter	109	28	80	20
Kultur	56	19	75	25
Teknisk sektor	105	190	36	64
Uoppgitt	7	7	50	50

Kjønnsfordeling i lederstillinger

	Kvinne	Mann
Kommunedirektør og	17 %	83 %

kommunedirektørens ledergruppe		
Kommunedirektør, kommunalsjefer og assisterende kommunalsjefer	38 %	62 %
Tjenesteområde- og fagenhetsledere	65 %	35%

Tabell: Tabellen viser prosentvis fordeling mellom kjønn i lederstillinger. Tall fra Lillehammer kommune 2023.

Heltid- og deltidsandel

Lillehammer kommune har en andel deltidsansatte på totalt 49 %. Dette er uendret fra 2022. Ser vi på kjønnsfordelingen har flertallet av kvinner en deltidsstilling, mens det er motsatt for menn. Andelen kvinner som har deltidsstilling er redusert fra 53% til 51%. For menn er andelen deltidsstillinger uendret.

Det er innen helse, pleie og omsorg det er størst andel deltid. I denne sektoren er det jobbet målrettet over tid med å utvikle en heltidskultur. Andelen heltid er 37%. Det er det samme nivået som i 2022.

Figur: Andelen av ansatte med heltids- og deltidsstillinger total, og fordelt på kjønn. PAI-tall per 1. desember 2023. Oppgitt i prosent.

Arbeidet med heltidskultur er et viktig område i likestillingsarbeidet i kommunen. Det er iverksatt et større analysearbeid innenfor ulike kategorier i 2024. Dette skal bidra til å øke kunnskapen om årsaker til deltidsstillinger, og gjennom dette bedre kunne fastsette overordnede og virksomhetsspesifikke mål og tiltak. Mere informasjon om arbeidet med heltidskultur kan leses i eget kapittel om heltidskultur.

Undersøkelse om ufrivillig deltid

Lillehammer kommune gjennomførte i 2022 en undersøkelse om ufrivillig deltid for alle ansatte jf. § 26 andre ledd bokstav a. Undersøkelsen som ble benyttet bygger på Likestillingsombudets og Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratets anbefalinger.

Det skal gjennomføres ny undersøkelse i 2024. De lokale partene har i 2023 og tidlig 2024 drøftet metode for en ny undersøkelse. Det er enighet om at ambisjonen er å ha samtale med alle ansatte som har deltidsstilling, som ikke er knyttet til forhold hjemlet i lov og/eller avtaleverk av varig eller midlertidig årsak. Det er iverksatt arbeid med datagrunnlag for mer målrettede analyser.

Arbeidsforhold; foreldrepermisjon og midlertidige stillinger

Tabellen viser uttak av **fødselspermisjon** fordelt på kvinner og menn.

Uttak av fødselspermisjon				
	Totalt antall	Gjennomsnitt uker	100 % permisjon	80 % permisjon
Kvinner	88 (88) (86)	14,3 (15,3) (14,4)	60 (62) (66)	27 (26) (20)
Menn	28 (28) (33)	11,9 (10,3) (10,3)	23 (21) (23)	6 (7) (10)
Totalt	116 (116) (119)	13,7 (14,1) (13,7)	83 (83) (89)	33 (33) (30)

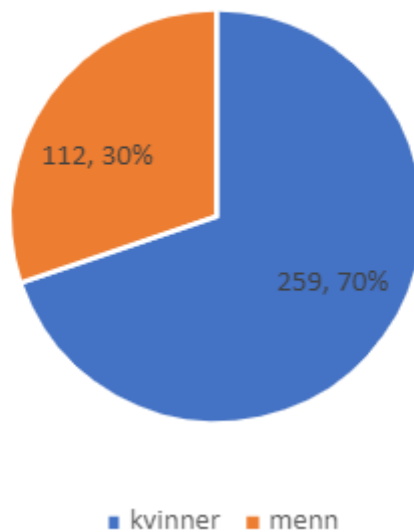
Tabell: Tall i parentes er data fra henholdsvis 2022 og 2021, hvor tall i midten er fra 2022. Det er kun regnet antall uker i perioden 1. januar til 31. desember. Det er ingen vesentlige endringer fra 2022 til 2023. Tall fra Lillehammer kommune.

Antall ansatte i permisjon er uendret. Kvinner har redusert andelen 100% permisjon til fordel for en liten økning i 80% permisjon. Menn har økt andelen 100% permisjon, og da med en liten nedgang i 80% permisjon. Antall uker permisjon er redusert, men det vil påvirkes av når på året permisjonene starter og slutter.

Det har ikke vært spesielle tiltak knyttet til uttak av foreldrepermisjoner i 2023, og det er ikke planlagt tiltak i 2024.

Figur under viser **midlertidige stillinger** fordelt på kvinner og menn.

Midlertidig stillinger fordelt på kjønn

Figur: Antall besatte midlertidige stillinger med definert stillingsstørrelse pr. 31.12.2023. Tallene viser ikke om samme arbeidstaker har flere stillinger. Tall fra Lillehammer kommune, oppgitt i antall og prosent.

Andelen midlertidige stillinger har økt, mens fordelingen mellom kvinner og menn er uendret.

Samlet sett er det liten endring i kjønnsbalansen i ulike forhold i Lillehammer kommune.

Vårt arbeid for likestilling og mot diskriminering

Likestillings- og diskrimineringslovens § 26 og 26 a) framhever områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og fritid.

Lønns- og arbeidsvilkår

Gjennom vedtatt lokal lønnspolitikk er det fastslått at lønnspolitikken skal fremme likestilling og likebehandling. Dette er fast tema gjennom tariffestede drøftinger og årlige lønnsforhandlinger sammen med tillitsvalgte. Drøftingene baseres på data fra kommunen, både egenutviklede og statistikk fra kommunesektorens personaladministrative system (PAI).

Lønnsvilkår er også et særskilt tema som vurderes under løpende lønnsforhandlinger gjennom året for å redusere risiko for kjønnsforskjeller i lønnsfastsetting. Lønnsforhandlinger er lagt til sentralt nivå, for å sikre helhetlige vurderinger.

Arbeidsvilkår følger av tariffbestemmelser og lokale retningslinjer, og er tuftet på likebehandling. Tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv ut over lov og avtaleverk ivaretas gjennom lokalt permisjonsreglement som har sin basis i Statens personalhåndbok, med lokale

tilføyelser. I 2023 vedtok Lillehammer kommune retningslinjer for hjemmekontor. Helse- og sosiale forhold er grunnlag for å få vurdert hjemmekontor som ordning inntil to dager per uke. Flere ansatte benytter seg av ordningen, men det foreligger ikke data på antall og årsak. I tillegg etterstrebes et lokalt handlingsrom i den praktiske hverdagen knyttet til forhold omtalt i likestillings- og diskrimineringslovens § 25. Det er ikke gjort endringer i lokale retningslinjer og reglement i 2023.

Heltidskultur

Under kapitlet om tilstand for kjønnslikestilling framgår det at Lillehammer kommune har en større heltidskultur enn sammenlignbare kommuner. Gjennom sentral og lokal heltidserklæring er partene forpliktet til å arbeide systematisk for utvikling av heltidskultur. Mer om arbeidet med utvikling av større andel heltidskultur, se eget kapittel.

Kjønnsbalanse

Lillehammer kommune er med i prosjektet “Menn i helse”, i regi av Nav og KS, og dette videreføres i 2024. Tiltaket er positivt mottatt, og er et bidrag til å bedre kjønnsbalansen innenfor helsetjenestene, som i hovedsak er kvinnedominerte. Kjønnsbalanse er det også fokus på i rekruttering av læringer generelt. Det rekrutteres mannlige deltagere både i helsetjenestene og i barnehager. I pågående voksenopplæring innenfor helsetjenestene rekrutteres det menn til videreutdanning innenfor helse- og sosialfaglig utdanning.

Rekruttering

Kommunens rekrutteringsrutiner gjennomgås årlig, som et ledd i kontinuerlig forbedring. I rutinen er det innarbeidet et eget avsnitt om rekrutteringsetikk, hvor det også vises konkret til likestillings- og diskrimineringslovens kapittel 5. Kommunen følger kvalifikasjonsprinsippet, og ansetter kandidaten med ønskede kvalifikasjoner. Eventuelle forfremmelser forekommer gjennom ordinære rekrutteringsprosesser med bakgrunn i det offentlige krav til kvalifikasjonsprinsippet ved alle ansettelser. Kontinuerlig er det fokus på likebehandling og positiv særbehandling. Det er nok et noe større potensiale i å benytte positiv særbehandling enn det som praktiseres i dag.

Kompetanse og utviklingsmuligheter

Kommunestyret har i vedtatt lærlingstrategi besluttet totalt to læringer per innbygger; 56. Utdanning som lære kandidat, «modulstrukturert opplæring» og «fagbrev på jobb» ses i sammenheng med vedtatt strategi. Målsettingen om to læringer per innbygger er ikke nådd. Det skyldes i stor grad at det er nedgang i videregående elever som velger yrkesfag som er aktuelle for kommunene. Kapasiteten er større enn tilgangen på læringer.

Sentralt kompetansefond er øremerkede midler for å ivareta organisasjonens behov for kompetanseheving, og for å gi ansatte utviklingsmuligheter. Det er også i 2023 øremerket midler til utdanning av flere egne ansatte til graden helsefagarbeider og andre fagarbeiderutdanninger, som for eksempel renholdsoperatør. Midler tildeles etter sentralt fastsatte rammer, og bidrar til likebehandling.

Høsten 2021 ble det iverksatt norskopplæring for egne ansatte i samarbeid med Lillehammer læringssenter, for å styrke utviklingsmuligheten for ansatte som ikke har norsk som morsmål. Dette er et svært vellykket tiltak som pågår og videreføres i 2024. Videre bidrar kommunen med arbeidspraksisplasser for personer som har behov for utprøving av arbeids- og funksjonsevne. Studenter har praksisplass i kommunen og i en del tjenester tilbud om student-/deltidsstillinger. Det tilbys arbeidstrening og språkopplæring på arbeidsplasser for innvandrere og flyktninger, i samarbeid med Nav, Lillehammer læringssenter og kommunens tjenesteområder.

Systematisk arbeid med likestilling

Arbeidet er integrert i flere av de eksisterende prosessene i forvaltningen, også i det daglige arbeidet. Det å oppfylle kravene i likestillings- og diskrimineringsloven er et arbeidsgiveransvar som er delegert til den enkelte leder. Det er lederne i organisasjonen som har det daglige ansvaret for å se til at det ikke foregår diskriminering innenfor noen av diskrimineringsgrunnlagene.

Tilstanden vurderes tilfredsstillende, samtidig er det krevende å få en god nok oversikt da ikke alle forhold kan hentes ut ifra kvantitative data.

Det jobbes kontinuerlig i daglig drift for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Samtidig vurderes det at det generelt sett er behov for å sette temaet på dagsorden, blant annet gjennom opplæring. Forankring av likestillingsarbeidet skal styrkes, og det må jobbes mer systematisk og gjennomgående i alle deler av forvaltningen. Handlinger og tiltak er drøftet mellom partene høsten 2023.

Handlingsplan 2024:

- utvikle analyseverktøy internt, for bedre å kunne undersøke og kartlegge forhold med risiko for diskriminering
- ny undersøkelse og ufrivillig deltid
- oppdatere arbeidsgiverpolitikken, med oppstart 2024
- likestillings- og diskrimineringsvurderinger ved revidering av retningslinjer og reglement (løpende)
- vurdere tiltak for arbeidsinkludering, etter at KS har fått gjennomslag for begrensede unntak fra kvalifikasjonsprinsippet (KS.no)

Lønnsdata

Dette avsnittet viser tabeller med diverse lønndata fordelt på kvinner og menn.

Omlag 85 prosent av alle ansatte i Lillehammer kommune får sin lønn fastsatt gjennom årlige sentrale lønnsforhandlinger. I tillegg er det lokale ordninger som bidrar til høyere lønn, gjennom høyere garantilønn for enkelte grupper av ansatte og/eller ulike ulempetillegg. Høyere lokal garantilønn er innført av rekrutteringsmessige årsaker, og de omfatter i stor grad yrkesgrupper hvor det er stor andel kvinner. Det er også ulike lokale tillegg for ubekvem arbeidstid. De resterende ca. 1 prosent ansatte får

lønn kun fastsatt gjennom årlige lokale forhandlinger. For disse gruppene er det ofte stor etterspørsel etter kompetanse i arbeidsmarkedet, både privat og offentlig, og lønnsnivået er konkurranseutsatt.

Gjennomsnittslønn for heltids- og deltidsstillinger fordelt på aldersgruppe og kjønn.

Aldersgruppe	Kjønn	Gjennomsnitt lønnstrinn heltid 2023	Gjennomsnitt lønnstrinn heltid 2022	Gjennomsnitt reallønn* deltid 2023	Gjennomsnitt reallønn* deltid 2022	Gjennomsnitt lønnstrinn deltid* 2023	Gjennomsnitt lønnstrinn deltid* 2022
	Kvinner			88 294	53 771	351 200	324 900
	Menn			146 668	59 489	351 200	324 900
0-19	Gjennomsnitt			104 509	54 915	351 200	324 900
	Kvinner	493 104	484 449	187 004	166 628	411 078	378 788
	Menn	471 872	470 691	143 048	124 078	390 722	366 477
20-29	Gjennomsnitt	486 510	480 846	174 280	154 654	411 078	375 324
	Kvinner	589 168	548 455	303 877	274 549	481 773	457 949
	Menn	550 425	518 863	215 637	211 817	470 741	414 903
30-39	Gjennomsnitt	576 097	537 798	277 361	255 202	481 773	444 673
	Kvinner	636 496	591 167	316 857	301 284	555 855	535 185
	Menn	627 725	587 390	222 083	218 233	467 719	456 388
40-49	Gjennomsnitt	633 835	589 992	295 091	283 722	555 855	518 523
	Kvinner	619 687	588 918	339 131	312 685	540 733	498 074
	Menn	650 494	597 924	233 222	193 903	554 120	515 000
50-59	Gjennomsnitt	629 367	591 795	324 689	296 352	540 733	500 402
	Kvinner	617 089	575 560	329 254	314 548	526 717	499 737
	Menn	641 021	607 661	289 639	254 258	561 075	520 306
60-69	Gjennomsnitt	623 846	585 190	320 914	300 079	526 717	504 673
	Kvinner	-	1 022 800				
	Menn						
70+	Gjennomsnitt	-	1 022 800				
Gjennomsnitt		602 321	560 242	274 407	257 355	486 151	469 400

kommune							
---------	--	--	--	--	--	--	--

Tabell: *Reallønn: Reell gjennomsnittlig utbetalt lønn avhengig av stillingsstørrelse. Heltid er 100 %-stillinger. Deltid er alle stillinger < 100 %. Tall fra Lillehammer kommune.

Det er variasjon i lønnsnivået i de ulike aldersgruppene, men kvinner i aldersgruppene 50-59 år og 60-69 år, tjener mindre enn menn med unntak for reallønn. Reallønn innehar utbetaling av alle typer tillegg utenom lønnstrinn. Det er stor andel av kvinner i turnusyrker, og de har tillegg for arbeid på kveld, natt og helg.

Gjennomsnittslønn for heltid og deltid fordelt på utdanningsgrupper og kjønn.

Stillingskategori	Kjønn	Gjennomsnitt lønnstrinn heltid 2023	Gjennomsnitt reallønn* deltid 2023	Gjennomsnitt lønnstrinn deltid 2023
	Kvinner	436 794	174 839	395 183
	Menn	426 882	177 525	389 269
1. Stillinger uten særskilt krav til utdanning	Gjennomsnitt	431 190	175 718	393 247
	Kvinner	475 452	296 980	461 807
	Menn	480 951	207 183	454 720
2. Fagarbeiderstillinger/tilsv. fagarbeiderstillinger og lærere uten godkjent utdanning	Gjennomsnitt	477 366	278 500	460 348
	Kvinner	491 392	370 971	481 168
	Menn	479 786	-	-
3. Stillinger med krav om fagbrev og 1-årig fagskoleutdanning	Gjennomsnitt	488 853	368 822	480 923
	Kvinner	564 947	378 205	567 788
	Menn	573 849	264 504	549 484
4. Lærer og stillinger med krav om 3-årig universitets/høgskole	Gjennomsnitt	566 766	364 721	565 618

utdanning				
	Kvinner	578 947	360 699	583 791
	Menn	571 986	355 401	576 500
5. Adjunkt og stillinger med krav om 4-årig universitets/høgskole utdanning	Gjennomsnitt	577 058	360 203	583 108
	Kvinner	614 596	444 828	622 379
	Menn	611 107	373 257	595 786
6. Adjunkt med tilleggsutdanning og stillinger med krav om 5-årig universitets/høgskole utdanning	Gjennomsnitt	613 554	435 550	618 931
	Kvinner	615 489	391 754	661 375
	Menn	647 350	-	-
7. Lektor og stillinger med krav om mastergrad	Gjennomsnitt	618 756	391 754	661 375
	Kvinner	693 467	418 144	696 221
	Menn	654 579	356 265	619 100
8. Lektor med tilleggsutdanning	Gjennomsnitt	685 091	397 517	670 514
	Kvinner	745 561	334 391	964 867
	Menn	740 049	374 029	1 320 971
9. Rådgivere / akademikere	Gjennomsnitt	743 287	339 175	1 007 845
	Kvinner	733 003	354 710	596 410
	Menn	722 419	101 256	608 853
10. Ledere	Gjennomsnitt	729 102	188 654	604 562
Gjennomsnitt kommune		586 779	265 606	481 892

Tabell: Viser gjennomsnittslønn for heltid og deltid fordelt på utdanningsnivå, slik det er definert i hovedtariffavtalen. Punkt 1-8 omhandler ansatte som lønnes inn under bestemmelsene i kapittel 4, hvor lønn i hovedsak fastsettes etter sentrale forhandlinger. Punkt 9 omhandler ansatte tilhørende i kapittel

5, og punkt 10 ansatte i kapittel 3. Ansatte i kapittel 5 og 3 får sin lønn utelukkende fastsatt ved lokale forhandlinger. Tall fra Lillehammer kommune.

Lønnsutvikling for fast- og timelønnte hoved- og bistillinger, kvinner og menn.

Lønnsutvikling for fast- og timelønnte hoved- og bistillinger i Lillehammer Tall pr. 1.12.2022 og 1.12.2023 basert på KS' PAI-register.

Kjønn	Månedsførtjeneste 2023	Grunnlønn 2023	Endring i månedsførtjeneste 2022-2023	Endring i grunnlønn 2022-2023	Ansatte 2023	Årsverk 2023	E i 2
Kvinner og menn	50.421	47.084	4,9%	5,9%	2.607	2.058	
Kvinner	50.161	47.083	5,1%	6,2%	1.878	1.488	
Menn	51.100	47.086	4,6%	5,3%	729	570	

Kvinner og menn har i 2023 lik grunnlønn, mens månedsførtjenesten er høyere for menn. Kvinner har hatt en høyere endring i månedsførtjeneste og grunnlønn en menn det siste året.

Ser vi på lønnsutviklingen justert for ulike faktorer finner vi at kvinners grunnlønn i prosent av menns, har utviklet seg i positiv retning knyttet til flere faktorer. Bildet er noe mer nyansert når det gjelder utviklingen i kvinners månedsførtjeneste i prosent av menns. Det er innenfor faktorene stillingsgruppe, stillingskode og utdanning at bildet varierer.

Lønnsforhold justert for ulike faktorer. Lillehammer kommune.

Gjennomsnittlig fortjeneste pr. månedsverk og gjennomsnittlig grunnlønn pr. månedsverk for kvinner i prosent av menns lønn. Tall pr. 1.12.2021, 1.12.2022 og 1.12.2023.

Justert for	Årstall					
	2021		2022		2023	
	Kvinner månedsførtjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner månedsførtjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner månedsførtjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	97,5	98,4	97,7	99,2	98,2	100,0
Alder	97,5	98,4	97,7	99,2	98,2	100,0
Stillingsgruppe	98,6	100,0	97,9	99,6	97,8	100,1
Stillingskode	98,2	99,5	97,3	98,9	97,7	99,7
Utdanning	97,7	99,6	97,2	99,5	96,3	99,3

Tallene uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for. Tallene justert for stillingsgruppe eller stillingskode bør brukes som mål på kjønnsforskjell i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg.

Samlet sett er det en positiv utvikling, men det er behov for bedre lokal statistikk for i større grad kunne iverksette målrettede tiltak.

Oppdrag

Oppdrag forstås som handlingspunktene i handlings- og økonomiplanen. Kommuneplanen skal etter loven ha en handlingsdel som angir hvordan kommuneplanen følges opp i fireårsperioden. Styringsdokumentet som kommunens handlings- og økonomiplan, omfatter i tillegg til de økonomiske tiltakene og investeringene, alle de vedtatte oppdragene.

Oppdrag skal omfatte handlingspunkter der det ikke gjøres konkrete bevilgninger ut over at det i beskrivelsen av oppdrag er anledning til å vise til hvilken ramme oppdraget skal finansieres innenfor.

Oppdrag omfatter følgende hovedkategorier:

- **Planoppfølging** fremlagt i kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan
- **Verbalvedtak** fremmet og vedtatt gjennom den politiske behandlingen av handlings- og økonomiplanen
- **Politiske vedtak** gjort løpende gjennom året

Planoppfølging

Hovedmålene i planporteføljen til Lillehammer kommune er politisk vedtatt gjennom behandling av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Målene i kommunedelplaner, temaplaner og strategier har da status som delmål i kommuneplanen.

Hvilke av handlingspunktene fra de ulike planene i den totale planporteføljen som inkluderes i handlings- og økonomiplanen, besluttet gjennom den årlige politiske revisjonen av kommuneplanens handlings- og økonomiplan.

Av årsberetningen skal det være mulig knyttet til hvert oppdrag, å se status for oppfølging av oppdraget samt hvilke mål i planporteføljen oppdraget er en leveranse til.

Verbalvedtak og politiske vedtak

Verbalvedtak er handlingspunkter fremmet som politiske vedtak, som en del av den endelige årlige behandlingen av handlings- og økonomiplanen (styringsdokumentet). Av rapporteringen under framgår status for oppfølgingen av det enkelte verbalvedtaket både på framdrift samt en kommentar på status der det er behov for utdyping/forklaring av denne. Det rapporteres også på tilsvarende vis på løpende politiske vedtak som fattes gjennom året.

Verbalvedtak

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Begrunnelse for størrelse på årlige tilskudd til Jorekstad Fritidsbad	Kommunestyret forsetter at det innen 1. juni 2023 fremlegges en begrunnet sak for årlige tilskudd til Jorekstad Fritidsbad. Kommunedirektørens forslag til utvidelse av tilskuddet til Jorekstad Fritidsbad på kr 500 000	Ferdig	Sak 61/23. Ekstra tilskudd til Jorekstad vedtatt av kommunestyret.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	tas bort inntil en samlet begrunnelse foreligger.		
Brukernære lavterskeltjenester	Det forutsettes at brukernære lavterskeltjenester (psykologtjenester mm) overfor førstelinja skal prioriteres.	Ferdig	Dette ivaretas gjennom Trygg oppvekst og rutiner og møteplasser for tverrfaglig samarbeid.
Bruktkjøp av møbler og annet utstyr/innventar	Det forutsettes at møbler og annet utstyr/inventar både til bokollektiver, aktiv omsorg og andre steder skal kjøpes brukt der det lar seg gjøre. Reparerbarhet og materialkvalitet bør vektas tyngre i anbudsutlysninger.	Ferdig	De reforhandlede avtalene med leverandører av møbler omfatter også bruktkjøp.
Flatehogst	Kommunedirektøren bes om å utrede verdien av å øke plukkhogst i kommunene for å vurdere å opprette fond for å forhindre flatehogst.	Ferdig	Oppdraget er løst ved at Landbrukskontoret gav en orientering om temaet i utvalgsmøte for klima, miljø og samfunnsutvikling 09.05.23.
Fritidsbebyggelse i bynære natur- og friluftsområder	Lillehammer kommune skal være svært restriktive med å tillate nye fritidsbebyggelser i bynære natur- og friluftsområder gjennom økonomi og handlingsplanperioden.	Ferdig	
Fysisk aktivitet og naturopplevelse	Det legges til grunn at videre handlingsplaner for fysisk aktivitet og naturopplevelse oppdateres i tråd med det enhver tid gjeldende investeringsbudsjettet, og omvendt at kommende investeringsbudsjetter harmoniserer med planens handlingsprogram	Ferdig	
Gatelyst, - eierforhold og plan for utskifting til led.	Kommunedirektøren bes avklare og rapportere eierforhold for gatelyst og ansvar, samt program i budsjettforslaget til kommunedirektøren for utskifting til led, til formannskapet innen mai 2023.	Ferdig	Orientering gjitt til formannskapet den 21.11.23
Graving i myr og bekkeløp	Det forutsettes at ved utbygging skal det ikke bygges eller graves i myr og bekkeløp skal ikke legges i rør. Ved utbygging på områder hvor bekker er lagt i rør skal disse åpnes når det er praktisk mulig. Dette skal innarbeides i Arealplanen ved rullering.	Ferdig	
Grønn mobilitet	Kommunedirektøren bes etablere et system slik at kommunens elbiler kan leies ut når de ikke er i bruk av kommunen.	På vent	
Grønne investeringer	Kommunedirektøren bes fremme sak for kommunestyret om opprettelse av eget kommunalt investeringsfond for grønne investeringer / ENØK-investeringer. Kommunedirektøren bes vurdere om fondet kan legges under utvalg for klima, miljø og samfunnsutvikling. Tildeling av investeringsmidler kan da innvilges etter søknader som vurderes og fremlegges for utvalget av administrasjonen. Forutsetninger for å få tildelt investeringsmidler kan eksempelvis være at investeringen bidrar til å redusere energiforbruk, øke egenproduksjon av strøm/energi (f.eks solcellepanel), reduksjon av klimagassutslipp fra kommunal drift m.m.	Iht. plan	Vurderes å bli lagt til i sak 1.tertialrapport 24.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Heltidskultur	Det forutsettes at heltidsstillinger alltid har prioritet i Lillehammer kommune. Dette gjelder for alle yrkesgrupper.	Ferdig	Det forestas løpende vurdering før utlysing av stillinger, om det er hjemler og budsjett for å rekruttere inn i 100% stillinger.
Heltidskultur [utdypede]	Lillehammer kommune ønsker å være en innovativ og framtidsrettet kommune, som åpner for arbeidsforhold som passer tjenestemottakere og arbeidstakere. Kommunestyret besluttet i sak 11/55 den 19.2.2015 å etablere en lokal retningslinje med utgangspunkt i daværende arbeidsmiljømiljøloven, før endringsloven som ble innført fra 1.7.2015. Brukerperspektivet i dagens tjenester står sentralt, hvor kvalitet og fleksibilitet er viktig. Større og hele stillinger kan bidra til dette, som oppnås gjennom fleksible arbeidstidsordninger og heltidskultur. Partssamarbeidet på den enkelte arbeidsplass er avgjørende for å lykkes med dette arbeidet. Da trenger man skreddersydde ordninger som ivaretar ulike behov. I de siste årenes arbeid med heltidskultur er det erfart at vedtaket fra 2015 har virket noe begrensende ved beregning av gjennomsnittlig arbeidstid, hviletid, vaktlenger, mv. Vedtaket i 2015 reduserer partenes lokale handlingsrom fordi flere ordninger må behandles som unntaksbestemmelser, og derav godkjennes av sentrale parter. For å oppnå mer hensiktsmessig arbeidsform følges den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov uten lokal retningslinje.	Ferdig	Prosesser og avtaler gjennomføres i hht til en hver til gjeldende lovverk.
Hjertesoner [kort tekst]	Alle skoler skal ha "Hjertesoner" og dette skal prioriteres innenfor investeringsmidlene til veiutbedringer. Midler til skolevegsprosjekt og hjertesoner må søkes innen fristen.	Ferdig	
Hjertesoner [lang tekst]	Lillehammer kommune innfører hjertesoner rundt skolene våre. Dette er et viktig tiltak for trygg skolevei for barna våre. Hjertesonene rundt skolene skal gjøre det sikrere for barna å gå eller sykle, gi mindre biltrafikk og tryggere stopp- og hentesoner, noe som er bra for alle. Dette tiltaket finansieres innenfor rammen og i tillegg søkes det midler hos fylkeskommunen.	Iht. plan	
Klima og miljøplan	I forbindelse med både kommunedelplan for klima og miljø og Gudbrandsdalen 2030 skal det avsettes økte ressurser sett i forhold til dagens nivå, til planenes handlingsdeler. Midlene skal gå til målbare tiltak som kutter klimagassutslipp, reduserer det økologiske fotavtrykket til Lillehammersamfunnet eller andre tiltak av tilsvarende art.	Ferdig	Prioriterte Oppdrag er inntatt i handlings- og økonomiplanen 2024-2027.
Klimaasfalt	I anskaffelser som innebærer asfaltering skal det stilles krav til klimaasfalt (f.eks. asfalt med biogent bindemiddel) der det er formålstjenlig. Kommunedirektøren oppfordres til å kreve høyest mulig gjenbruksasfalt ved asfaltering på lavtrafikkerte veger. Ved inngåelse av kontrakter	Ferdig	

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	som innebærer asfaltering skal det settes krav til dokumentasjon av klima- og miljøbelastningen (f.eks. EPD).		
Maskiner og utstyr	Innkjøp av maskiner, utstyr og kjøretøy skal være nullutslippsteknologi, der dette eksisterer i det åpne markedet.	Ferdig	I tråd med revidert forskrift om energi- og miljøkrav ved offentlige anskaffelser av kjøretøy. Annet hvert år gjennomføres medarbeiderundersøkelsen 10-faktor, utarbeidet av KS. Siste undersøkelsen er gjennomført høsten 2023. Undersøkelsen gjennomføres i alle tjenesteområder og avdelinger. Resultatene følges opp etter fastsatt metodikk og ulike verktøy. Det gis informasjon og opplæring av ledere både før og etter gjennomført undersøkelse. Organisasjonen og arbeidstakerorganisasjonene er orientert om at årlige medarbeiderundersøkelser er obligatorisk for alle ansatte, og at leders skal sørger for at disse gjennomføres.
Medarbeidersamtaler og trivselsundersøkelser	Medarbeidersamtaler og evt. trivselsundersøkelser/arbeidsmiljøundersøkelser må gjennomføres på alle avdelinger. Medarbeidersamtaler skal gjennomføres hvert år. Arbeidsmiljøundersøkelser bør gjennomføres annen hvert år. Medarbeiderundersøkelser er et godt verktøy som hjelper til å skape gode relasjoner og engasjerte medarbeidere. Forberedelser, gjennomføring og oppfølging er viktig. En trivselsundersøkelse / arbeidsmiljøundersøkelse skal følges opp og er verdifull ledelsesinformasjon.	Iht. plan	
Minigjenbruksstasjon	Kommunedirektøren bes følge opp prosjekt minigjenbruksstasjon. Mulighetsstudie legges frem til politisk behandling og ulike konsepter legges frem som alternativer. Valgt av konsept gjennomføres i planperioden med oppstart i 2023, med bevilgning fra kommunedirektørens investeringsreserve etter forankring i utvalgene og formannskap.	Ferdig	
Redusere økningen av kommunale gebyrer (VAR)	Kommunens gebyrer for vann, avløp, renovasjon og feiing er foreslått å øke med 25 % fra 2022 til 2023 noe som er en hard ekstrabelastning for Lillehammers innbyggere. Vi gis dessverre ikke tilstrekkelig innsikt og kunnskap om tallgrunnlagene for gebyrene, noe som alt for lenge har ført til at gebyrene blir vedtatt uten merknader. Vi vil holde kommunale avgifter så lave som mulig, spesielt nå som flere sliter med å få pengene til å strekke til. Det må være rom for å omdisponere, utsette investeringer, justere på avskrivninger eller kutte også i sektor for selvfinansierende tjenester for å få ned eller	Ferdig	Sak til kommunestyret - 35/2023. Sak tatt til etterretning av kommunestyret.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Redusert materielt forbruk	holde gebyrene nede. Vi ønsker bedre styring på selvkostområdene, og vi mener det er rom for rasjonalisering og kostnadsbesparelser i deres budsjetter. Vi ber Kommunedirektøren legge frem en sak innen utgangen av første kvartal 2023 med spesifisert informasjon om hva som ligger bak den enorme økningen i kommunale avgifter og hvilke tiltak som kan gjøres for å senke avgiftene. Dersom det er grunnlag for det, skal økningen i kommunale avgifter revurderes.		
Solceller	Lillehammer Kommune skal være i førersetet når det gjelder å redusere det materielle forbruket, og ber kommunedirektøren å følge opp denne ambisjonen. Fase 1 av arbeidet med å kartlegge arealer for solcellepaneler, skal inkludere stående, liggende og ubebygde flater.	Iht. plan	
Strømsparing	Som strømsparetiltak oppfordres kommunen til å slå av alle lys så mye som mulig, både i formålsbygg, alle andre eiendommer og oppfordres også til å be sine hel- og deleide selskaper om det samme.	Ferdig	Implementert i organisasjonen.
Støy fra skytebanen på Jørstadmoen.	Støy fra skytebanen på Jørstadmoen hindrer utvikling. Kommunedirektøren bes gå i dialog med forsvaret for å sikre støyreduksjon i området.	Ferdig	
Tømmestasjon båt	Det skal etableres en tømmestasjon for båt i løpet av våren 2023. Det skal i løpet av 2022 settes i gang et forarbeid for å kartlegge mulighet, kostnader og driftsløsninger for en tømmestasjon for båt i Lillehammer. Resultatet fra kartleggingen skal legges fram for formannskapet i en orientering. Utgifter for etablering av tømmestasjonen skal innarbeides i budsjett for 2023	Ferdig	Etablert sommeren 2023, innenfor bevilgningen på kr. 500.000,-
Åpenhet om kvalitet i helse- og omsorgstjenestene	Brukere og pårørende skal bli hørt. Vi trenger mer kunnskap om hvordan de som bruker helse- og omsorgstjenestene opplever dem, og ha åpenhet om resultatene. Brukermedvirkning og involvering av pasienter, brukere og pårørende bidrar til å øke kvaliteten i helse- og omsorgstjenestene.	Ferdig	Det er etablert brukerundersøkelser i sektoren.

Politiske vedtak

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
ARBEIDSMILJØUTVALGETS ÅRSRAPPORT 2022	Kommunestyret i Lillehammer tar arbeidsmiljøutvalgets årsrapport for 2022 til orientering. I tillegg bes kommunedirektøren til kommunestyrets møte i august legge fram informasjon om følgende: Oversikt over hvilke sektorer og avdelinger som har gjennomført systematiske medarbeidersamtaler i perioden 2019 – 2022. Oversikten skal inneholde både oversikt over sektorer og avdelinger og hvor stor andel av medarbeiderne som har deltatt i slike	Store avvik	Det er gjennomført kartlegging fram mot årskiftet, data er under sammenstilling, og orientering planlegges våren 2024.

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
ARV ETTER GUNNAR KOLSTAD	samtaler, og hvilke år samtalerne er gjennomført. Oversikt over hvilke sektorer og avdelinger som har gjennomført systematiske medarbeiderundersøkelser i perioden 2019 – 2022. Oversikten skal inneholde oversikt over sektorer og avdelinger og hvor stor svarprosenten har vært i den enkelte enhet, samt hvilket år undersøkelsen er gjennomført. Oversikt over hvilke sektorer og avdelinger som har gjennomført systematiske brukerundersøkelser i perioden 2019 – 2022, og hvilke år de er gjennomført. 4.Fondet disponeres av kommunedirektøren v/kultursjefen som årlig orienterer formannskapet om forvaltning av arven innenfor intensjonen som er beskrevet i saken. 3. Bofellesskapet i Storgata 137/139 bygges ut med tre boenheter. Lillehammer kommune erverver boligeiendommen fra Lillehammer kommunale boligstiftelse. Budsjettert netto kostnad kr 18,37 mill. ligger inne i investeringsbudsjett for 2017 og 2018.4. Lillehammer kommune vil inngå et samarbeid med foreldre som ønsker å etablere eget borettslag for sine unge. Kommunal tomt på Hage i Søre Ål blir regulert blant annet til dette formålet. Lillehammer kommune vil stå som byggherre, forutsatt at Husbankfinansiering godkjennes, og at det inngås avtale med foreldre om kjøp av boenhetene og etablering av borettslag. Det vil bli fremmet egen sak om dette utbyggingsprosjektet. 5. Utvalget ønsker en gjennomgang av bruk, sikkerhet og personvern hensyn ved bruk av iPad i skolen. iPad er et tema som tas ofte opp i foreldremøter og mange foreldre opplever usikkerhet ved bruk av iPad. Det er viktig å sikre barna våre mot innhold som ikke er tilpasset deres alder og at deres personvern er sikret. Digital kompetanseer viktig, men det bør være en diskusjon om balansen mellom bruk av digitale og ikkedigitale hjelpemidler. Kommunestyret ønsker derfor en bredere diskusjon om bruk av digitale hjelpemidler i skolen.	Ferdig	Det er etablert en struktur for å ivareta vedtaket.
BOLIGER FOR UTVIKLINGSHEMMEDE 2017-2108	etablere eget borettslag for sine unge. Kommunal tomt på Hage i Søre Ål blir regulert blant annet til dette formålet. Lillehammer kommune vil stå som byggherre, forutsatt at Husbankfinansiering godkjennes, og at det inngås avtale med foreldre om kjøp av boenhetene og etablering av borettslag. Det vil bli fremmet egen sak om dette utbyggingsprosjektet. 5. Utvalget ønsker en gjennomgang av bruk, sikkerhet og personvern hensyn ved bruk av iPad i skolen. iPad er et tema som tas ofte opp i foreldremøter og mange foreldre opplever usikkerhet ved bruk av iPad. Det er viktig å sikre barna våre mot innhold som ikke er tilpasset deres alder og at deres personvern er sikret. Digital kompetanseer viktig, men det bør være en diskusjon om balansen mellom bruk av digitale og ikkedigitale hjelpemidler. Kommunestyret ønsker derfor en bredere diskusjon om bruk av digitale hjelpemidler i skolen.	Ferdig	Oppdraget er avsluttet.
Bruk av iPad i skolen	5. Utvalget ønsker en gjennomgang av bruk, sikkerhet og personvern hensyn ved bruk av iPad i skolen. iPad er et tema som tas ofte opp i foreldremøter og mange foreldre opplever usikkerhet ved bruk av iPad. Det er viktig å sikre barna våre mot innhold som ikke er tilpasset deres alder og at deres personvern er sikret. Digital kompetanseer viktig, men det bør være en diskusjon om balansen mellom bruk av digitale og ikkedigitale hjelpemidler. Kommunestyret ønsker derfor en bredere diskusjon om bruk av digitale hjelpemidler i skolen.	Iht. plan	
BYJUBILEUM 2027	3.Formannskapet holdes løpende orientert om komiteens arbeid -herunder økonomi, fram til byjubileet finner sted	Iht. plan	Det er foretatt en organisasjonsmessig endring som har forsinket rapporteringen noe. Er i rute igjen for 2024.
DETALJREGULERING - GANG- OG SYKKELVEG LANGS SIGRID UNDSSETS VEG MELLOM GUDBRANDSDALSVEGEN OG NORDSETERVEGEN	2.For parsellen Simon Darres veg – Gudbrandsdalsvegen bes Kommunedirektøren legge fram et forslag til reguleringsplan som sikrer at hverken sansehagen ved Lillehammer Helsehus eller dyrka mark blir berørt.4.I planleggingen	Iht. plan	Det er meldt oppstart av planarbeidet for å fullføre en helhetlig løsning for Gang sykkelveg med forbindelse til Gudbrandsdalsvegen i tråd med

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	med detaljregulering for gang og sykkelveg langs Sigrid Undseths veg har ikke tilhørende kostnader vært del av arbeidet slik kommunal administrasjon svarte på spørsmål i sak 62/2020 til Planutvalget. Kostnadsbildet skal alltid være del av vurderingen som følger med store investeringer for kommunen opp mot en evt. senere politisk bevilgning for prosjektgjennomføring. Kommunedirektøren bes derfor om å redegjøre for kommunestyret om ressursbruk til dato og å presentere et kostnadsestimat for en entreprisgjennomføring før ytterligere arbeid og kostnader påløper.		kommunestyrets vedtak. I forbindelse med dette planarbeidet vurderes også endringer i reguleringsplan for helsehuset mtp utvidelser og større fleksibilitet.
EKSTRAORDINÆR BÅNDTVANG FOR HUND I LILLEHAMMER KOMMUNE 2023	2. Kommunedirektøren bes utarbeide en begrunnelse for utvidelsen av forskriften som omfatter østsiden.	Ferdig	
Etablering av heldøgns omsorgsplasser	1. Kommunestyret ber kommunedirektøren igangsette etablering av inntil 24 heldøgns omsorgsplasser, primært beregnet som korttidsplasser, øst for Lillehammer helsehus som beskrevet i saken. 4. Samarbeidsavtalen mellom Sykehuset Innlandet HF og kommunene i Innlandet revideres i løpet av 2022.7. For å sikre politisk representasjon i strategisk samarbeidsutvalg oppnevnes to politiskerepresentanter fra helseregionen Sør-Gudbrandsdalen.8. Lillehammer kommune ber om at det skal være brukerrepresentant i alle utvalg, også i AU.	Ferdig	Prosjektet med modulbygg er planlagt og fulgt opp av prosjektleder.
ETABLERING AV HELSEFELLESSKAP I INNLANDET	2. Kommunestyret ber om at det iverksettes en anskaffelsesprosess for eventuelt få på plass en ny politikerløsning for gjennomføring av digitale møter. Ny løsning forutsettes å være på plass innen ny kommunestyreperiode fra 2023. 3. Eventuelle merkostnader utover allerede vedtatt ramme for politikerløsning i 2023, må legges fram for kommunestyret i egen sak, før eventuelt valg av ny politikerløsning blir gjort.	Ferdig	Helsefelleskap mellom Sykehuset Innlandet og kommunene i Innlandet er opprettet.
EVALUERING AV POLITIKERLØSNING: anskaffelse - digitale møter	Det nedsettes et partssammensatt utvalg for utarbeiding og konkretisering av rekrutterings - og stabiliseringstiltak for fastleger i henhold til denne saken. Basert på en krevende tid for fastlegeordningen ser vi at det er behov for å finne midler til å sikre rekruttering av nye fastleger og en god fastlegeordning. Vi ber om at det i forbindelse med budsjett 2022 og økonomiplanperioden 2022 – 2025 innarbeides midler dette til formålet som beskrevet i saken.	Ferdig	Leverandør er valgt (Jupiter med fagsystemet Digdem). Implementeres i løpet av 1.halvår, tas i bruk av politikere fra første møtet i august.
FASTLEGESITUASJONEN TILTAK FOR REKRUTTERING OG STABILISERING	Formannskapet ber kommunedirektøren gå videre med detaljering av fotballhall basert på Håkons hall-alternativet (alternativ B), samt alternativ C og H. Detaljering skal omfatte alternativene 11-er hall. Detaljerte alternativer innarbeides i forslag til	Ferdig	Oppdraget er innarbeidet i fastlegeordningen og innenfor tjenesteområdet Legehelsestjenester.
FOTBALLHALL - VALG AV KONSEPT FOR DETALJERING		Iht. plan	Vurderes i den langsiktige drifts- og investeringsplanen.

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
FOTBALLHALL PÅ STAMPESLETTA	Langsiktig drifts- og investeringsplan for perioden 2024-2040 som en del av beslutningsgrunnlaget. Det fremmes sak til kommunestyret omhandlende beslutning om eventuell etablering av fotballhall, størrelse av denne, beliggenhet og finansiering innen utgangen av første halvår 2024. 1. Formannskapet offentliggjør forslag om avgivelse av tomt for kommunens innbyggere, med oppfordring til å gi innspill om saken. 2. Det fremmes sak til formannskapet og kommunestyret omhandlende prinsippvedtak om avgivelse av tomt hvor innspill er innarbeidet. Saken fremmes i august	Store avvik	Det er foreløpig ikke forutsetninger for å fremme saken slik oppdraget er formulert. Egen sak om fotballhall er planlagt i forbindelse med dimensjoneringsaken.
GATEBRUKSPLAN FOR LILLEHAMMER SENTRUM - SLUTTBEHANDLING	5. Kommunedirektøren bes om å ta inn en formulering om at det ved oppfølging av planen skal tas hensyn til at tilgjengeligheten til sentrum opprettholdes på et akseptabelt og godt nivå for brukere av sentrum.	Ferdig	
HANDLINGSPLANEN GUDBRANDSDALEN 2030 – BÆREKRAFTIG UTVIKLING I GUDBRANDSDALEN	3. Det opprettes en administrativ styringsgruppe for oppfølging av handlingsplanen bestående av kommunedirektørene fra de kommunene som til enhver tid har ledervervet i de tre interkommunale politiske rådene. Sekretariatet for Gudbrandsdalstinget er sekretariat for styringsgruppa.	Ferdig	Planen er behandlet i KS 32/2023 og prioriterte Oppdrag er inntatt i handlings- og økonomiplanen for 2024-2027.
HØRING AV FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM FOLKEVALGTES ARBEIDSVILKÅR I LILLEHAMMER KOMMUNE	Kommunedirektøren bes sende vedlagte endringsforskrift til forskrift om folkevalgtes arbeidsvilkår i Lillehammer kommune på høring og legge ut til offentlig ettersyn med frist 01.09.23.	Ferdig	Sluttbehandling i kommunestyret 28.9.2023, sak 67/2023.
Innføring av vannmålere i Lillehammer kommune - revisjon av forskrift	3. Forskrift om vann- og avløpsgebyrer i Lillehammer kommune» revideres før tiltaket iverksettes. Det fremmes en egen sak for kommunestyret om dette. 4. Administrasjonen skal periodisk rapportere til kommunestyret på effekten av innføring av vannmålere med tanke på miljøgevinster og kostnadseffektivisering.	Ferdig	Kommunestyret vedtok i sak 106/23 (ØKONOMI- OG HANDLINGSPLAN 2024 - 2027 - ÅRSBUDSJETT 2024) å utsette innføring av vannmålere til 2030.
INTERPELLASJON - FRA EVA MARIE MATHISEN (R) - OM EIENDOMSSKATT	Det blir lagt fram ei sak til politisk behandling i kommunestyret i god tid før eiedomsskatten for neste år blir vedtatt. Saka skal vise korleis eiedomsskatten kan bli mindre usosial og ta meir omsyn til dei med dårleg råd i kommunen, gjennom eit system med heilt eller delvis fritak frå eiedomsskatt.	Ferdig	Interpellasjonen er fulgt opp i sak KS 91/2023.
INTERPELLASJON – UTVIKLING ELLER AVVIKLING AV LILLEHAMMER OLYMPISKE BOB OG AKEBANE	Kommunestyret ber Lillehammer Olympiapark AS i sitt arbeid med Helhetlig plan, om å synliggjøre driftsmessige forhold og mulige driftsmodeller for det enkelte anlegg.	Mindre avvik	Sees i sammenheng med utarbeidelse av ny strategiplan for Olympiaparken.
INTERPELLASJON FRA ØYVIN AAMODT (R) WIZZ AIRS ETABLERING I NORGE	Lillehammer kommune skal ikke kjøpe varer og tjenester av bedrifter som bevisst bryter med ILO-konvensjoner, herunder krav til lønns- og arbeidsvilkår samt retten til å	Iht. plan	Følges opp fortløpende av Innkjøp.

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
KOMMUNEDELPLAN FOR FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSER 2018-2021 – 2.GANGS RULLERINGAV KAP. 5 HANDLINGSPROGRAM	organisere seg og inngå kollektive avtaler. 3. Kommunedirektøren legger i løpet av våren 2020 fram en sak om innmelding i WHO's norske nettverk "Sunne kommuner", som en del av grunnlaget for utarbeidelsen av neste plan	Ferdig	Rullering er ferdig gjennomført. KDP fysisk aktivitet og naturopplevelser er nå til revisjon.
KONTROLLUTVALGET - FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN "PSYKISK HELSE OG RUS - FOREBYGGENDE ARBEID RETTET MOT UNGDOM"	4. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å gi kontrollutvalget en skriftligtilbakemelding på oppfølging av anbefalingene innen den 01.01.2024. Dette etterfølges av enmuntlig orientering på det første møtet i 2024.	Ferdig	Tilbakemelding som sak i kontrollutvalget 18.3.24
NY SAMARBEIDSAVTALE – KONTROLLUTVALGS-SEKRETARIATET INNLANDET - KOMMUNALT OPPGAVEFELLESSKAP	4. Økte kostnader for Lillehammer kommune forbundet med ny samarbeidsavtale avklares i forbindelse med 1. tertial-rapportering.	Ferdig	
OPPFØLGING KOMMUNENS EIERINTERESSER	3.Kommunedirektøren bes om å utarbeide eiermeldinger for resten av perioden etter samme mal som «Eiermelding 2020».4.Kommunedirektør bes fremme en sak for kommunestyre som handler om Lillehammer kommune sine kostnader knyttet til Lillehammer Olympiapark og IKOMM. Kostnadene gjennomgås og kommunedirektøren fremmer forslag til kommunestyre om effektivisering og kostnadsreduksjon av selskapene.5. Kommunen skal aktivt følge opp selskaper som har en anstrengt økonomigjennom eiermøter og hyppigere/grundigere rapportering. Kommunen skal involvere de folkevalgte organer aktivt i eierstyringen og forankre den i kommunestyret for selskaper som har stor betydning for kommune 2. Mulighet for realisering av konsepter med parkering i fjell under bysentrum skal ivaretas i videre kommunalt planarbeid der det er relevant innen planområdet for «Kommunedelplan Lillehammer by – Byplanen 2020-2023 (2030)». 3. Kommunedirektøren ber Parkering Lillehammer AS i samarbeid med planavdelingen om innen utgangen av første kvartal 2024 å utarbeide en konseptutredning som detaljerer en realiserbar løsning for konseptet parkering i fjell under Lillehammer by. Konseptutredningen forventes å inkludere finansierungsplan, plan for eierskapsløsning og plan for driftsorganisering. 4. Kommunedirektøren bes fremme kandidater til styret i Parkering Lillehammer AS som kan bidra til at styret får en sammensetning med tilstrekkelig kompetanse innen utarbeidelse av konsepter med vekt på operasjonell detaljering, finansiering og økonomistyring. 5. I forbindelse med Områdeprogram sentrum vest, utarbeides det en særskilt analyse av mulighetene for å kombinere inn- og utkjøring til parkering i	Iht. plan	Eiermelding for 2023 er vedtatt. Følges opp videre i ny eierskapsmelding.
PARKERING I FJELL - MULIGHETSSTUDIE		Mindre avvik	Vedtaket pkt 2 er ivarettatt

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
PLAN FOR DIMENSJONERING AV HELDØGNS OMSORGSPLASSER	fjell med aktiviteten på skysstasjonen. 2.Handlingsplanen (punkt 8.2) gjennomføres innen 1.4.2020. Nødvendige avklaringer legges fram for kommunestyret innen 30.4.2020.	Ferdig	Oppdraget er innarbeidet i dimensjoneringsaken.
REVIDERT FORSKRIFT FOR VANN OG AVLØPSGEBYRER FOR LILLEHAMMER KOMMUNE	Forskrift for vann og avløpsgebyr vedtas. Det bes om en egen sak vedrørende spørsmål om innføring av pålegg om vannmåler.	Ferdig	
Solceller på kommunale bygg/arealer	Kommunedirektøren legger frem sak om solceller i neste kommunestyremøte, i tråd med budsjettvedtaket fra desember.	Ferdig	Saken er fulgt opp i sak KS 60/2023 samt at det er gjort avsetning i handlings- og økonomiplanen 2024-2027.
Støtte/bistand til Lillehammer Ishockeyklubb			
TILSYN - ERNÆRING OG MUNNHYGIENE TIL PASIENTER - GARTNERHAGEN BO- OG SERVICESENTER	Administrasjonen bes involvere og orientere utvalg for helse og velferd i oppfølging og evaluering av handlingsplanen vedlagt saken på hensiktsmessig måte.	Ferdig	Oppfølging av tilsyn er gjennomført med plan for lukking av avvik.
Utbygging av nytt hovedledningsanlegg Strandtorget-Busmoen	1. Kommunestyret vedtar utbygging av nytt hovedledningsanlegg Strandtorget-Busmoen slik det framgår av saksframstillingen og ber kommunedirektøren iverksette utbyggingen.	Ferdig	Utbygging igangsatt, fremdrift med fullføring i 2024 iht. plan
VEIVALG FOR PRIORITERINGER INNEN BARNEHAGE, SKOLE OG DIMENSJONERINGEN AV HELDØGNS OMSORG:	1. Som grunnlag for endelig valg av konsepter innen barnehage og skole bes kommunedirektøren fremlegge oppfølgingssaker som legger til grunn at kapasitet balanseres med barne- og elevtallsutviklingen i perioden frem mot 2033 og videre frem mot 2040. Sakene bes fremmet innen utgangen av 2023. I tillegg til dette kriteriet skal oppfølgingssakene drøfte barnehagenes og skolenes kvaliteter, synspunkter fra ansatte, fagforeninger og elever, og betydningen av barnehage og skole i nærmiljøet. 2. Kommunedirektøren bes fremlegge oppfølgingssaker for konsept B innen dimensjonering av heldøgns omsorg. Tiltakene detaljeres og beregnes for perioden frem til 2033 og skisseres videre frem til 2040. Sakene bes fremmet innen utgangen av 2023. 3. Kommunedirektøren bes fremme en langsiktig drifts- og investeringsplan for perioden frem til 2040. Innstilling til langsiktig drifts- og investeringsplan skal ha innarbeidet kommunedirektørens forslag til konseptvalg slik at langsiktige drifts- og investeringskonsekvenser blir synliggjort. Saken bes fremmet innen utgangen av 2023. 4. Det legges til grunn at konseptvalg for fremtidige av løsninger for skole, barnehage og heldøgnsomsorg også utreder muligheter for at nybygg kan oppføres av eksterne utbyggere med finansieringsansvar, hvor kommunen inngår langsiktige leiekontrakter der årlige	Ferdig	Saken er fulgt opp i sak KS 2/2024.

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
ØKONOMI- OG HANDLINGSPPLAN 2016-2019 – ÅRSBUDSJETT 2016	driftskostnader er synliggjort. CRPD og universell utforming må være en del av grunnlaget i utredningene. 5. Det er i dag betydelig samspill med ulike private løsninger både innenfor helse, omsorg, skole og barnehage i Lillehammer. Administrasjonen bes vurdere hvordan private løsninger kan supplere og forsterke kommunens egne for å oppnå den nødvendige kvalitet, kapasitet, fleksibilitet, mangfold og kostnadseffektivitet innen helse, omsorg, grunnskole og barnehage. 6. Vurdere om forutsetningene for dekningsgrad bør endres som konsekvens av ny teknologi, friskere eldre og lengre levealder. Legges fram sammen med beslutningsgrunnlag for heldøgns omsorg når saken kommer til behandling. 19. Det avsettes ytterligere kr 300 000 til formannskapetets reserve for utviklingstiltak i sentrum. Rådmannen bes utarbeide kriterier for bruken av midlene som ivaretar intensjonen i kommunestyresak 72/15	Ferdig	Rydding av vegetasjon iht vedtaket er fullført. Tiltak mellom Lilletorget og Strandtorget vurderes i forbindelse med pågående planarbeid med transformasjonsområdet.
ØKONOMI- OG HANDLINGSPPLAN 2018-2021 ÅRSBUDSJETT 2018.	18. Av investeringsbudsjettets post «byutvikling» avsettes det 1 mill. kroner til konkrete tiltak som gangveger, sikring, skilting langs Mesnavassdraget. Tiltak mellom Lilletorget og Strandtorget skal prioriteres i 2018, samt rydding av vegetasjon rundt Collets bru og Finna bru. Dette i tillegg til allerede avsatte midler til prosjektering av gangveg/turveg fra Kirkegatebrua til Møllevegen.	Mindre avvik	Prosjektering gangveg/turveg er på vent med bakgrunn i at bru over Mesnaelva v Mølle dammen gikk i flom og er ikke erstattet
ØKONOMI- OG HANDLINGSPPLAN 2021 - 2024, ÅRSBUDSJETT 2021	35. Kommunedirektøren bes effektivere prosjekt dagsturhytte i samarbeid med Lillehammer-regionen, Innlandet Fylkeskommune og andre involverte.	Mindre avvik	
ØKONOMI- OG HANDLINGSPPLAN 2022-2025	20. Omstillingsprogrammet Balanse 24 gjennomføres i henhold til delprosjektenes prosjektplaner. Det forventes kontinuerlig rapportering av omstillingsarbeidet i forbindelse med møter i arbeidsutvalg for budsjett og omstilling, samt månedlig økonomisk rapportering i formannskapet. Kommunestyret ber kommunedirektøren planlegge et budsjettseminar i vårhalvåret 2022. Her skal det fremlegges muligheter og	Ferdig	Balanse 24 er gjennomført i perioden 2021 - 2023. Jevnlig rapportert til ABO/FSK. Balanse 24 blir erstattet av nytt program for omstilling og effektivisering. Budsjettseminarer er gjennomført i henhold til

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	utfordringer kommunen står overfor i kommende fireårsperiode. Arbeidet skal følges opp med nytt seminar for formannskap og ABO (arbeidsutvalg for budsjett og omstilling) i september der sentrale forutsetninger for budsjettarbeidet fremlegges. 22.Fond til nydyrking av matjord og restaurering av naturDet utarbeides retningslinjer og prosedyre for et fond for nydyrking av matjord og restaurering av natur. Fondet innarbeides i budsjett for 2023.32.Tallfeste gevinstrealisering innen digitalisering og IKT Lillehammer kommune bruker betydelige beløp til drift og investeringer i digitalisering og IT. Kommunestyret forutsetter at disse investeringene også gir effektiviseringsgevinster. Kommunestyret ber kommunedirektøren tallfeste og synliggjøre disse effektiviseringsgevinstene i årsmeldingen og i framtidige budsjett og økonomi og handlingsplan. 26.Miljøhensyn skal vektlegges tyngreRetningslinjene for kommunens tilskuddsordninger skal fra og med 2022 justeres der det er nødvendig, slik at miljøvennlige tiltak og prosjekter vektes tyngre. Eksempler kan være tiltak som øker grad av gjenbruk og reparasjon 26.Effektiv arealbrukKommunedirektøren bes vurdere hvordan kommunen som en moderne arbeidsgiver kan tilrettelegge for bruk av hjemmekontor for de som ønsker det. Dette må sees i sammenheng med effektiv arealbruk og andre arealreduksjoner.27.Redusere reisingKommunedirektøren oppfordres til at plan Lillehammer kommune deltar digitalt på møter og kurs der det er mulig for å redusere antallet reiser. 29.Grønn mobilitetKommunedirektøren bes etablere et system slik at kommunens elbiler kan leies ut når de ikke er i bruk av kommunen.		fremdriftsplaner. IT og Digitalisering får egen sak til fsk/kst innen 1.tertial 2024.
ØKONOMI- OG HANDLINGSPLAN 2022-2025		Ferdig	
ØKONOMI- OG HANLDINGSPLAN 2022-2025		Iht.	Gjennomføres i planperioden 2022 - 2025.

Internkontroll

Kvalitets- og internkontrollarbeidet omhandler å sikre Lillehammer kommunes ivaretagelse av å oppfylle myndighetenes og kommunedirektørens krav om at organisasjonen etterlever de til enhver tid gjeldende lovpålagte oppgaver og føringer.

Dette inkluderer Lillehammer kommunes ansvar for å sikre og fremme samfunnssikkerhet og beredskap. Informasjonssikkerhet står sentralt her.

En vesentlig del av arbeidet består av å forvalte kvalitetssystemet TQM, drifte internkontrollrådet, tilby organisasjonen rådgivning og prosessledelse ved å gjennomføre ROS-analyser, oppsyn med og utviklingen av Lillehammer kommunes avvikssystem. Samt å følge opp eksterne tilsyn.

I 2024 vil mye oppmerksomhet være rettet mot å videreutvikle kommunens beredskapsplaner og sikre at organisasjonsleddene etterlever disse. Arbeidet med å jobbe fram gode internkontrollprosesser og ivaretagelse av samfunnssikkerhet og beredskap vil fortsatt være prioritert.

Interkommunale samarbeid

Fellesenhet Økonomi

Fellesenhet Økonomi ble etablert i 2008 som et interkommunalt samarbeid etter § 20 i ny kommunelov hvor Lillehammer er vertskapskommune. Enheten leverer regnskaps-, faktura- og lønnstjenester til samarbeidskommunene Gausdal, Lillehammer og Øyer. Det føres også regnskap for 3 kirkelige råd samt en rekke andre foretak og legater med tilknytning til kommunene. Enheten har i 2023 hatt 19 årsverk til løpende drift og er organisert med en lønnsavdeling, en fakturaavdeling og en regnskapsavdeling hvor hver avdeling ledes av en fagleder. Enheten har i to stillinger som ivaretar systemansvaret rundt økonomisystemet UBW4 Agresso. Enhetens ansatte innehar en svært høy grad av faglig kompetanse og erfaring og personellet kan sideforflyttes når situasjonen krever dette.

Finansiering av enheten er fordelt i henhold til vertskommuneavtale hvor utgiftene fordeles etter innbyggertallet i den enkelte kommune. Budsjettet for enheten besluttet i fellesskap av kommunedirektørene. Enheten kompenseres ikke for konsekvensene av lønnsoppgjøret gjennom budsjettet, slik som kommunens øvrige enheter. Økonomisk endte enheten i 2023 opp med et merforbruk på kroner 1 078 000. Merforbruket er i sin helhet knyttet til lønnsutgifter. Enhetens fondsmidler ble brukt opp i 2021, så merforbruket for 2023 dekkes av de tre eierkommunene. Fordelt per kommune utgjør dette kroner 165 800 for Gausdal, kroner 140 200 for Øyer og kroner 772 000 for Lillehammer.

Fellesenhet Økonomi leverer tjenester i tråd med oppdragsavtalen vedtatt av de tre samarbeidene kommunene. I tillegg til den ordinære driften så er det et overordnet mål å utnytte stordriftsfordelene gjennom det å være en større kompetanseenheter med et felles økonomi- og lønnssystem, herunder en kontinuerlig forbedring av arbeidsprosessene gjennom rutiner, standardisering, digitalisering, automatisering og tilgjengeliggjøring av informasjon. Økonomisystemet Agresso benyttes på ulike nivåer av hele organisasjonen og er integrert mot en hel rekke ulike fagsystemer for avlevering eller innhenting av ulike typer data. Innføring av et nytt digitalt personalforvaltningssystem, Everyone, har fortsatt i 2023 og vil fortsette gjennom hele 2024.

Digitaliseringsarbeidet som utføres i regi av Fellesenhet Økonomi gir kvalitetsmessige, økonomiske og effektiviserende gevinster både ute i de enkelte tjenestene i kommunene og internt i Fellesenhet Økonomi.

Innkjøp

Innkjøp er en 3 - 1 funksjon hvor Lillehammer selger tjenester til Øyer og Gausdal gjennom en samarbeidsavtale. Innkjøpsenheten vil i løpet av 2024 få en bemanning på 6 årsverk. Samarbeidet har til hensikt å effektivisere innkjøpsvirksomheten til de 3 kommunene gjennom økt profesjonalisering, mer rasjonelle innkjøpsprosesser og bedre stordriftsfordeler. Innkjøpsenhetens rolle og ansvar er blant annet å bistå med opplæring, rapportering, faglige råd og veiledning.

Enheten samarbeider med andre, tilsvarende enheter i andre kommuner pluss fylkeskommunen, og deltar i diverse fora sammen med disse.

Enheten skal holde seg oppdatert på lover og regler som påvirker innkjøpsarbeidet i kommunene, og skal være en aktiv bidragsyter til at kommunen når sine overordnede målsetninger.

Lillehammer Region Brannvesen

Året 2023 har vært preget av omstruktureringer, ansettelse av nye avdelingsledere og merkantil saksbehandler, samt utarbeidelse av nytt planverk med analyser. Analysearbeidet ble avsluttet i 2023. Planverk er krav fra DSB og vil gi eierkommunene en tydeligere oversikt over hvordan brannvesenet er dimensjonert og hvilket beredskapsnivå vi har. Det er et gap her som vil være viktig for oss å synliggjøre for nemd og kommunestyre, ny forskrift har tydeliggjort de krav som gjelder. Kommende år vil funn i analysene innarbeides i handling- og virksomhetsplaner og gi en tydeligere struktur for driften av Lillehammer Region Brannvesen.

Feierseksjonen utførte tilsyn, feiing og annet forebyggende arbeid som tidligere. Per 31.12. 2023 var det registrert 259 særskilte brannobjekter i Lillehammer, Øyer og Gausdal. Av disse har 112 hatt tilsyn i 2023.

- Antall feide skorsteiner 4727
- Antall boligtilsyn 4478

For beredskapsavdelingen har antall utrykninger vært omtrent som forrige år (903), 23 bygningsbranner. Brannvesenet har en godt trent beredskapsavdeling med både heltids- og deltidsansatte.

Det var også i 2023 en betydelig stor oppdragsmengde tilknyttet fritidseiendommer og automatiske brannalarmanlegg, spesielt gjelder dette destinasjonene i Øyer, Hafjell og Skei.

Brannsjefens største bekymring er at når fondsmidlene til brannvirksomheten er disponert, sannsynligvis i løpet av 2025, vil ikke Lillehammer Region Brannvesen sine økonomiske rammer dekke dagens beredskap, ei heller den beredskapen som kommunene burde hatt, med avdekket risiko og retningslinjer i lov og forskrift.

Legevakt

Lillehammer interkommunale legevakt er et samarbeid mellom Lillehammer, Øyer, Gausdal, Ringe, Sør-Fron, Nord-Fron og nordre del av Ringsaker, hjemlet i § 28-1 (e) i kommuneloven.

Finansieringsmodell for Lillehammer interkommunal legevakt er fordelt i henhold til tjenesteavtaler, med fordeling på fastledd og folketall.

Totalt hadde legevakta et negativt avvik på - 6,9 millioner kroner. Lillehammers andel var på -2,4 millioner kroner.

Legevaktbil

Legevaktbil ble innført mai 2023 som en del av Bo trygt hjemme-prosjektet. Bilen er bemannet virkedager, 17-22, med lege og sykepleier/ambulansesarbeider. Siden oktober har det vært 186 oppdrag, og av 5 timers vaktlengde har 50 % av vaktene mer enn 3 timers aktiv tid. Vaktlinjen har vært dekket med midler fra Bo trygt hjemme-prosjektet.

Det arbeides aktivt med å få legevaktbilen inn som en ordinær del av tjenestetilbudet til legevakten. Det vil legges fram en egen sak for helsesamarbeidet i Gudbrandsdalen (HSG) våren 2024.

Svartid og pågang

Innføring av ekstra telefonoperatør sammen med lavere pågang på telefon har gitt positive utslag i svartidsstatistikken. Svartidsprosenten har gått fra 61 % (2022) til 70 % (2023).

Det har vært nedgang i publikumhenvendelser, fra omtrent 41 000 (2022) til 37 400 i 2023.

Innføring av nytt journalsystem

System X opphørte nasjonalt desember 2023 og prosjekt ny EPJ ble satt i gang våren 2023. Lillehammer legevakt inngikk i et felles prosjekt med Hedmark legevakt, Kongsvinger legevakt og Kongsvinger fengsel om bytte av EPJ. Lillehammer helsehus benytter en liten del av systemet, og ble en del av prosjektet høsten 2023. Kommunens IT-leverandør, Ikomm, stilte med prosjektleder og teknisk kompetanse for Lillehammer. Kongsvinger og Hedmark var dekket av Indigo.

Innføringen for legevakten sin del har skapt utfordringer med blant annet regnskap. Noen kostnader er ført på 2023 som ennå ikke er viderefakturert til de andre kommunene. De tekniske utfordringene skal nå være ryddet og arbeidet er i gang med det utestående.

Utfordringer og bemanning

Det er utfordrende med tilgang til nok kvalifisert helsepersonell for å bemanne legevakten. Det gjelder både leger og sykepleiere. Det er særlig utfordrende med nok personell som har kompetanse til å bemanne legevaktsentralen (116117), da det stilles særskilte krav til bemanningen. Det har vært behov for sykepleieravtale med kompensasjon i sommermånedene.

På legesiden blir man utfordret av økning i antallet som har vaktfritak fra legevakt av ulike årsaker. Det øker totalbelastningen på de øvrige legene i legevaktdistriktet. I tillegg har det vært en stor utfordring når det gjelder fravær på leger som fører til dyre overtidsløsninger. I tillegg har det vært behov for sommeravtale for legene i sommermånedene.

Kommunale akutte døgnplasser (KAD)

Det er 2 KAD-plasser ved Lillehammer helsehus i et samarbeid mellom Lillehammer, Øyer og Gausdal kommuner.

Intermediære plasser

Det er 11 intermediære plasser ved Lillehammer helsehus. Lillehammer kommune disponerer 9 plasser, mens Øyer kommune og Gausdal kommune disponerer en intermediær plass hver.

Samhandlings- og utviklingsenheten

Samarbeid mellom alle kommunene i Helseregionen: Lillehammer, Gausdal, Øyer, Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron. Alle kostnadene vedrørende basisbemanningen i Samhandlingsenheten finansieres med like deler på hver kommune, i tråd med vertskommuneavtalene. I tillegg er det samarbeid og fellesløsning knyttet til fagsystemet Gerica for 4 kommuner og Helsefellesskapskostnader. Samt Lillehammers andel av Frisklivssentralen. .

Det har vært en ubesatt stilling gjennom hele 2023; interkommunal sykehjemsoverlege.

Lillehammer-regionen vekst (LRV)

Lillehammer, Gausdal og Øyer kommuner har samlet sine næringsutviklere i en felles enhet. Enheten er lokalisert i Hub LHMR, et kontorfellesskap midt i Lillehammer sentrum, og går under betegnelsen Lillehammer-regionen Vekst, LRV. Enheten skal være en felles inngangsdør for utvikling av næringslivet i Lillehammer-regionen, i vid forstand, samt en katalysator for vekst i regionen. LRV har ansvar for kommunenes etablererveiledning og er saksbehandler for søknader til kommunenes næringsfond.

LRV jobber aktivt med å tilrettelegge for videreutvikling av eksisterende bedrifter og nyetableringer, og er et viktig bindeledd mellom næringslivet i regionen og kommunenes administrative og politiske ledelse. LRV jobber tett sammen med blant annet Skåppå kunnskapspark og Visit Lillehammer, som begge er en viktig del av næringsutviklingsapparatet i regionen.

Gjennom en rekke prosjekter, initiativer, og samarbeid jobber LRV langsiktig og målrettet sammen med næringslivet i regionen for å bidra til vekst. Arbeidet gjøres med basis i strategisk næringsplan for Lillehammer-regionen og årlig budsjett- og tiltaksplan vedtatt av Interkommunalt politisk råd.

NAV

Nav bidrar til sosial og økonomisk trygghet, og fremmer overgang til arbeid og aktivitet. Nav Lillehammer-Gausdal tenker nytt og utfordrer det bestående. Det gir innbyggerne bedre tjenester - tjenester som også er til det beste for fellesskapet.

En økt andel personer med moderate og alvorlige psykiske helseproblemer og/eller rusproblemer skal få helse- og arbeidsrettet bistand samtidig. I 2023 har vi forsterket samarbeidet med andre tjenesteleverandører for bedre å kunne sikre en slik samtidighet i tjenestene. Dette arbeidet vil vi forsterke ytterligere i 2024.

Nav Lillehammer-Gausdal har jobbspesialister som gjennom forsterket oppfølging bistår personer ut i jobb. I samarbeid med spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten har Nav egne IPS UNG-jobbspesialister (individuell karrierestøtte) som skal sikre tverrfaglig/-etatlig oppfølging mot utdanning og/eller arbeid. Nav har også etablert egen IPS jobbspesialist for de over 30 år. I tillegg bidrar Nav i det interregionale FACT-teamet (fleksibel, aktiv, oppsøkende behandling) for Lillehammer-regionen og Midt-Gudbrandsdalen.

Målet om arbeid og aktivitet fremstår tydelig i arbeidet vårt. NAV jobber målrettet for å inkludere arbeidssøkere i bedrifter som etterspør arbeidskraft. Det er en utfordring at mange står utenfor arbeidsmarkedet av helsemessige og/eller sosiale årsaker. Dette gjelder spesielt unge, sykmeldte, personer med nedsatt arbeidsevne og innvandrere fra landgruppe 3 (Asia og Afrika). Det er en betydelig

økning av flyktninger fra Ukraina som har registrert seg hos Nav. Samtidig er etterspørselen etter arbeidskraft høy.

NAV er helt avhengige av gode relasjoner med arbeidsgiverne i vår region skal vi lykkes med å få flere i arbeid. Også her tenker tjenesten nytt og offensivt og det er flere spennende satsinger i gang. NAV har etablert et tett og godt samarbeid med flere arbeidsgivere og vi deltar regelmessig på arenaer der arbeidsgivere treffes. Dette gir positive effekter for alle parter.

Det må utøves en ledelse som tydelig dreier Nav Lillehammer-Gausdal i ønsket retning. Ledere og medarbeidere må se mulighetene som følger av moderniseringen i Nav. Tjenesten må utnytte de digitale løsningene slik at disse støtter arbeidet med å få flere i jobb, samt frigjør tid til tettere oppfølging av de som trenger vår hjelp.

Kompetanseutvikling har høy prioritet i Nav Lillehammer-Gausdal. Dette er noe ledelsen og medarbeiderne jobber med i et samspill. I tillegg til ulik fagopplæring er områdene markedskompetanse, veiledningskompetanse, forvaltningskompetanse og digital kompetanse vektlagt. I dette arbeidet har NAV et tett samarbeid med Høgskolen i Innlandet.

GIS

Siden 2011 har Lillehammer, Gausdal og Øyer kommuner hatt et interkommunalt samarbeid om GIS/geodata. Vi har felles driftsløsning for kartforvaltning, benytter felles programvare og samarbeider om web-innsynsløsninger for saksbehandlere og publikum (GLOkart.no og GEOinnsyn). Driftskostnadene på nærmere 2,5 millioner kroner fordeles med henholdsvis 20,2 % (GA), 17,2 % (ØY) og 62,6 % (LH). Forøvrig jobber kommunene på selvstendig grunnlag med egne GIS-oppgaver. GIS-samarbeidet er hjemlet i en egen samarbeidsavtale og er knyttet til drift og utvikling av kart og kartbaser, herunder leverandøravtaler/programvare knyttet til kartsystemer. Det er ansatt en felles stillingsressurs som GIS-koordinator i hel stilling, denne deles i praksis med 1/3 del på hver kommune. Samarbeidet er organisert med et fagråd bestående av representanter fra kommunene, og med interkommunale faggrupper innenfor plan, samferdsel, forvaltning og matrikkel. Tilsvarende interkommunale geodatasamarbeider er etablert i alle kommuner i Innlandet. Det er ellers et nært samarbeid med Kartverket.

I perioden 2011-2024 har antall GIS-stillinger i Lillehammer blitt redusert fra 4 til 1 og 1/3 (GIS-koordinator). Dette medfører at det er vanskelig å følge opp alle oppgaver som skal løses, både i Lillehammer og i samarbeidet. Øyer og Gausdal har 1 stillingsressurs hver på GIS. I Gausdal jobber GIS-rådgiveren med plan og GIS. Vi er i ferd med å nå et kostnadsnivå på programvare og driftsløsning som gjør at vi nå ønsker å vurdere alternative løsninger. Dette gjelder også programvare-porteføljen på GIS. GIS-samarbeidet besluttet for øvrig høsten 2023 å inngå et samarbeide med Midt – og Nord Gudbrandsdalen om felles «GIS-anskaffelse». Målsettingen er å ha på plass «ny» GIS-løsning våren 2025.

Personvernombud

Det interkommunale samarbeidet mellom kommunene Lillehammer, Ringeby, Øyer og Gausdal på personvernombudsordningen fortsatte også i 2023. Finansieringen av ordningen er regulert gjennom

samarbeidsavtalen og en planlegger justeringen av finansieringen i neste år. Personvernombudet representerer kommunen i forskjellige nettverk i Norge.

I 2023 var arbeidet med personvern preget av personvernkomisjonens rapport, som ble publisert i november 2022. Kommisjonen pekte blant annet på utfordringer med personvernet for barna i skole og barnehage. I lys av rapporten valgte personvernombudet å gjennomføre en kontroll av alle behandlingsprotokoller (art. 30 protokoll) i kommunen. Spesielt fokus på gjennomgang av protokollene var på skole, barnehage og helse. De innsendte protokollene viste varierende grad av kvalitet og kommunen må sette fokus på personvern også i framtiden.

Fra kommunen og ansatte kom det anmodning om hjelp og bistand på følgende områder:

- gjennomgang av behandlingsprotokoller
- lagring av personopplysninger
- frister for sletting
- vurdering av databehandleravtale
- personvernkonsekvensvurderinger (Data Protection Impact Assessment, DPIA) - hjelp til gjennomføring av syv vurderinger

Personvernombudet var også involvert i to anskaffelseprosesser for journalsystemer i barnevernet og Trygg oppvekst.

Henvendelser fra innbyggere handlet i stor grad om innsynsbegjæringer og sletting av personopplysninger.

Avvikmeldinger fra ansatte og forespørsel fra innbyggere angående personvern ble håndtert og kommunen rapporterte ett avvik til Datatilsynet i 2023. Datatilsynet kom ikke med noen reaksjon på avviket.

Kommunen hadde også brevtilsyn fra Datatilsynet i mai 2023 og kommunen oversendte all dokumentasjon som skulle sendes inn. Datatilsynet leverte en rapport fra kommunetilsynet for hele Norge og rapporten er et bra utgangspunkt for videre arbeid med personvern i kommunen.

FACT- team Sør- Gudbrandsdal

FACT-team Sør-Gudbrandsdal er et samarbeid mellom DPS Lillehammer, Nav og Lillehammer, Øyer, Gausdal, Ringeby, Sør-Fron og Nord-Fron kommune. FACT står for Flexible Assertive Community Treatment og er en modell fra Nederland. Behandlingen flyttes ut av kontoret, til der pasienten bor eller oppholder seg.

FACT-team er et behandlingsteam for personer som lever med alvorlige psykiske lidelser og/eller rusproblemer og som lever med alvorlig svikt i sosial fungering. Hensikten med FACT-modellen er å gi et samlet og helhetlig behandlingstilbud, der hvor eksisterende hjelpetiltak ikke har blitt benyttet eller vurderes som utilstrekkelig. Teamet jobber med å støtte pasienten i sin bedringsprosess og har fokus på veiledning, utredning og samarbeid med pårørende. I tillegg er arbeid, aktivitet og bosituasjon en viktig del av oppfølgingen.

Teamet er tverrfaglig sammensatt av ti ansatte som består av psykiater, psykolog, sykepleier, sosionom, vernepleier, jobbspesialist, merkantil, brukerspesialist og enhetsleder.

FACT - team har fram til 2023 vært et prosjekt, men går fra 2024 over i ordinær drift og hvor alle kommuner inngår i dette samarbeidet også framover.

Interkommunalt politisk råd

Interkommunalt politisk råd er et samarbeidsorgan etter kommuneloven § 18-1 for kommunene i Lillehammer-regionen og Innlandet fylkeskommune.

Interkommunalt politisk råd er en pådriver i utviklingen av Lillehammer-regionen gjennom tildeling av utviklingsmidler og politisk og administrativt påtrykk i saker av stor betydning for regionen.

Prosjektene som rådet jobber med dekkes gjennom partnerskapsmidler fra Innlandet fylkeskommune, Lillehammer, Gausdal og Øyer kommune. Ubrukte midler avsettes på fond til senere bruk. Regnskapet til Interkommunalt politisk råd er en del av enheten Næringsutvikling.

For nærmere detaljer om arbeidet i 2023, vises det til rådets årsmelding, som er tilgjengelig på regionens hjemmeside: <https://www.lillehammer.no/interkommunalt-politisk-raad.570534.no.html>

DIG 3 samarbeidet

Dig3 er et interkommunalt samarbeid for digitalt arbeid i barnehage og skole, for kommunene Lillehammer, Øyer og Gausdal. Dig3 består av en arbeidsgruppe og et styre, begge med representanter fra alle de tre kommunene.

3-1 Digitalisering

Digitaliseringen av samfunnet gir muligheter for innovasjon, økt produktivitet og bedret kvalitet i både offentlige og private virksomheter. Kommunene i Lillehammer-regionen skal bidra til en framtidsrettet og kostnadseffektiv digital offentlig sektor. Det er en nasjonal målsetting at digitale tjenester skal være førstevalget, og dette legger føringer for kommunens tjenesteutvikling og kommunikasjon med omverdenen.

Kommunene i Lillehammer-regionen følger opp de nasjonale føringene gjennom en felles digitaliseringsstrategi som inneholder felles overordnede mål for kommunene Lillehammer, Øyer og Gausdal for perioden 2021 - 2024, og angir retningen for en utvikling som skal prege kommunene langt utover dette. Kommunene i Lillehammer-regionen har satt seg følgende overordnede målsettinger for digitaliseringsarbeidet i perioden 2021-2024:

- Vi skal være aktive bidragsytere i arbeidet med å bygge en framtidsrettet og kostnadseffektiv digital offentlig sektor.
- Vi benytter digitalisering til å utvikle en mer bærekraftig tjenesteproduksjon og gode levekår.
- Digitaliseringsarbeidet skal bidra til en enklere hverdag for de som benytter seg av kommunens tjenester.

I 2023 har 3:1-kommunene gjennomført flere prosjekter sammen, eksempelvis etablering av ny

driftsplattform (Azure) som slutføres i 2024. Innbyggerrelaterte digitaliseringsprosjekter som kommunene har gjort sammen er prosjektene med ny nettportal og ny saksbehandling- og arkivløsning. Dette er tiltak som understøtter god innbyggerdialog.

Finansrapportering

Rapportering finansforvaltning

Likviditet

Lillehammer kommune har per 31.12.23 bankinnskudd på 196,1 mnok. Plasseringer i pengemarkedsfond presenteres også i tabellen for langsiktige plasseringer slik at den tabellen kan gi en fullstendig oversikt over kommunens finansielle plasseringer. Beholdning i pengemarkedsfond pr 31.12.23 var på 21,5 mnok.

	31.12.2023		31.12.2022	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Innskudd hos hovedbank	196,1	90 %	386,7	93 %
Pengemarkedsfond	21,5	10 %	30,4	7 %
Samlet kortsiktig likviditet	217,6		417,1	
Avkastning pengemarked 2023		4,80 %		4,80 %
Avkastning benchmark (NOVG0VD3M)		4,29 %		1,20 %

Kommunens likviditet følges opp med løpende likviditetsprognoser for å sikre tilstrekkelig likviditet til løpende drift og investeringer, og for å finne gunstigst tidspunkt for nødvendige nye låneopptak. Lillehammer kommune har en kassekreditt på 200 millioner kroner som ikke har vært benyttet i 2023. Likviditet i bankinnskudd varierer vesentlig gjennom året. Kommunedirektør vurderer annen plassering av ledige midler for å oppnå bedre avkastning innenfor en forsvarlig risikoprofil. Kommunen har i løpet av 2023 hatt hovedbankavtale på anbud, Nordea fortsetter som hovedbank og den nye avtalen trådte i kraft ved inngangen av 2024.

Rapportering - langsiktig plassering

	31.12.2023		31.12.2022	
	Mill. Nok	%	Mill. Nok	%

Forvaltet av Odin				
Odin Likviditet A	21,5	39,7 %	30,4	62,2 %
Odin Rente A	12,6	23,2 %	2,0	4,1 %
Rentepapirer	34,1	62,9 %	32,4	66,3 %
Odin Norge B NOK	2	3,7 %	1,7	3,5 %
Odin Norden B NOK	7	12,9 %	7,5	15,3 %
Odin Global B NOK	11,1	20,5 %	7,3	14,9 %
Samlet plasseringer	54,2		48,9	
Avkastning porteføljen		11,0 %		-1,9 %
Avkastning benchmark (NOVG0VD3M)		4,3 %		1,2 %
Avkastning benchmark (NORM123D3)		4,2 %		-2,0 %
Avkastning MSCI World NOK		27,6 %		-8,6 %
Avkastning OSEBX		9,9 %		-1,0 %

Tabellen ovenfor viser Lillehammer kommune sine finansielle plasseringer. I 2023 så oppnådde porteføljen en avkastning på 1prosent. Porteføljen oppnådde en høyere avkastning enn det Oslo børs oppnådde og det kan hovedsakelig forklares ved at internasjonale aksjer hadde en veldig høy avkastning og en svak kronekurs i 2023.

I forhold til finansreglementet skal kommunen ha maks 50 prosent av andelene i aksjefond/ risikoklasse 5.

Per 31.12.23 har kommunen 37prosent av porteføljen i aksjefond. Kommunen har 40 prosent av porteføljen i risikoklasse 1 og 2, og 23 prosent i risikoklasse 3 og 4. En oversikt over hva som er i de forskjellige risikoklassene er i tabellen nedenfor.

Koklasse	Aktivaklasse	Minimum	Nøytral	Maks
2	Innskudd i bank og pengemarkedsfond	0	20%	10
4	Sertifikater, obligasjoner og obligasjonsfond	0	45%	10
	Aksjefond	0	35%	5
	Andre aktiva	0	0	

Finansreglementet har et krav om en rentedurasjon på minimum 1 år for porteføljen. Ved årsslutt har porteføljen kun en rentedurasjon på 0,51 år. Dette har i hovedsak vært fordi ved årets raske oppgang i renter ville vi være med på rentehevingene. Rentedurasjonen er endret i 1. tertial 2024 for å tilfredsstille finansreglementet sitt krav om minimums 1 års durasjon.

Rapportering vedrørende gjeldsforvaltningen

Tabellen nedenfor viser at Lillehammer kommune har en lånegjeld pr 31.12.2023 på 4.695,4 millioner kroner. Om lag 1,1 milliarder kroner er finansiert gjennom sertifikater og gjeldsporteføljen har en andel fastrente på 38 prosent per 31.12.2022 målt i forhold til brutto lånegjeld. Lillehammer kommune har ved utgangen av 3. tertial en betydelig andel rentebytteavtaler med framtidig start med hovedstol på til sammen 3.900 millioner kroner.

	31.12.2023		31.12.2022
	Mill. NOK		Mill. NOK
Lån med pt rente	544,5		559,8
Lån med nibor basert rente	4 150,9		3 836,2
Lån med fast rente	-		-
Sum lånegjeld	4 695,4		4 396,0
Kortsiktig lån <1år	1 650,0		1 034,4
Rentebytteavtaler med forfall >1år	1 775,0		1 525,0

Rentebytteavtaler med forfall <1år	100,0		400,0
Gjennomsnitteling rentebindigstid	5,7		6,5
Andel fastrente av lånegjeld	38 %		35 %
Finansiell leasing	-		-
Samlet gjeld	4 695,4		4 396,0
Rentekostnad pt	5,30 %		3,90 %
3mnd Nibor gj.snitt siste måned	4,69 %		3,30 %
Antall løpende enkeltlån	29		30
Største enkeltlån	677,2		677,2

Refinansiering og årets låneopptak

Det ble i 3. tertial gjennomført fire refinansieringer i sertifikatmarkedet på totalt 967 millioner kroner og ny finansiering på 323 millioner kroner. Per 31.12.23 er 24,4 prosent av kommunens gjeld finansiert i sertifikatmarkedet, mens 46,1 prosent av kommunens gjeld er finansiert i obligasjonsmarkedet. Årets låneopptak til egne investeringer ble på 409,6 millioner kroner.

Tabellen nedenfor viser løpende sertifikatlån 31.12.24

Dato start	Hovedstol	Løpetid	Perioderente	Tilrettelegger	Forfall
24.11.2023	300 000 000	6 mnd	5,05 %	Handelsbanken	24.05.2024
06.10.2023	300 000 000	6 mnd	5,22 %	Sparebank 1	05.04.2024
03.11.2023	300 000 000	3 mnd	5,05 %	DNB	03.02.2024
11.12.2023	250 000 000	3 mnd	4,88 %	DNB	11.03.2024

Leasingavtaler

Det har ikke blitt gjennomført noen leasingavtaler i løpet av 2023, det er heller ingen pågående.

Rentebytteavtaler

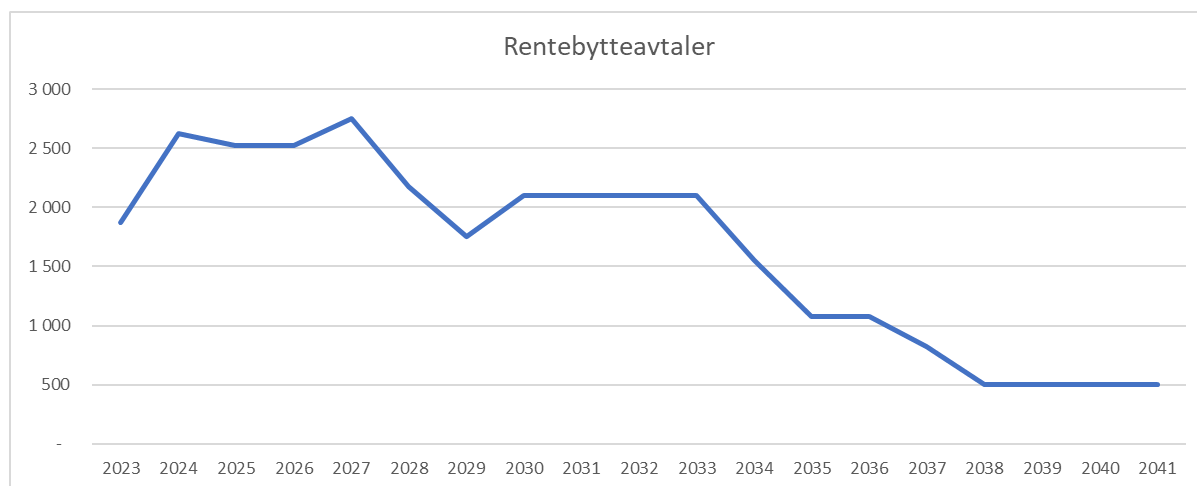
Det jobbes kontinuerlig med sikring av gjeldsporteføljen til kommunen gjennom rentebytteavtaler. 2023 har vært et år med stigende rentesatser, der kommunen har hatt betydelig mindre rentekostnader enn det ville vært uten de tidligere års handlinger på rentebytteavtaler.

I løpet av 3. tertial endret kommunen en del av strukturen på noen av rentebytteavtalene, det ble fremskyvet

tre avtaler, og en avtale ble terminert til en gevinst på 10,3 millioner kroner. Det gjorde at fastrenten vi betalte på avtalene gikk ned, men løpetiden på avtalene ble redusert. Det gjør i praksis at vi henter mer gevinst de neste

fire årene, men mistet sikringen de avtalene gav oss lenger fram i tid.

Tabellen nedenfor viser oversikt over hovedstol per år som er sikret ved rentebytteavtaler. Kommunen jobber kontinuerlig med oppfølging og effektivisering av porteføljen, det vil fortsette i 2024 der vi er fortsatt preget av høye renter og usikker på når rentene skal ned. Kommunen er opptatt av å hele tiden passe på at vi er godt sikret inn i framtiden. Kommunen vil inngå nye rentebytteavtaler for å alltid være innenfor finansreglementet sine bestemmelser.

Sammensetning av gjeldsporteføljen

MNOK	31.12.2023	Nye Lån	Avdrag	31.12.2022
Husbanken	833,1	90	45	788,1
Kommunalbanken	544,6	0	15,2	559,8
Sertifikatlån	1150	259,6	140	1030,4
Obligasjonslån	2167,8	150	0	2017,8
Gjeld pr 31.12	4695,5			4396,1

833,1 MNOK av den langsiktige gjelden er formidlingslån (Husbanken) som er lånefinansiert i Husbanken. Lånene viderefremmes som startlån til Lillehammer kommunes innbyggere. Lånebevilgning

for startlån i 2023 er på 90 mill ioner kroner. Lånene avdras i henhold til Husbankens bestemmelser; forskrift om lån fra Husbanken gjeldende fra 01.01.2020.

Som hovedregel skal lånene fordeles med minimum 25 prosent av gjeldsporteføljen til flytende rente (rentebinding kortere enn ett år), minimum 25 prosent til fast rente, mens 50 prosent skal vurderes ut ifra markedssituasjonen og Lillehammer kommunes situasjon. Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding på samlet rentebærende gjeld skal være mellom ett og ti år, med norm tre år.

Porteføljen har en rentebindingstid på 5,7 år og en fastrenteandel på 38 prosent per tidspunkt. Gjeldsforvaltningen anses å være innenfor reglementets bestemmelser.

Risikovurdering inkludert stresstest

Stresstest for totale plasseringer inkludert gjeld per 31.12.23

Stresstest er en test for å måle effekten av et eventuelt markedssjokk, og omfatter de kortsiktige konsekvensene av plutselige endringer i de økonomiske rammebetingelsene. Dette er i tråd med vanlig bankstandard jf. veiledning fra finanstillstyret.

Ifølge finansreglementet skal det foretas risikovurdering for hele porteføljen, forutsatt 30 prosentreduksjon i aksjeverdi og 2 prosent økning av renter.

MNOK	Stresstest		
	Balanse	Endring	Beregnet mulig tap
Gjeld med flytende rente	2820,5	2 %	-56,41
gjeld med fast rente	1875		
Gjeld samlet	4695,5		-56,41
Videreutlån husbanken	833,1	2 %	16,7
Rentekompensasjon	59,1	2 %	1,2
Selvkostområde var 1)	1407,1	2 %	28,1
Langsiktig plasseringer			
Obligasjonsfond	12,6	2 %	0,3
Aksjer	20	30 %	-19,7
Kortsiktig plasseringer			
Pengemarkedsfond	21,5	2 %	0,4
Bank (hovedbankforbindelse)	196,1	2 %	3,9

Finans aktiva	2495,4		-15,1
Mulig tap	-25,5		

1) *Renteutgifter tilknyttet investeringer på vann, avløp og renovasjon belastes innbyggerne via selvkostregnskap. Lillehammer kommune følger departementets nye retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (jfr. rundskriv H-3/14), hvor kalkylerenten som skal brukes er satt til 5-årig swaprente tillagt ½ prosentpoeng. Renteutgiften som løftes over til selvkostregnskapet til VAR-området, beregnes av restverdi på investerte midler (anskaffelseskost fratrasket akkumulerte avskrivninger). Således er ikke renteutgiftene som belastes VAR-området direkte påvirket av rentebetingelsene til Lillehammer kommune.*

Dersom hele aksjeporteføljen reduseres med 30 prosent og rentene øker med 2 prosent ville Lillehammer kommune hatt et tap på i størrelsesorden 26,5 millioner kroner ut fra de beholdninger Lillehammer kommune har per 31.12.2023. I rapporteringen for året 2022 var dette tallet 21,4 mill. kroner.

Følgende er hensyntatt ved beregning av risiko:

Kommunens langsiktige gjeld består av lån til egne investeringer, samt lån for videreutlån. Husbanken gir rentekompensasjon for en del investeringer.

En generell økning i renta vil medføre at kommunen får økte renteinntekter for de videre utlånte midlene, samt økt rentekompensasjon fra Husbanken. Selvkostområdet VAR blir belastet med rente. Økning i renta forutsettes dekket inn på selvkostområdet, i første omgang via fond.

Refinansieringsrisiko- andel kortsiktig gjeld

Det er vedtatt endring i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning f.o.m. 1.1. 2017. Formålet med endringen er å få tydeligere fram ansvaret som kommunene har for å vurdere risikoen knyttet til deres kortsiktige låneopptak (refinansieringsrisiko) og for at den risikoen blir synliggjort for kommunestyret.

Det vises til eget saksfremlegg «Rullering av Lillehammer kommunes gjelds- og finansreglement» som ble behandlet og vedtatt i kommunestyremøte den 27.01.2022.

Vurdering av den langsiktige porteføljens størrelse

Finansreglementet til Lillehammer kommune stadfester at for å kunne plassere ledig likviditet i det langsiktige markedet må det finnes fondsmidler som ikke skal benyttes på kort sikt. Lillehammer kommune har en total fondssaldo (inkl. investeringsfond) på 531,7 millioner kroner per 31.12.2023. Kommunedirektør vurderer løpende om hele/deler av langsiktig plasseringer bør løses opp og flyttes til kortsiktig likviditet.

Konklusjon

Ifølge reglement for finans- og gjeldsforvaltning (31.05.2018), 8.6 d) må andel kortsiktige lån (inntil 12 mnd. løpetid) av den totale utestående lånegjelden ikke utgjøre mer enn 50 prosent. Lillehammer kommune har per 3. tertial en andel kortsiktig finansiering på 35 prosent og en reell andel fastrente på over 25 prosent.

Jamfør rapportering ovenfor, er Lillehammer kommunes finansforvaltning per tidspunkt i henhold til Lillehammer kommunes finansreglement vedtatt i kommunestyret 27.01.2022.

Kommunens sektorer

Sektor By- og samfunnsutvikling

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
090-Eiendom	139 351	148 947	144 318	-4 629	-3,2 %
340-Vann og avløp	-24 250	-52 721	-59 147	-6 426	-10,9 %
375-Park og idrett	25 743	28 498	27 523	-975	-3,5 %
380-Veg og trafikk	34 159	39 153	37 068	-2 085	-5,6 %
390-Byggesak	5 077	4 646	4 435	-210	-4,7 %
400-Plan	13 251	13 804	15 466	1 661	10,7 %
410-Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	3 478	3 563	4 265	701	16,4 %
450-Lillehammer kirkelige fellesråd	13 075	14 958	14 919	-40	-0,3 %
Sum	209 883	200 849	188 848	-12 002	-6,4 %

Avviksforklaring drift

Sektor By- og samfunnsutvikling

Sektorens negative resultat for 2023 er på 12 millioner kroner. Ser en bort fra selvkostområdet Vann og avløp, med ca. 6,4 millioner kroner og ekstraordinære kostnader i forbindelse med flom på samlet ca. 2,3 millioner kroner, har sektoren et negativt avvik på ca. 3,3 millioner kroner som i hovedsak skyldes energikostnader.

Det vises til det enkelte tjenesteområdet for ytterligere kommentarer.

Eiendom

Regnskapet for Eiendom 2023 viser et negativt resultat på ca. 4,6 millioner kroner. Det negative resultatet skyldes i hovedsak følgende forhold:

- Økte energikostnader ut over avsatt budsjett, ca. 4,8 millioner kroner
- Ekstra utgifter til håndtering av flomhendelsen Hans, ca. 1 million kroner

Andre merkostnader er dekket opp ved god forvaltning av utleieobjekter, streng kostnadsstyring og vakanser i stillinger.

Vann og avløp

Vann:

Etterkalkylen for 2023 viser et overskudd på 954 009 kroner. Resultatet ble ca. 950.000 kroner høyere enn budsjettet og ved utgangen av året er selvkostfondet på ca. 2,9 millioner kroner.

Avløp:

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd på ca. 7 millioner kroner. Resultatet ble ca. 7,1 millioner kroner lavere enn budsjettet og ved utgangen av året er det et fremførbart underskudd på ca. 29 millioner kroner. Underskuddet skyldes i stor grad at nye kommuneavtaler ikke er effektuert som forutsatt i 2023.

Renovasjon:

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd på ca. 1,3 millioner kroner. Resultatet ble ca. 410.000 kroner høyere enn budsjettet og ved utgangen av året er selvkostfondet på ca. 1,3 millioner kroner.

Slamtømming:

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd på ca. 200.000 kroner. Resultatet ble ca. 1,2 millioner kroner høyere enn budsjettet og ved utgangen av året er selvkostfondet på ca. 500.000 kroner.

Felles:

Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år gjennom enten reduksjon eller økning av gebyrene. Det jobbes kontinuerlig med å redusere driftskostnadene, og regnskapstallene viser god kontroll på alle lønns- og driftskostnader som kan påvirkes.

Park og idrett

Regnskap for 2023 viser et negativt resultat på ca. 1 million kroner.

Det negative avviket skyldes i hovedsak følgende forhold:

- Ekstraordinære kostnader som følge av flommen Hans, ca. 650.000 kroner.
- Avvik på energi (strøm og fjernvarme) ca. 400.000 kroner.

Andre merkostnader er dekket opp ved streng kostnadsstyring og redusert vedlikehold.

Veg og trafikk

Regnskap for 2023 viser et negativt resultat på ca. 2.1 millioner kroner.

Det negative avviket skyldes i hovedsak følgende forhold:

- Ekstraordinære kostnader som følge av flommen Hans ca. 600.000 kroner.
- Høyere kostnader til vinterdrift, vårfeiling, tømming av sandfang/sluk og drift av maskiner og utstyr ca. 1,8 millioner kroner.

Overskridelsen er i noe grad redusert ved vakanser og høyere parkeringsinntekter enn budsjettet.

Byggesak

Tjenesteområdet har et negativt resultat på 0,2 millioner kroner. Det negative resultatet skyldes i hovedsak:

- Ekstrapremie på pensjonsinnskudd hvor tjenesteområdet har blitt belastet med 1,1 millioner kroner ved årsslutt.

Bygge- og delesak:

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd på 3,2 millioner kroner. Dette er kostnader knyttet til arbeid som ikke er selvkostfinansiert, og er dermed en del av tjenesteområdets rammer.

Seksjonering:

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd på 0,3 millioner kroner. Underskuddet dekkes av tjenesteområdets rammer.

Plan

Tjenesteområdet har et positivt resultat på ca. 1,6 millioner kroner. Resultatet skyldes i hovedsak:

- Vakanse i stilling og redusert kjøp av konsulentttjenester.

Private planforslag:

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd på 0,3 millioner kroner. Gebyrområdet har ikke opparbeidet seg et selvkostfond slik at underskuddet dekkes av tjenesteområdets ramme.

Oppmåling:

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd på 0,6 millioner kroner. Gebyrområdet hadde opparbeidet seg et selvkostfond på 0,3 millioner kroner som dekker deler av underskuddet. Resten av underskuddet dekkes av tjenesteområdets ramme.

Fagavdeling By- og samfunnsutvikling

Tjenesteområdet har et positivt resultat på ca. 0,7 millioner kroner. Resultatet skyldes i hovedsak:

- Midler avsatt i handlingsprogrammet til Miljøplanen ble ikke fullt ut disponert
- Vakanse i stilling og redusert kjøp av konsulentttjenester

Lillehammer kirkelige fellestråd

Tilskudd til Lillehammer kirkelige fellestråd er utbetalt i samsvar med kommunestyrets bevilgning for 2023. Fellestrådet ble tilført ca. 2 millioner kroner som bidrag til å dekke reguleringspremien for 2023, samt økte lønnskostnader etter lønnsoppgjøret i 2023.

Lillehammer kirkelige fellestråd melder at selv med økte tilskudd i 2023 har de en merkostnad på ca. 1,6 millioner kroner i sitt regnskap.

Avviksforklaring investeringer

Investeringsregnskap for tjenesteområdene

Beløp i 1000 kr

Tjenesteområde	Rad	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Avvik i år
Eiendom	Bruk av ubundet investeringsfond	-203	-2 000	-1 797
Eiendom	Investeringer i varige driftsmidler	68 762	109 371	40 609
Eiendom	Kompensasjon for merverdiavgift	-381	0	381
Eiendom	Overføring fra drift	-287	0	287
Eiendom	Salg av varige driftsmidler	-2 592	0	2 592
Eiendom	Tilskudd fra andre	-4 110	-6 100	-1 990
Eiendom	Tilskudd til andres investeringer	312	0	-312
Vann og avløp	Investeringer i varige driftsmidler	221 874	179 621	-42 253
Vann og avløp	Salg av varige driftsmidler	-157	0	157
Vann og avløp	Tilskudd fra andre	-11 700	0	11 700
Vann og avløp	Tilskudd til andres investeringer	91	0	-91
Park og idrett	Avsetninger til bundne investeringsfond	2 599	549	-2 050
Park og idrett	Investeringer i varige driftsmidler	4 982	12 642	7 660
Park og idrett	Kompensasjon for merverdiavgift	-15	0	15
Park og idrett	Mottatte avdrag på utlån av egne	-1 750	0	1 750

Tjenesteområde	Rad	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Avvik i år
	midler			
Park og idrett	Salg av varige driftsmidler	-165	0	166
Park og idrett	Tilskudd fra andre	-3 478	-4 279	-801
Veg og trafikk	Investeringer i varige driftsmidler	29 892	47 423	17 531
Veg og trafikk	Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0
Veg og trafikk	Overføring fra drift	-36	0	36
Veg og trafikk	Salg av varige driftsmidler	-99	0	99
Veg og trafikk	Tilskudd fra andre	-9 485	0	9 485
Veg og trafikk	Tilskudd til andres investeringer	12 653	0	-12 653
Plan	Investeringer i varige driftsmidler	0	205	205
Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	Investeringer i varige driftsmidler	1 914	4 415	2 501
Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	Tilskudd fra andre	-1 125	0	1 125
Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	Tilskudd til andres investeringer	903	0	-903
Lillehammer kirkelige fellesråd	Investeringer i varige driftsmidler	0	7 600	7 600
Lillehammer kirkelige fellesråd	Tilskudd til andres investeringer	7 600	0	-7 600
		315 999	349 447	33 448

Eiendom

Inkludert overføring av investeringsmidler fra 2022 er det et mindreforbruk på ca. 40 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak mindreforbruk i kjøp av boliger og leiligheter på ca. 36 millioner kroner.

Vann og avløp

Merforbruk: 29,4 millioner kroner.

Deler av merforbruket har oppstått som følge av ekstremværet Hans og skal dekkes av skjønnsmidler og Gausdal kommune, totalt ca. 6,5 millioner kroner. Øvrig merforbruk skyldes i hovedsak uforutsette kostnader i saneringsprosjekter, blant annet knyttet til vesentlig større omfang av forurensede masser enn forutsatt.

Park og idrett

Mindreforbruk 6,7 millioner kroner.

Positive avvik på enkeltprosjekt skyldes blant annet at utstyr bestilt i 2023 ikke ble levert før årsskiftet samt at innkomne spillemidler og andre eksterne tilskudd fremkommer som positive avvik på eldre prosjekter. Noen prosjekter har noe forsinkelse, slik at gjennomføring er skjøvet til 2024.

Negative avvik på enkeltprosjekt skyldes i hovedsak at prosjektene venter på spillemidler.

Veg og trafikk

Mindreforbruk -14,5 millioner kroner.

Investeringer innenfor området har et positivt avvik på 14,5 millioner kroner av et justert budsjett på 47,4 millioner kroner. Positivt avvik skyldes at leveranse av biler og maskiner ikke ble gjennomført innenfor året. Maskiner er satt i bestilling og vil bli levert i 2024.

Vegutbedringer er foretatt i samsvar med bevilgede rammer og i henhold til planlagte utbedringer. I stor grad har dette vært et samarbeid med vann- og avløpprosjekter, i tillegg til mindre vegprosjekter.

Fagavdeling By- og samfunnsutvikling

Mindreforbruk - 4,1 millioner kroner.

Hovedsaklig skyldes mindreforbruket at investeringer infrastruktur/samferdsel og trafikksikkerhetstiltak er forskjøvet til 2024.

Oppdrag

Oppdrag for tjenestoområdene

Tjenestoområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Eiendom	Boligsosial tilpassing av bygningsmassen	De økonomiske virkemidlene som er tilgjengelig på ordninger fra statlig hold er viktige insitament for en dynamisk utvikling av bo- og tjenestetilbudet i kommunen. Dette arbeides det aktivt med	Mindre avvik	Det pågår en kontinuerlig prosess i samarbeid med tjenestene om å tilpasse boligporteføljen til behovene. Dette kan ta lang tid å realisere da innkjøp gjøres etter hva som er tilgjengelig i markedet. Boliger kjøpes

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		i tverrfaglige fora. Et stadig fokus på dette med utviklings- og mulighetsperspektiv er nødvendig for å møte morgendagens behov.		kun når de er egnet etter gitte kriterier som geografisk plassering, boligens utforming, og andre helt avgjørende faktorer.
		Til grunn for vurderinger skal utarbeidet strategi som gir retning for bl.a kjøp og salg av kommunale boliger, utvikling av øvrig kommunal eiendom følges.		Øvrige formålsbygg som bofellesskap f.eks anskaffes etter en bestilling fra tjenesten, noe som vil variere i tid og behov. I tillegg tilgang på nødvendig bemanning.
		Aktuelle målekriterier for arbeidet : • Sørge for egnede boligtilbud for alle, med god bolig- og bomiljøkvalitet • Utvikle trygge og inkluderende oppvekstmiljø i hele kommunen		Det ble bygget helt nye boliger i Moabakken Vingrom som ble overtatt sommeren 2023, dette var trinn II og ga 6 nye leiligheter. Det ventes større aktivitet på innkjøpssiden når behovene i prosjektet "Housing first" skal realiseres.
Eiendom	Klima- og miljøbevissthet og satsing	For å bidra til at Lillehammer kommune er en klima- og miljømessig bærekraftig organisasjon skal det ved anskaffelser følge disse prinsippene: • Klima- og miljøvurdere store anskaffelser og investeringer	Iht. plan	Det ligger et lite overforbruk på midler til energiøkonomisering. Mye av det som ble gjort har vært nødvendige oppgraderinger med utskifting av belysning ved bortfall av tilgang på lyskilder til eldre lysarmaturer.
		Arbeide for å utvikle en kultur som har miljøbevissthet i alle valg som forestas.		Kommunen har som eksempel gymsaler med mange armaturer. Her vil det nå bli spart strøm og tid til skifte av lysrør som også er en kostnad. Behovene for energireduserende tiltak

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
				vurderes og realiseres fortløpende.
				Fra 2024 ligger det krav om vekting av miljøkrav i alle offentlige anskaffelser der dette er relevant, noe som vil øke fokus på dette feltet ytterligere.
				Det største enkeltstående prosjektet i 2023 var nytt bofellskap på Øijordet. Dette ble overtatt etter fremdriftsplan og innenfor budsjetttrammen. Øvrige prosjekter har blitt gjennomført iht fremdriftsplan uten budsjettoverskridelser. Kvalitet er gjennomgående god. Prosjektverktøyet ISY er implementert og i bruk, dette forsterker fokuset på god prosjektoppfølgning og gjennomføring. Eiendom har også hatt ansvaret for et fagteam i dimensjoneringssaken og deltatt i styringsgruppen, et krevende og omfattende arbeid.
Eiendom	Levere bygg og installasjoner med høy kvalitet, iht. fremdriftsplaner og budsjettmål	Tjenesteområdet har bygget flere store og kompliserte bygg de senere år, som ny brannstasjon, Gartnerhagen 6 (HDO), nytt byggetrinn helsehuset og ny stor barneskole. I tillegg stått for mange andre større og mindre prosjekter som flomsikring av vassdragene. Prosjektene er gjennomført etter budsjett og fremdriftsplaner og kompetansen som er opparbeidet er en stor ressurs for fremtidige oppgaver kommunen står foran.	Iht. plan	
		Inngår i felles strategi for TO Eiendom.		Innenfor de rammer som er tilgjengelig leveres det hver dag nødvendige tjenester. Det er lite klager på tjenestene og det er mange meldinger om god tilfredshet på kvaliteten av disse.
Eiendom	TO Eiendom - levere kvalitet og forutsigbare driftstjenester	Oppnås gjennom strategisk bemanningsplanlegging, revisjon av øvrig planverk som renholdsplaner og	Iht. plan	

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		driftsplaner.		Det var en periode på våren 2023 hvor det var flere ubesatte vaktmesterstillinger og det medførte en periode med underdekning på nødvendig mannskap for å holde tritt med krav om oppfølging av internkontroll, brannvern og lignende. Sommerhalvåret hadde mange flomhendelser med Hans som den største og gevinsten av å ha egne mannskaper med kjennskap til bygg og eiendommer viste seg å ha stor beredskapsmessig verdi.
		Revisjon av avtaleverket, leie- og driftsavtaler.		Kommunen har mange næringsbygg uten vaktmestertjenester. Dette gjør at forvalterne må følge opp disse og det skaper utfordringer i forhold til kapasiteten de har til denne typen arbeidsoppgaver.
		Skape gode arena for informasjon, deltakelse og medvirkning.		Det er utarbeidet vedlikeholdsplaner for alle kommunale boliger. Disse går gjennom ukentlig. I tillegg er det nå fremskaffet tilstandsvurderinger for de fleste formålsbygg som en del av dimensjoneringsaken. Dette gir et godt grunnlag til å prioritere vedlikeholdet systematisk innenfor rammene noe som på sikt kan gi et
Eiendom	Utføre vedlikehold etter tydelige prioriteringer	Det er utført tilstandsvurderinger av flere formålsbygg i sammenheng med utredningene for skole, barnehage og HDO. I tillegg er energimerking fornyet i 2022, det er 10 års varighet på denne. Disse vurderingene viser et betydelig etterslep på bygningsmassen i forhold til behovene. Normen for vedlikehold gir føringer for nivået	Iht. plan	

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		på ressurser som bør settes av i budsjettet for at dette skal følges opp på en tilstrekkelig måte. Det har i mange år blitt utført et vedlikehold som ligger under anbefalt norm, dette avdekkes nå i tilstandsvurderingene. For at bygningsmassen ivaretas på en økonomisk og bruksmessig god måte, er det nødvendig med oppgraderinger og en økning i nivået på rammene. På sikt kan man måtte omdisponere bygningsmassen, eller i ytterste fall stenge deler av denne om ikke dette området prioriteres tilstrekkelig. Eiendom har en vedlikeholdsstrategi som gir et godt grunnlag for arbeidet. Det skal jobbes systematisk med medvirkning, investeringstankegang og tverrfaglig tilnærming i tjenestene.		verdibevarende vedlikehold. Mindre avvik i perioden etter HANS som ikke skyldtes avvik på rensing, men at kloakkpumpestasjoner gikk i overløp.
Vann og avløp		Avløpsvannet skal renses slik at det ikke bidrar til forringelse av Mjøsas økologiske tilstand.	Mindre avvik	
Vann og avløp		Det skal leveres godt	Iht.	

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		drikkevann av god kvalitet.	plan	
Vann og avløp		Det skal oppleves enkelt og forutsigbart å være vann- og avløpsabonnent.	Iht. plan	
Vann og avløp		Det skal til enhver tid leveres tilstrekkelig mengde drikkevann til abonnentene.	Iht. plan	
				Forskjeller i fremmedvannmengder vil også skyldes forskjell i nedbørsmengder per år. Spillvann og overvann separeres ved sanering av ledninger og områder som gir størst effekt for reduksjon av fremmedvann prioriteres høyt. Saneringsprosenten på spillvannsledning ligger i 2023 på 1,3 %.
Vann og avløp		Mengde fremmedvann i avløpsledningsnettets skal reduseres.	Iht. plan	
Vann og avløp		Miljøavtrykket skal reduseres. Vann- og naturressurser skal forvaltes på en miljøvennlig måte og tas vare på for kommende generasjoner.	Iht. plan	
Vann og avløp		Vann- og avløpsanlegg skal ha systematisk ettersyn, og vedlikeholdes, saneres/fornyres og bygges ut basert på helhetlige vurderinger og planer.	Mindre avvik	Nødvendige tiltak i henhold til hovedplanen er ikke gjennomført som forutsatt. På grunn av redusert bevilgning i 2023 er flere prosjekter utsatt.
Park og idrett		Gjennomføre hovedrevisjon av Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.	Iht. plan	Endelig vedtak i løpet av 2024.
Park og idrett		Gjennomføre tiltak på kommunale anlegg og områder i henhold til prioritert handlingsprogram i Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.	Iht. plan	I hovedsak i tråd med handlingsprogram og vedtatt budsjett.
Park og idrett		Opprettholde	Iht.	Ingen endring i forhold

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		åpningstid og tilgjengelighet på sentrale idrettsanlegg, parkanlegg og friluftsområder.	plan	til tidligere år.
Veg og trafikk		Grenseverdi døgnoverskridelser for svevestøv veg (PM10) skal overholdes.	Iht. plan	Antall overskridelser (PM10) i 2023 var 13 døgn på Bankplassen og 2 i Lillehammer barnehage, hvilket er godt under maksimum av døgnoverskridelser i løpet av året (25 døgn). Utskifting til LED på flere veistrekninger i samarbeid med VA-prosjekter. I tillegg er det utført på enkelte veier utenom.
Veg og trafikk		Skifte ut veglysanlegg med energibesparende LED	Iht. plan	Det er ikke tilstrekkelig driftsmidler for å opprettholde eller redusere etterslepet på kommunal veg, etterslepet øker.
Veg og trafikk		Tilstrekkelig drift og vedlikehold av veger og veganlegg	Mindre avvik	
Byggesak		Det skal gjennomføres årlige brukerundersøkelser	Iht. plan	Brukerundersøkelsen for 2023 sendes i 2024.
Byggesak		Det skal utføres sidemannskontroll av alle tillatelser/avslag/pålegg	Iht. plan	Alle tillatelser, avslag og pålegg utføres med sidemannskontroll. Oppdraget gjennomføres, men det er pr. dags dato ikke mulig å måle dette.
Byggesak		Mottakskontroll av innkommende søknader innen 7 dager	Iht. plan	Saksbehandlingstidene går ned.
Plan		Kvalitetsheve kartdata og gjennomføre omadressering i sentrum	Mindre avvik	Kvalitetsheving av kartdata er en kontinuerlig pågående oppgave. Omadressering i sentrum er påbegynt.
Plan		Følge opp arbeidet med parkeringsstrategi i handlingsprogrammene til Byplanen og	Iht. plan	Oppgaven inngår i arbeidet med en Mobilitetsstrategi.

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	kommuneplanens arealdel			Mobilitetstrategi forventes slutført i 2024.
Plan	Følge opp prosjektene Mjøsbyen og Byutvikling Lillehammer		Iht. plan	Følges opp med vedtatt Gatebruksplan og initiering av arbeidet med Mobilitetsstrategi. Oppdraget er utført. Det er ikke utarbeidet områdeprogrammer for bydelssentrene, men mulighetsstudier som erstatter disse.
Plan	Gjennomføre områdeprogrammer for Sentrum Vest, Strandtorget og bydelssentre		Ferdig	Arbeidet med Nordseter er igangsatt og i samsvar med plan.
Plan	Gjennomføre områderegulering Nordseter og ev. Hovemoen. Påvirke lokalisering av ny trafostasjon.		Iht. plan	Arbeidet med områderegulering Hovemoen er ikke igangsatt.
Plan	Levere karttjenester internt og eksternt. Styrke GIS-kompetansen		Mindre avvik	Levering av karttjenester er en kontinuerlig pågående oppgave. GIS-kompetansen er ikke styrket med tilleggsressurser.
Plan	Utarbeide veiledere for områdetyper (strøkskart) og kulturmiljøer, kvalitetssikre bygningsvernet i Byplanen		Iht. plan	Oppdraget er under arbeid. Det er ikke slutført på grunn av manglende ressurstilgang.
Plan	Veiledning, informasjon og effektiv saksbehandling av private/kommunale reguleringsplaner og dispensasjoner		Iht. plan	Kontinuerlig pågående oppgave.
Plan	Veiledning, informasjon og effektiv saksbehandling innen tjenestene oppmåling og delesak		Iht. plan	Kontinuerlig pågående oppgave.
Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	Revidere klima- og miljøplanen	Revisjon av kommunedelplan for klima og miljø for Lillehammer kommune med oppfølging av	På vent	Arbeidet med revisjon av klima- og miljøplanen ble stoppet da stillingen som klima- og miljørådgiver ble

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		prioriterte tiltak i handlingsprogram.		"frosset" i 2023.
		Samhandling av oppgaver som omfatter flere tjenesteområder og hvor det ikke er etablerte samhandlingsarenaer.		
Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	Samhandling mellom de ulike tjenesteområdene og sektorene		Iht. plan	Pågående arbeid.

Sektor Helse og velferd

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
050-Tilrettelagte tjenester	220 338	250 608	239 136	-11 472	-4,8 %
070-Psykisk helse og rus	46 690	45 311	49 079	3 768	7,7 %
130-Hjemmetjenesten	189 678	203 495	203 885	391	0,2 %
210-Lillehammer helsehus	170 986	188 237	185 162	-3 074	-1,7 %
270-Lillehammer rehabiliteringssenter	18 473	20 535	21 039	505	2,4 %
335-Tildelingsenheten	50 168	68 964	66 132	-2 832	-4,3 %
470-Fagavdelingen Helse og velferd	23 723	26 261	27 488	1 227	4,5 %
480-Legehelsestjenester	63 716	60 798	64 947	4 148	6,4 %
490-Aktiv aldring	18 042	20 408	20 630	222	1,1 %
Sum	801 814	884 617	877 499	-7 118	-0,8 %

Avviksforklaring drift

Sektor helse og velferd har samlet sett et årsresultat i 2023 på -7,1 millioner kroner. 2023 har vært et utfordrende år for sektoren da det har vært jobbet mye med tjenesteprofilendring som forberedelse til den demografiske utviklingen og dimensjoneringsaken.

Det er store utfordringer innenfor utskrivningsklare pasienter og kapasitetsutfordringer innenfor de store tjenesteområdene. Det er nye og mer sammensatte brukergrupper med økte behov for tjenester.

Tilrettelagte tjenester

For 2023 har Tilrettelagte tjenester et negativt avvik på 11,5 millioner kroner.

Det har vært volumøkninger i tjenesten gjennom hele året. Volumøkninger, et nytt kjøp av midlertidig plass mens kommunen etablerer eget tilbud og en høy prisvekst hos leverandører utgjør tilsammen 6 millioner kroner.

Det er økte IKT-kostnader, avgifter og lisenser utover budsjett på 0,8 millioner kroner. Dette gjelder blant annet bruk av kollegavarsling og Omhu som verktøy.

I budsjett for 2023 lå en forventet inntekt på 1,5 millioner kroner på barneavlastning som ikke ble realisert da kjøpene opphørte. Aktiviteten på barneavlastningen ble imidlertid opprettholdt gjennom å ta inn søkere som er innvilget avlastning.

Tjenesteområdet har fått kompensert delvis for kjente volumøkninger fra 2022, men dette ble ikke fullfinansiert.

Det er fortsatt et tett samarbeid mellom Tildeling og Tilrettelagte tjenester i forkant og under iverksettelse av tjenester. Det har vært gjennomført rapporteringsverksteder gjennom året med fokus på økonomi, tiltak, rekruttering og sykefravær i den enkelte avdeling og overordnet for tjenesteområdet.

Hovedutfordringene for 2023 har vært volumøkninger med ekstra ordinært tjenestebehov, samt et høyt sykefravær og rekrutteringsutfordringer. Volumøkningene består av nye brukere som ikke er en del av den tradisjonelle målgruppen til Tilrettelagte tjenester. Det er størst økning innenfor etterspørselen av tjenester for barn og unge.

Aktivitetsøkningen i 2023 genererer også en forventet inntektsøkning på ressurskrevende tjenester på mellom 3 og 4 millioner kroner. Denne inntekten bokføres i ettertid sentralt i kommunen. Dette er en pågående søknadsprosess.

Psykisk helse og rus

Psykisk helse og rus har et positivt avvik på 3,8 millioner kroner for 2023.

Det har vært vanskelig å rekruttere til feltet, ikke bare til vikariater, men også til faste stillinger. Det er etter hvert som endringer skjer, store krav til kompetanse og erfaring til stillinger i tjenesten. Dette vanskeliggjør rekruttering. Kostnader knyttet til personell, samt refusjonsinntekter knyttet til sykefravær, utgjør tilsammen en stor del av det positive avviket for tjenesteområdet.

Psykisk helse og rus er et krevende felt som de siste årene har vært i store endringer og utfordringer. Det er en stor pågang på alle tjenestene innen feltet. Det merkes også en endring i behovet for tjenester til målgruppen med behov for langvarig oppfølging. Spesialisthelsetjenesten etterspør i økende grad et bedre 24/7 tilbud. Det må i fremtiden bygges kompetanse og gis rammer bygningsmessige og ressursmessige knyttet til personell, for å ivareta dette behovet i regi av egen kommune

Fra sentralt hold er alle kommuner fra 2022 pålagt å etablere rusenheter. Disse skal sørge for oppfølging av de som tilbys påtaleunntatelse. Denne enheten er nå etablert under Oppvekst, og det er satt av i underkant av 0,5 millioner kroner som ikke er benyttet i 2023.

FACT (Fleksibel, aktiv oppsøkende behandling) er en del av en interkommunal satsing, og er fra 2023 over i ordinær drift. Tilskuddmidler går ut dette året og deretter skal FACT finansieres av kommunenes ramme.

Tjenesteområdet innfører fortløpende de metoder og tiltak som er anbefalt for å sikre riktige tjenester til målgruppen. Ny forskning og nye metoder kommer målgruppen til gode og bedrer det kommunale tilbudet innen fagfeltet.

Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten avsluttet 2023 med et positivt avvik på 0,4 millioner kroner.

2023 var et aktivt år med økende mengde oppdrag og kompleksitet i oppdrag. Tjenesten har satt på ekstra ressurser for å øke kapasiteten slik at flere av de utskrivningsklare fra sykehuset kunne tas i mot i hjemmet. Hjemmetjenesten fikk i 2. tertial kompensert 2,9 millioner kroner etter kommunestyrevedtak på grunn av volumvekst i hjemmesykepleien, samt 1,12 millioner kroner på grunn av ressurskrevende brukere på HDO.

Lærlingtilskudd er bokført i desember med 0,7 millioner kroner ut over budsjett og bidrar positivt til det gode resultatet. Det har vært økt bemanning på grunn av volumvekst i tjenesten, og merkostnader i forbindelse med ferieavvikling og innleie.

Lillehammer helsehus

Lillehammer helsehus har et negativt avvik for 2023 på 3,1 millioner kroner.

Gjennom hele året har det til enhver tid vært 10 ekstra senger i bruk, dette har medført økte kostnader til innleie, medikamenter og medisinsk forbruksmateriell.

Sykefravær og vakante stillinger har medført en betydelig bruk av overtid. Dette gjelder for flere avdelinger selv om avdeling C1/ intermedier er den avdelingen der avviket gjennom året har vært størst.

Flere avdelinger har hatt inneliggende pasienter med et krevende sykdomsbilde som i perioder har krevd ekstra bemanning.

Lillehammer rehabiliteringssenter

Tjenesteområdet har ved regnskapets slutt et samlet mindreforbruk på 0,5 millioner kroner. Dette skyldes at rehabiliteringsavdelingen har hatt økte inntekter til fastlønnstilskudd til fysioterapeuter, refusjon fra Helfo på fysioterapibehandlinger og sykepenges. Avtalehjemler i fysioterapi/ private fysioterapihjemler har ved regnskapets slutt et mindreforbruk på i underkant av 100 tusen kroner. Det skyldes ledighet i en 30 % avtalehjemmel i fysioterapi.

Tildelingsenheten

Tildelingsenheten har et merforbruk på 2,8 millioner kroner i 2023.

Avdelingen har et merforbruk på 0,6 millioner kroner. Avdelingen har mindreforbruk på lønn ved at fravær ikke har blitt erstattet. Merforbruket kommer fra BPA-ordningen. Dette er en ordning som er mye benyttet der vi registrer at antall søkere og volum er økende.

Videre er omsorgslønn i balanse, mens støttekontakt for voksne viser et merforbruk på 0,2 millioner kroner. Flere benytter nå støttekontaktene sine etter pandemien, og ordningen er ofte førstevalg av tjenester.

Etableringsordninger har i 2023 et mindreforbruk på 0,4 millioner kroner.

Det kjøpes to heldøgnsomsorgsplasser for ressurskrevende tjenester gjennom hele året, samt kjøp av en midlertidig plass og kjøp av plasser på Skogli. Dette utgjør til sammen en merkostnad på 1,1 millioner kroner.

Det har vært svært mange utskrivningsklare pasienter ved Sykehuset Innlandet i 2023. Det totale antallet ble 1898. Det ble kompensert i 1. tertial med 7,5 millioner kroner; beregnet til 1600 døgn. Dette ble da for lite og merforbruket på denne posten ble til slutt 1,4 millioner kroner. Det har vært jobbet og det jobbes fortsatt med ytterligere tiltak for å kunne ta imot flere pasienter; både på kort sikt og noe fram i tid. Kapasiteten ved bruk av dobbeltrom på Lillehammer helsehus er økt (10 dobbeltrom har vært i bruk), samtidig som flere pasienter skrives ut direkte til hjemmet. Det er startet opp et tettere samarbeid med Skogli helse- og rehabiliteringssenter og etablering av modulbygg med 20 plasser er innarbeidet i budsjett 2024.

Fagavdelingen Helse og velferd

Endelig resultat for Fagavdelingen ble et overskudd på 1,2 millioner kroner.

Det ble bevilget 2 millioner kroner til bo trygt hjemme. Disse ble brukt til legevaktbil, prosjektledelse og kompetanseheving av ansatte i prosjektet.

Det er et mindreforbruk på interkommunal samhandlingsenhet som skyldes ledigholdelse av regional sykehjemsoverlege/medisinsk faglig rådgiver, og ledighet i stilling som samhandlingskoordinator i 2 måneder.

Legehelsetjenester

Tjenesteområdet legehelsetjenester har et mindreforbruk på 4,1 millioner kroner i 2023.

Mindreforbruket skyldes større gjesteinnbyggeroppgjør enn budsjettet, refusjoner/tilskuddsmilder og driftsinntekter, samt vakante stillinger. De to kommunale legekantorene har også et mindreforbruk til sammen, og det skyldes høye driftsinntekter. Den nyopprettede trygghetspatruljen ender også opp med et lite mindreforbruk. Dette skyldes litt senere oppstart enn det som lå inne i budsjettet for 2023.

Trygghetspatruljen leaser to biler og alt nødvendig utstyr er kjøpt inn. I 2023 ble driftsutgiftene delt mellom legehelsestjenester og hjemmetjenesten.

Lillehammers andel av legevakt utgjør et merforbruk på 2,4 millioner kroner. Da er reserven på 885 tusen kroner i budsjettet, etter at fordelingsnøkkelen ble endret da Fron-kommunene ble med 100 %, hensyntatt. Merforbruket på lønnskostnader på legevakta skyldes vaktlinjer, fravær, forskyvninger og sommeravtale. Det har også vært økte IKT-kostnader. Innføring av nytt pasientsystem har medført ekstra kostnader for Lillehammer; deler av kostnadene skal viderefaktureres Hamar og Kongsvinger kommune da det har vært felles prosjektledelse.

Etablering av legevaktbil er finansiert med prosjektmidler fra Bo trygt hjemme.

Aktiv aldring

I 2023 ble det nye tjenesteområdet Aktiv aldring opprettet. Avdelingene aktiv omsorg (lå tidligere under tjenesteområdet rehabilitering), dagsenteret (lå tidligere under Lillehammer helsehus) og miljøbehandlingsteamet (lå tidligere under tjenesteområdet miljøbehandlingsteamet) ble flyttet til Aktiv aldring.

Aktiv Aldring har i 2023 et positivt resultat på 200 tusen kroner. Dette skyldes i all hovedsak at langtidsfravær ikke har vært erstattet fullt ut.

I løpet av høsten 2023 ansatte tjenesteområdet tre årsverk som et utviklingsteam i henhold til kommunestyrets vedtak i sak 89/2022 for å «Øke aktiviseringen av beboere på institusjonene», hvor man i hovedsak ser på kompetanseheving av ledelse og pleiepersonell på institusjoner; god mottakskultur for frivillighet, håndtering av plattformen Vilmer.no og metodikken gjennom muskbasert miljøbehandling.

Avviksforklaring investeringer

Investeringsregnskap for tjenesteområdene

Beløp i 1000 kr

Tjenesteområde	Rad (tekst)	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Avvik i år
Tilrettelagte tjenester	Investeringer i varige driftsmidler	2 019	6 702	4 683
Hjemmetjenesten	Investeringer i varige	0	2 190	2 190

Tjenesteområde	Rad (tekst)	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Avvik i år
	driftsmidler			
Lillehammer helsehus	Investeringer i varige driftsmidler	2 184	2 500	316
Lillehammer rehabiliteringssenter	Investeringer i varige driftsmidler	0	194	194
Legehelsetjenester	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	300	300	0
Legehelsetjenester	Investeringer i varige driftsmidler	1 147	1 200	53
		5 650	13 086	7 436

Hjemmetjenesten

Uteareal Gartnerhagen bokollektiv og omsorgsleiligheter; mindreforbruk 1,5 millioner kroner. Bearbeidelse av ny adkomst/gang sti ned mot parkeringsplass Gausdals gate, med belysning kom på plass senhøsten 2023 i samarbeid med tjenesteområdet eiendom. Asfaltering og videre framdrift jamfør plan i uteområde fortsetter etter snøsmelting våren 2024 og påløpende utgifter vil da komme første halvår 2024.

Møbler bo- og servicesentrene; mindreforbruk 460 tusen kroner. Prosess med nye møbler til bo- og servicesentrene ble påbegynt første halvår 2023. Grunnet forsinkelse på ny rammeavtale ble det nødvendig med minikonkurranse med fire tilbydere på møbler til bo- og servicesentrene. Ordre med kostnad 260 000 kroner er bestilt og faktura ventes i første kvartal 2024. Resterende prosess når det gjelder møbler ferdigstilles av ny senterleder i løpet av første halvår 2024.

Møbler til bokollektivene ; mindreforbruk 230 tusen kroner. Møbler til bokollektivene er bestilt, men ikke mottatt, faktura forventes første kvartal 2024, i henhold til investeringsbudsjett.

Lillehammer helsehus

Tjenesten har etter plan hatt større investeringer i 2023 knyttet til møbler og medisinsk teknisk utstyr.

Legehelsetjenester

Investeringskostnadene til legevaktbilen er i henhold til budsjett.

Oppdrag

Oppdrag for sektoren

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Arbeid og aktivitet	Utvikle aktivitets- og arbeidstilbud som er inkluderende, mangfoldig og motiverende for enkeltpersoners vekst og utvikling.	Ferdig	Det er etablert et nytt tjenesteområde, Aktiv aldring, som fra 1. januar følger intensjonen i dette oppdraget.
Gjennomføre prosjektet bo trygt hjemme – med integrerte tjenester.		Iht. plan	Legevaktbil er anskaffet og det er startet en pilot med utprøving av tilbudet ved legevakta. Tilbudet med sykebesøk til skrøpelige eldre er svært viktig for å unngå unødvendige transporter til og fra legevakt med ambulanse. Piloten skal evalueres i september. Trygghetspatruljen startes opp i oktober. Det er ansatt sykepleiere og paramedisinere med god erfaring og videreutdanninger. Patruljen skal bistå hjemmeboende eldre både med og uten tjenester i kommunen. Hensikten er å unngå uhensiktsmessige innleggelser i sykehus og gi trygge sykepleier tjenester i hjemmet.
Helse og velferd	undersøker sammen med oppvekstsektoren muligheten for å etablere kommunale	Ferdig	Det er etablert fast samarbeidsforum på overordnet og operativt nivå mellom oppvekst og helse og velferd.

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
tiltaks plasser for innbyggere med sammensatte behov.	Arbeidsgiver vil satse på kompetanseheving og utvikling av ansatte som et beholde- og rekrutteringsverktøy i et bredere perspektiv, dersom sektoren skal kunne levere forsvarlige tjenester. Videre utvikle virksomme tiltak i forhold til å rekruttere og beholde helsepersonell i dagens arbeidsmarked. Tilrettelegge og utvikle felles kompetansetiltak og fagdager for ulike faggrupper. Gjennomføre kompetansetiltak etter individuelle behov hos ufaglærte. Ta imot flere studenter ved økt fokus på veiledning og utvikling av studentpraksiser. Videreføre nyoppstartet traineeprogram og rekruttere et nytt «kull». Lavterskeltilbud videreutvikles og nye settes i gang - gjerne i samarbeid mellom kommunen, frivillige og private aktører.		Nytt “kull” i traineeprogrammet er i gang iht. plan. Flere studenter er tatt inn, og ny veiledningsmodell er i pilot. Det er gjennomført kurs i musikkbasert miljøbehandling og nytt kurs vil bli iverksatt i høst, kursene gjennomføres lokalt og i samarbeid med Nasjonalt kompetansesenter for Kultur, helse og omsorg. Det er satt i gang et arbeid med å revidere kompetanseplaner. Det søkes å utvikle nye lavterskeltilbud gjennom ulike prosjekter, for å motvirke ensomhet, som vi har mottatt tilskudd for f.eks “Gutta på tur” og “
Kompetanseheving, rekruttering og virkemidler for å beholde helsepersonell		Iht. plan	
Lavterskeltilbud og møteplasser		Ferdig	

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Lederplattformen	Kommunen tilrettelegger for møteplasser der innbyggerne kan samles om felles interesser og aktiviteter. Fokus for 2023 er rollen som avdelingsleder i sektoren. Gjennomgang og avklaring av rollen og tilrettelegge for god og systematisk opplæring på ulike tema. Styrke lederrollen gjennom felles ledersamlinger i sektoren for utvikling og kompetanseheving.	Iht. plan	Til bords med kultur ”. Rehabiliteringsavdelingen har økt antall Sterk og stødig grupper. Videre oppfølging legges til Aktiv aldring. Gjennomføres felles ledersamlinger for avdelingsledere og To ledere med fokus på ledelse, kommunikasjon og samhandling. I tillegg deltar alle lederne i helse og velferdstjenesten i et lederprogram for alle ledere i Lillehammer kommune.
Leve hele livet – i et aldersvennlig Lillehammer	Utarbeide temaplan og gjennomføre tiltak	Ferdig	Videre oppfølging av leve hele livet innføres i bo trygt hjemme-prosjektet og er innarbeidet i dimensjoneringsaken, som omhandler tjenesteprofilendringen. Det er laget avdelingsvise planer for oppfølging av sykefravær. Flere avdelinger deltar i bransjeprogrammet som er ett av virkemidlene i IA-avtalen rettet mot bransjer med stort potensiale for å redusere sykefravær og hindre frafall.
Redusere sykefraværet	Systematisk oppfølging av sykefravær, hver avdeling beskriver hvordan de skal gjennomføre det	Iht. plan	Det gjennomføres dialogmøter og det er møtepunkter med frivillige innrettet etter målgruppe og ulike tjenestesteder. Det vil bli
Samarbeidet med frivilligheten	Gjennomføre dialogmøte med frivilligheten og Utvalg for Helse og velferd og identifisere konkrete	Ferdig	

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	samarbeidsområder i forbindelse med dialogmøtet. Utarbeide en handlingsplan for sektorens samarbeide med frivilligheten. Utarbeide flere felles rutiner på TO- og sektornivå som erstatning for lokale rutiner. Utvikle nye retningslinjer for opprettelse og implementering (herunder opplæring) av rutiner.		invitert til et felles dialogmøte. Dette er innarbeidet i den frivillighetsmeldingen og blir tett fulgt opp av de ulike tjenesteområdene som jobber med frivillige.
Systematisk kvalitetsarbeid	Jobbe systematisk på avdelings-, To - og sektornivå for en åpenhetskultur i arbeidet med avvikshåndtering. Øke samhandling og deling av kunnskap og erfaring innad i avdeling, på tvers av avdelinger, samt tjenesteområder. Utarbeide plan for gjennomføring av internrevisjoner.	Ferdig	Arbeid med rutiner er i rute. Arbeid med avvikskultur startet i høst og det ble besluttet at hvert tjenesteområdet selv skal følge opp dette tettere.
Utvikle en heltidskultur	Utvikle en heltidskultur basert på heltidserklæringen, herunder alternative arbeidstidsordninger, kalenderplan, fleksiturnus.	Ferdig	Avsluttes, da det er to oppdrag om samme sak.
Utvikle en heltidskultur	Utvikle en heltidskultur basert på heltidserklæringen, herunder alternative arbeidstidsordninger,	Iht. plan	Det jobbes på flere områder for å oppnå flere heltidsstillinger, bl.a. strukturert oppgavekartlegging som

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	kalenderplan, fleksiturnus. Dette gjøres sammen med innbyggeren og dens nettverk, og gjennom fokus på opplæring, rehabilitering og tverrfaglig tilnærming.		grunnlag for kompetansebehov og turnusendringer, gjennomføring av årsturnus/kalenderplan og et viktig virkemiddel er utprøving av ulike turnusordninger. Dette arbeidet er nå intensivert og det er satt ned egne arbeidsgrupper på tvers av sektorene, som oppfølging av politisk vedtak i budsjettbehandlingen.
Utvikle og innføre mestringsmodell for å fremme innbyggerens mulighet til å mestre eget liv og dermed få økt livskvalitet.	Innføring av mestringsmodell innebærer også å etablere en felles forståelse, holdninger og mål for hva mestring og investeringstankegang innebærer for ansatte, ledere i tjenestene og for kommunens innbyggere. Reell brukermedvirkning og fokus på eget nettverk inngår som del av modellen.	Iht. plan	Det er igangsatt internopplæring i sektoren og i forbindelse med tjenesteprofilendringen ses det nå på hvordan økt fokus på dette kan bidra til at brukeren i større grad vil kunne løse sine utfordringer gjennom tett oppfølging i en periode for deretter å kunne klare seg selv.
Velferdsteknologi skal være en integrert del av tjenestetilbudet	Velferdsteknologi skal være en naturlig del av vurderingen av løsning når et behov oppstår	Iht. plan	Prioriteres utskiftning av trygghetsalarmer hos hjemmeboende, samt etablering av flere medisindispensere. Det

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			er satt ned et arbeid sammen med IT-avdelingen for å videreutvikle dette som tilbud.

Oppdrag for tjenesteområdene

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
----------------	---------	---------------------	--------	-------------------

Tilrettelagte tjenester	Arbeid og aktivitet	Utvikle aktivitets- og arbeidstilbud som er inkluderende, mangfoldig og motiverende for enkeltpersoners vekst og utvikling. Det nye arbeid og aktivitetssenteret(Dugandes) er tilrettelagte tjenesters satsing på meningsfulle arbeidsoppgaver som oppleves samfunnsnyttige og utvikling av den enkelte tjenestemottaker. Ett av målene er å utvikle tanken fra tjenestemottaker til bidragsyter i samfunnet. målet for 2023 er å starte de ulike gruppene med de som skal jobbe med arbeidsoppgavene. Vaskeri, kafe, kjøkken, smootie produksjonen og aktiviteter på kveldstid for målgruppen.	Iht. plan	Det er gjennomført aktivitet på Dugandes gjennom året og fortsetter gjennom 2024 med etablering av et kjøkkenvaskeri og flere grupper.
-------------------------	---------------------	---	-----------	--

Tilrettelagte tjenester	Innføring av mestringsmodellen i sektor helse og velferd	Utvikle og innføre mestringsmodell for å fremme innbyggerens mulighet til å mestre eget liv og dermed få økt livskvalitet. Dette gjøres sammen med innbyggeren og dens nettverk, og gjennom fokus på opplæring, rehabilitering og tverrfaglig tilnærming.	Iht. plan	Mestringsmodellen for tjenester innebærer tildeling av tjenester, kartlegging, jobbe faglig og sosialt, og mulig, innføre hensiktsmessig velferdsteknologi og oppfølging.
-------------------------	--	---	-----------	---

		Innføring av mestringsmodell innebærer også å etablere en felles forståelse, holdninger og mål for		Dette er kontinuerlig arbeid som gjelder alltid.
--	--	--	--	--

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		hva mestring og investeringstankegang innebærer for ansatte, ledere i tjenestene og for kommunens innbyggere. Reell brukermedvirkning og fokus på eget nettverk inngår som del av modellen. I tilrettelagte tjenester vil dette blant annet ha fokus på det nye arbeid og aktivitetssenteret som er under iverksettelse(Dugandes). Målet og intensjonen med bygget er at det skal romme flere brukergrupper og i tett samarbeid med Lipro, Nav og Fretex. Brukere skal kunne arbeide for å kunne mestre en oppgave eller en oppgaverekke i reelle arbeidsoppgaver som er samfunnsnyttige. Målet er at det skal kunne være mulig å skaffe seg et kompetansebevis innenfor vaskeri og kjøkken som kan kvalifisere til ordinært arbeid. Dugandes blir et av tilrettelagte tjenester arbeid med mestringsmodellen i tillegg til mål om å kunne bo og leve mest mulig selvstendig. Arbeidsgiver vil satse på kompetanseheving og utvikling av ansatte som et beholde- og rekrutteringsverktøy i et bredere perspektiv, dersom sektoren skal kunne levere forsvarlige tjenester.		
Tilrettelagte tjenester	Kompetanseheving, rekruttering og virkemidler for å beholde helsepersonell	Videreutvikle virksomme tiltak i forhold til å rekruttere og beholde helsepersonell i dagens arbeidsmarked. Tilrettelegge og utvikle felles kompetansetiltak og fag dager for ulike faggrupper. Gjennomføre	Iht. plan	Det er planlagt traineer etter modell fra Hjemm Helsehus. Gjennom året har det v gjennomført samarbeid for innspill til rekrutteri innført ny praksismodel årene som Tilrettelagte bidratt til gjennom pros er gjennomført en unde blant vernepleiere med rekruttering og beholde jobbes det med i form a oppgave for to ledere so

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		retningslinjer for opprettelse og implementering (herunder opplæring) av rutiner. Jobbe systematisk på avdelings-, To - og sektornivå for en åpenhetskultur i arbeidet med avvikshåndtering. Øke samhandling og deling av kunnskap og erfaring innad i avdeling, på tvers av avdelinger, samt tjenesteområder. Fortsette plan for gjennomføring av internrevisjoner. Utvikle en heltidskultur basert på heltidserklæringen, herunder alternative arbeidstidsordninger, kalenderplan, fleksiturnus.		viderføres i 2024. Fokus rutiner, prosedyrer og avvikshåndtering.
Tilrettelagte tjenester	Utvikle heltidskultur	Tilrettelagte tjenester har to avdelinger som arbeider i alternative arbeidstidsordninger. Målet er å fortsette og videreutvikle til å gjelde flere avdelinger. Øyjordet vil være en avdeling man rekrutterer ansatte inn i en alternativ arbeidstidsordning fra start. Alternative arbeidstidsordninger er under utvikling og man tar sikte på flere mulige kombinasjoner og alternativer.	Mindre avvik	Det er brukt hele året på med alternativ arbeidstidsordning på Øyjordet bofellesskapet har innbefattet vakter på og døgn for å møte tjenestemottakers behov for kontinuitet og stabilitet i ansattes ønske om en alternativ arbeidstid enn tradisjonell. Arbeidstidsordningen ble startet på mars 2024.
Tilrettelagte tjenester	Velferdsteknologi skal være en integrert del av tjenestetilbudet	Velferdsteknologi skal være en naturlig del av vurderingen av løsning når et behov oppstår. Tjenestene skal alltid vurderes om kan løses med teknologi i målsetting om at tjenestemottaker skal medvirke og få mulighet til å	Iht. plan	Rutiner ved henvendelse og faste ukentlige møter gjennomføres kartlegging og muligheter for velferd

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		leve et selvstendig liv. Teknologi som er hensiktsmessig kan være avstandoppfølging, elektronisk medikament administrering og dagsplaner. Tjenesteområdet etablerte i 2022 Rask Psykisk helsehjelp som er et tilbud til befolkningen med lettere angst, depresjons, og søvn problemer. Tilbudet baserer seg på sentrale føringer og er en anerkjent og forskningsbasert kognitiv metode med gode resultater. Tilbudet skal fra fra 2023 også inkludere målgruppen 16 - 18 år, i dag er tilbudet kun fra 18 år og oppover. Tjenesteområdet skal også etablere oppfølgingsløp for de med alvorlige psykisk helse og rus problemer. Dette skal sikre systematisk og tydelig oppfølging av pasientene, samt sikre samhandling mellom ulike aktører der dette er nødvendig og hensiktsmessig. Blant annet så er FACT en viktig part i samarbeidet rundt de dårligste pasientene. Vi ønsker også å se på muligheten for å innføre en mer kunnskapsbasert metode for pasienter med store rusproblemer og for de med spiseforstyrrelser. IDDT (IDDT er den engelske forkortelsen for Integrated Dual Disorders Treatment. På norsk kaller vi det integrert behandling av ROP-lidelser) Dette er en metode som nå tjenesteområdet ser om det er mulig å innføre. Dette i et samarbeid med FACT og i regi av		
Psykisk helse og rus	All pasientoppfølging har god kvalitet og bygger på anerkjente metoder, er differensiert, strukturerte og har tydelig mål		Iht. plan	Det jobbes i alle avdelinger med å systematisere pasientoppfølging med anerkjente metoder. Den målgruppen med store rusproblemer krever sammensatte og mange tjenester noe som har skapt utfordringer. Det mangler boliger til rusbehandling.

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		Nasjonalt kompetansesenter. Det er viktig for oss å følge de nasjonale føringer for metoder i psykisk helse arbeid og rusfeltet. Dette kan bidra til bedre og tydeligere tjenester til de som trenger det.		
		Aktivitet og arbeid er viktige elementer i et godt psykisk helse og rus arbeid, det er viktig å ha noe å gå til, noe å stå opp til.		
Psykisk helse og rus	Arbeid og aktivitet er viktige elementer i psykisk helse og rusarbeid	Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at rundt 1,2 millioner personer i yrkesaktiv alder enten står utenfor, eller i utkanten av, arbeidslivet, eller er midlertidig ute av jobb (2. kvartal 2020). Man anslår at psykiske lidelser/problemer er en vesentlig årsak til situasjonen for rundt en fjerdedel av disse. Dette er svært uheldig for dem som ikke får brukt sin arbeidskapasitet, og også for samfunnet som går glipp av verdifull arbeidskraft og kompetanse.	Iht. plan	Gjennom samarbeid med ulike aktører har vi en felles satsing på utdanning og aktivitet til målgruppen. Det jobbes med Kirkens Bymisjon og arbeidskvalifiseringstilbud. Målgruppen som tjenes samarbeider med.
		For tjenesteområdet er det viktig å bidra til at de vi gir tjenester til får tilbud om aktivitet og arbeid, og får benyttet sine ressurser til vekst og		

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		bedre helse. For oss er derfor recoveryorienterte tjenester viktig og ikke minst for fremtiden mer bærekraftig enn dagens helsetjenester. I denne forbindelse er det nyttig for oss å ha et forpliktende samarbeid med ulike aktører, både innad i kommunen og utad. Vi samarbeider derfor tett med feks Havang, NAV, Kirkens Bymisjon og brukerorganisasjoner for å nevne noen. Vi skal også i 2023 jobbe for et godt samarbeid med ulike aktører. Vi ønsker ikke parallelle tilbud, men vi ønsker å tydeliggjøre egne tilbud, og fremme andres tilbud slik at brukeren har tilgang på ulike tjenester og tilbud som fremmer selvstendighet og god helse. Det er inngått avtaler på overordnet nivå mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten. Avtalene skal sikre samarbeid rundt pasienter, og skal si noe om oppgavefordeling og ansvar hos den enkelte part.		
Psykisk helse og rus	De kommunale tilbudene er godt utbygd og rolle og ansvar mellom kommune og spesialisthelsetjeneste er avklart	Det kan likevel oppleves utfordrende i samarbeidet der hvor både kommune og spesialisthelsetjeneste skal gi tjenester samtidig. Det kan oppleves at spesialisthelsetjenesten har definisjonsmakt på hva skal tjenester pasienten skal ha. Vi mener at kommunen må definere sine tjenester på en bedre måte, og på denne måten sette seg mer i førersetet i samarbeidet med	Iht. plan	Samhandlingsreformen stor innsats fra kommuner og spesialisthelsetjenester. Det er raskere utskrivninger fra institusjoner og målgruppen som skal gi og behandling gjennom tjenester har et mer kompleks sykbilde enn tidligere krevende for en kommune også krevende for spesialisthelsetjenesten og godt samarbeid mellom kommune og spesialisthelsetjenesten sammen kunne løse den utfordringen på en god

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		spesialisthelsetjenesten. Vi mener også det er et potensiale med faglig utvikling i fellesskap, for å få en felles forståelse for de ulike parters tilnærming, kompetanse og muligheter. Slik det er i dag oppleves det et gap mellom den forståelse vi har av tjenesteleveranse. Det er ingen tvil om at kommunen har en utfordring med å gi et tilbud til den dårligste målgruppen som vi ikke har tilbud til i dag. Dette er noe av det spesialisthelsetjenesten også etterspør. Tilbudet som mangler er heldøgns tjenester til målgruppen med store psykisk helse – og rusproblemer og boliger til de med rusproblemer. Men, vi mener at tilbudet skal være noe annet enn hva som tilbys av døgntilbud i spesialisthelsetjenesten. Tjenesteområdet utarbeider derfor systematiske oppfølgingsløp for alle pasienter med langvarige tjenestebehov. Når kommunale tilbud skal utvikles er det ønskelig for oss som kommune at spesialisthelsetjenesten deltar i dette arbeidet. Bedre samordning og samarbeid kan gi bedre tilbud og spare ressurser. Det etableres fra 2023 et forpliktende samarbeid mellom tjenesteområdet, samarbeidende kommuner som vi er vertskommune for, og det lokale DPS. Dette for å i større grad sikre felles faglig forståelse og for å kunne drøfte og legge felles planer for konkrete problemstillinger.		
Psykisk helse og rus	Tjenesteområdets tilbud er godt kjent i befolkningen og	Tjenesteområdet jobber aktivt for å	lht. plan	Markedsføring av tilbud

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status Statusbeskrivelse
	bygger på kontinuerlige tilbakemeldinger fra de som mottar tjenester, pårørende og innbyggere	sikre brukermedvirkning på alle nivåer, samt å tydeliggjøre tilbudene både gjennom lokale media, facebook og nettbasert informasjon. Vi jobber aktivt for å evaluerer tilbud og endre disse i henhold til tilbakemeldinger, både individuelle og på systemnivå. For å finne ut om tjenestene våre hjelper benytter vi feedbackinformerte tjenester (FIT). Det vil si at vi systematisk og kontinuerlig innhenter tilbakemeldinger om hvordan den vi hjelper har det og hvordan tilbudet oppleves. Dette gjør at vi sammen med pasienten kan sikre at den helsehjelpen som gis blir virkningsfull for den enkelte. Vi holder i tillegg regelmessig temamøter og nettbaserte spørreundersøkelser for å sikre medvirkning på systemnivå. I 2023 skal vi lage en strategi for bruk av media, da både digital og ikke. Denne økte satsingen skal i større grad enn tidligere sikre at befolkningen får informasjon om tilbudene innen psykisk helse og rus. Vi ønsker også å bruke disse ulike plattformene for å gi befolkningen enkle tips, enkle verktøy, for å muligens kunne ivareta egen helse på en bedre måte.	tilgjengelig tilbud er viktig fagfeltet og målgruppen Tjenesteområdet jobber med tilbakemeldinger b individnivå og på system gjennom ulike metoder Tilbakemeldingen benyt tjenesteutvikling og i ge endringsarbeid i tjenest
Hjemmetjenesten	I Lillehammer kan man bo hjemme så lenge man vil ved hjelp bruk av anvendbar		Iht. plan I Lillehammer kan man l så lenge man vil ved hje

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	Oppdrag teknologi			anvendbar teknologi. Det er viktig å ha fokus på å finne riktig teknologi for den rette problemstillingen. Det er viktig at pas. kan bo hjemme lenge. Hjemmetjenesten er avhengig av godt samarbeid med andre tjenesteområder for at de kan kunne velge riktig form for velferdsteknologi. Vi har måttet gå for at det skal være optimalt. Det er påbegynt som også gjør samarbeidet. Tjenesteområder orientert om hvilke type velferdsteknologi Lillehammer kommune, og hvordan de kan skaffes og hva som er på plass. Dette arbeidet jobbes videre med i 2021, annet at velferdsteknologi opp med fremtidens bruk av tjenesten og på samarbeid i sektoren. Innføring av mestringsmodell og investeringstankegang vil kreve endringer i tenkning, arbeidsmetoder og samhandling mellom faggrupper, tjenester og forvaltning/saksbehandling. Flere brukere skal motiveres til å mestre mer i hverdagen til tross for funksjonsfall og endringer i helsetilstand.
Hjemmetjenesten	Innføring av mestringsmodellen	Innføring av mestringsmodell og investeringstankegang vil kreve endringer i tenkning, arbeidsmetoder og samhandling mellom faggrupper, tjenester og forvaltning/saksbehandling. Flere brukere skal motiveres til å mestre mer i hverdagen til tross for funksjonsfall og endringer i helsetilstand. Tverrfaglig fokus og samhandling mellom tjenester skal ligge til grunn for å finne riktig tjenestenivå for den enkelte bruker. Hjemmetjenesten vil ha fokus på hverdagsmestring, hverdagsrehabilitering og utvikle samhandlingen med ergo og fysioterapeuter og saksbehandlere.	Iht. plan	Tverrfaglig fokus og samhandling mellom tjenester skal ligge til grunn for å finne riktig tjenestenivå for enkelte brukere. Hjemmetjenesten har fokus på hverdagsmestring, hverdagsrehabilitering og utvikle samhandlingen med ergo og fysioterapeuter og saksbehandlere. Mestringsmodellen vil være ferdig med innføring, de som må innføres hos hv

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
				pasient som kommer ny til tjenesten. Ansatte er på opplæringskurs, men det er også slik at helsepersonell ansatt må bevisstgjøres på den nye instrumestringsmodellen og den nye tankegang. Nye ansatte må bli læres opp i dette . vi vil ha alle på si oss ferdig med dette a innbyggerene i Lilleham kommune og alle ansatt under huden.
Hjemmetjenesten	Legemiddelhåndteringsprosjekt	Slutføre arbeidsoppdraget i Balanse 24 på legemiddelhåndtering og multidose. Det utredes og besluttes nye samarbeidsrutiner sammen med legehelsestjenester/fastleger på multidose, administrasjon av medisiner og bruk av elektroniske medisindispensere.	Iht. plan	Multidose har blitt tatt opp i 80 pas. i tjenesten, dette betyr at i tjenesten styrer mer over tid en tidligere. Det er vedtatt en ned arbeidsgruppe og prosjektgruppe for videre arbeid i 2024 når det gjelder legemiddelhåndtering i Hjemmetjenesten har startet med å rekruttere i alle stillinger som krever kompetanse i tjenesten og til rekrutteringsstrategien i startgropen på en endelig tjenesten som vi mener er et godt omdømme og gjennomføre tiltak for å rekruttere og kompetanse. Det er igangsatt gjennomført sykepleier i Nord og Øst som samarbeider med dette, siden vil det samarbeid gjennomføres på sør og øst arbeidet er i gang. . Vi ser utlysninger har det vært en økning for å søke på stillinger Det utlyses generelt i tjenesten store stillinger som muliggjør helge problematikken gjennom fortsatt har noe veldig store stillingsbrøker. Målet på dette skal bli færre av disse Innføre system for elektronisk
Hjemmetjenesten	Rekrutteringsstrategi	Satse på rekruttere i alle stillinger for å sikre kompetanse i tjenestene i henhold til rekrutteringsstrategien. Bidra til et godt omdømme og gjennomføre tiltak for å rekruttere og beholde kompetanse.	Iht. plan	Nord og Øst som samarbeider med dette, siden vil det samarbeid gjennomføres på sør og øst arbeidet er i gang. . Vi ser utlysninger har det vært en økning for å søke på stillinger Det utlyses generelt i tjenesten store stillinger som muliggjør helge problematikken gjennom fortsatt har noe veldig store stillingsbrøker. Målet på dette skal bli færre av disse Innføre system for elektronisk
Hjemmetjenesten	Ruteplanlegging	Innføre system for elektronisk	På	Innføre system for elektronisk

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		ruteplanlegging for å gi økt kontinuitet i oppfølgingen av brukere, økt kvalitet på tjenester og riktig kompetanse til riktig tid. Elektronisk ruteplanlegging skal også føre til riktig og effektiv bruk av hjemmetjenesten sine ressurser.	vent	ruteplanlegging for å gi kontinuitet i oppfølging brukere, økt kvalitet på riktig kompetanse til riktig tid. Elektronisk ruteplanlegging skal også føre til riktig og effektiv bruk av hjemmetjenesten sine ressurser. Dette har vært i gang over noe tid, men ved de ulike EPJ-ene blant annet hvilken EPJ i Lillehammer kommune man forventet videre arbeid med dette til EPJ er avklart.
Hjemmetjenesten	Samarbeide og gjennomføre prosjektet "Bo trygt hjemme med integrerte tjenester..."	Hjemmetjenesten er del av prosjektet "Bo trygt hjemme med integrerte tjenester". Målet med prosjektet er å gjennom økt samhandling bidra til gode og trygge pasientforløp, sikre den medisinske beredskapen, øke kvaliteten på tjenestene, øke kompetansen i tjenestene, og bedre samhandlingen mellom legevakt, sykehus, hjemmetjeneste, fastlege og helsehus. En legevaktsbil og et tettere samarbeid med de andre tjenestene vil gjøre det mulig å gjennomføre medisinske vurderinger og tiltak i pasientens hjem, og med dette redusere antall innleggelser i sykehus. Etablere en trygghetspatrulje i samarbeid med legevakta. Med flere eldre som skal bo hjemme lenger er det et behov for å styrke tjenestene. Det er en forventning fra helsemyndighetene om at kommunehelsetjenesten må rigge sine tjenester for å tilpasse seg behovet i tida fremover. Trygghetspatruljen med sin kompetanse skal være en viktig	Ferdig	Hjemmetjenesten har vært en del av prosjektet "Bo trygt hjemme med integrerte tjenester". Målet med prosjektet er å gjennom økt samhandling bidra til gode og trygge pasientforløp, sikre den medisinske beredskapen, øke kvaliteten på tjenestene, øke kompetansen i tjenestene, og bedre samhandlingen mellom legevakt, sykehus, hjemmetjeneste og helsehus. En legevaktsbil og et tettere samarbeid med de andre tjenestene gjør det mulig å gjennomføre medisinske vurderinger og tiltak i pasientens hjem, og med dette redusere antall innleggelser i sykehus. Etablere en trygghetspatrulje i samarbeid med legevakta. Med flere eldre som skal bo hjemme lenger er det et behov for å styrke tjenestene. Det er en forventning fra helsemyndighetene om at kommunehelsetjenesten må organisere sine tjenester for å tilpasse seg behovet i tida fremover. Trygghetspatruljen med sin kompetanse er en viktig del av hjemmesykepleien. I tillegg

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		støtte til hjemmesykepleien. I tillegg kan det bli et supplement til en legevakt bil som kan gjøre vurderinger i samarbeid med legevakta, og eventuelt rykke ut med lege fra legevakta. Hensikten er å gi bistand til innbyggerne på "riktig" omsorgsnivå og unngå unødvendige ambulansetransporter til legevakt og sykehus.		bli et supplement til en som kan gjøre vurderinger i samarbeid med legevakta eventuelt rykke ut med lege fra legevakta. Hensikten er å gi bistand til innbyggerne på "riktig" omsorgsnivå og unngå unødvendige ambulansetransporter til legevakt og sykehus. Etableringen har vært et samarbeidsprosjekt mellom Legehelsestjenester og hjemmetjenesten i Lillehammer kommune. Dette har vært utfordrende i starten for å finne den rette formen, dette er nå etablert. Med bakgrunn i blant annet behov for personaloppfølging i helse og trygghets patruljen organisert i legehelsestjenester, men samarbeider med hjemmetjenesten om oppdrag. Blir det for mye oppdragsmengde må trygghets patruljen triasjere hvilke oppdrag de kan ta og hvilke som de ikke kan ta. Dette begynner nå å ta form og videreutvikling av dette kreves videre for å få det til å løse som mulig.
Lillehammer helsehus	Aktivitet	Aktivitet er et viktig innsatsområde ved Lillehammer helsehus. Tjenesten samarbeider tett med Aktiv omsorg, venneforeningen og frivillige for å legge tilrette for aktiviteter. Sektor helse og velferd har inngått avtale med Villmer - målsettingen er å skape flere gode øyeblikk for pasienter på helsehuset	Iht. plan	Helsehuset i et samarbeid med frivillige, venneforening og Aktiv aldring arbeider kontinuerlig for økt aktivitet av de gode øyeblikk for pasienter som har hjemmet sitt på helsehuset eller som er inne på oppdrag for kortere varighet
Lillehammer helsehus	Demensplan	Oppfølging av føringer i demensplan i forhold til plassadministrasjon og tilrettelegging for personsentrert omsorg.	Iht. plan	Helsehuset arbeider aktivt med føringer i demensplan

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Lillehammer helsehus	Drift av Mathilda	Innføring av Mathilda som styringsprogram på kjøkkenet ved helsehuset, Mathilda er et digitalt verktøy som gir full oversikt over varelager, bestillinger, menyer og næringsverdi i måltider.	Iht. plan	Kjøkkenet på helsehuset gjennom 2023 implementere styringsverktøy Mathilda på måltidsmåte og systemet brukes til drift/produksjon av måltider inneliggende på helsehuset og hjemmeboende og bofellesskapet
		Sunn mat, smakfull mat og den gode måltidopplevelsen for eldre er en viktig del av kvalitets-reformen "Leve hele livet"		
		Drift av programmet er ressurskrevende men gir gevinst i forhold til kvalitet og bestilling -på sikt vil det være gevinst knyttet til matsvinn.		
Lillehammer helsehus	Etablering av brukerråd	tilrettelegge for god innvolvering av brukerråd med fokus på kontinuerlig bedring av tjenesten Tjenesten har ikke i tilstrekkelig grad fulgt opp krav om økt andel heltidsansatte. Utfordringsbilde knyttet til dette er sammensatt , tjenesten deltar i et KS prosjekt "Rusta for framtida" der heltidskultur er et av innsatsområdene	Iht. plan	Brukerråd er fortsatt ikke etablert da det har medført utfordringer for rekrutterte medlemmer.
Lillehammer helsehus	Heltidskultur	Utlysning av alle stillinger ved helsehuset så langt det er mulig lyses ut som 100%	Store avvik	Tjenesten har kontinuerlig arbeidet på å øke andelen heltidsansatte gjennom i hovedsak at arbeidstid skal lyses ut som heltidsstilling. Ansatte i reduserte stillinger har ledighet gis anledning til å søke om heltidsstilling. Prosent og gjennomføringsgrad av "Rusta for framtida" som prosjekt har vært arbeidet med gjennom 2023 der det har vært utfordringer med å få på plass årsplaner
Lillehammer helsehus	Kompetanse/ rekruttering	Tjenesten jobber kontinuerlig med rekruttere/ beholde kompetanse.	Iht. plan	Rekrutterte og beholde kompetanse er en av de største utfordringer i dag. Det søkes kontinuerlig etter nye løsninger som gjør helsehuset mer attraktiv som arbeidsgiver
Lillehammer helsehus	kvalitet	Tjenesten har startet en gjennomgang av rutiner i kvalitetsprogrammet TQM	Iht. plan	Tjenesten arbeider med å forbedre både på systemnivå/ rutiner og "skulder ved skulder" oppfølging av enkelte avdelinger
Lillehammer helsehus	Lederutvikling	Bygge en kompetent og sterk ledergruppe med fokus på	Iht. plan	Arbeides med lederutvikling og er overordnet i Lillehammerregionen

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		tillitsbasert ledelse. Igangsatt arbeid overordnet i kommunen i forhold til lederutvikling inn mot avdelingsledernivå Fortsatt aktivt arbeide for økt samarbeid på tvers av sektoren med mål om beste effektive omsorgsnivå for innbyggere i Lillehammer med behov for kortere eller lengre heldøgns omsorg i institusjon		og internt i sektor helse tillegg er hvordan lære og gjøre hverandre gode ledergruppa på helsehu
Lillehammer helsehus	Mestringsmodellen	Gjennomføre endring av inndeling/spesialisering av korttids, rehabiliterings og avlastningsplasser og tydeliggjøre mål og innhold. Øke tilgjengelighet og kapasitet på korttids, rehabiliterings og avlastningsplasser på sykehjemmet, ved tydeligere målretting og øke kompetansen i ansattgruppa.	Iht. plan	Tjenesteområdet jobber med mestringsmodellen og har fokus på hverdagsmestrings gjennomført kurs og kompetanseheving.
Lillehammer helsehus	Sykefravær	Redusere sykefravær, tjenesten arbeider mot et mål om 8% totalfravær for tjenesten. Arbeidet forstås både inn mot systemnivå og inn mot enkeltansatte med fravær i et samarbeid med NAV, HR, TO leder og avdelingsledere. I tillegg arbeides det tett inn mot enkeltansatte med fravær	Store avvik	Arbeid med å redusere sykefravær er et kontinuerlig arbeid på systemnivå i samarbeid med enkeltes fastlege, NAV og på detaljnivå inn mot den enkelte ansatt med fravær
Lillehammer helsehus	Velferdsteknologi	Helsehuset har innført pasient og kollegavarsling. Fremover vil det bli viktig og legge tilrette for de muligheter som ligger innenfor velferdsteknologiske løsninger til beste for pasienter og ansatte	Iht. plan	Øke bruk av digitale løsninger som vil være en del av en god tjeneste fremover og i økende grad vil tjenesten finne gode løsninger i samarbeid med ansatte og dette som arbeidsområde
Lillehammer rehabiliteringssenter for egen alderdom	Aldersvennlig Norge- planlegg	Lillehammer rehabiliteringssenter skal i 2023 arbeide med å se rehabiliteringstjenestene inn i fremtiden, der innbyggerne skal leve gode hverdagsliv og mestre hverdagen. Stikkord er brukarmedvirkning og investering i brukers egne ressurser, god kvalitet	Iht. plan	<u>Følgende ble gjort i 2022:</u> <u>informere om og motivere til tilrettelegging i egen bolig</u> • Vi på 75- konferanse med 184 påmeldte deltagere (184 påmeldte deltagere i kinosal).

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		på rehabiliteringstjenestene, universell utforming, velferdsteknologi, tidlig innsats, helsefremmende og forebyggende arbeid og samarbeid med andre. Tjenesteområdet vil i 2023 undersøke hva mer vi kan gjøre for å informere om og motivere til tilrettelegging av egen bolig for alderdommen.		Hovedtemaet for konferansen var «Hva kan jeg gjøre for å kunne bo trygt og trygt vil bo?». Tidligere har vi hatt konferanser om ulike temaer som «Bilfører 65+» og «Matens betydning». I tillegg har vi hatt fokus på hva man kan gjøre for å tilrettelegge bolig, informere om strengere kriterier for opplysning av husbanklån, og hvordan man kan selge bolig og kjøpe ny bolig. Foredragsholderne var Lise (ergoterapeut fra Lillehammer rehabiliteringssenter, boligsosialtteam fra tildelingssenteret og eksterne (DNB). - Bolig er tema på alle foredragene i denne hjemmebesøk hos 80- og 90-årige personer i 2023). - Det jobbes med å nå flere sårbare grupper med foredragene i denne hjemmebesøk og det er fokus på å samarbeide med Lillehammer læringssenter og flyktninger i større grad. Det er også informasjonsskjemaer på fem språk (Farsi, Dari, Arabisk, Ukrainisk/russisk, Arabisk). - Det deles ut informasjonsskjemaer "sikkerhetskort" (fra skole og arbeid) og "trygghetskort" som får forebyggende informasjon. Disse deles også ut på andre språk. - Tettere samarbeid med Helsehusbanken om muligheten for statlige lån. - Fallkartlegging og treningsprogrammer.
Lillehammer rehabiliteringssenter eldre	Fysisk aktivitet til voksne og eldre	Lillehammer rehabiliteringssenter ønsker å bidra med informasjon om betydningen av fysisk aktivitet i alle aldre. De som ikke trener eller er fysisk aktive i yngre år, blir sannsynligvis ikke mer aktive ved pensjonsalder og kan lett sette seg ned i sofa en og bli sittende. Inaktivitet kan føre til redusert helse og deltagelse. Derfor må kommunens oppfordring om fysisk aktivitet være tema tidlig i livet. Alle voksne og eldre anbefales å	på vent	Tjenesteområdet har fått opplyst om budsjettet for 2024, til å gjennomføre folkehelsekoordinatorteamet i folkehelsearbeidet, inkludert samarbeidet med motivere til fysisk aktivitet. Tjenesteområdet fikk ikke den økningen i budsjett som men det er fra rådmannen opprettet et Folkehelsekoordinatorteam er godt i gang med å kartlegge Lillehammers folkehelsearbeidet skal fortsette i

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		være moderat fysisk aktive i minst 2,5 til 5 timer i løpet av uken. Dette vil si omtrent 20-40 minutter hver dag. Økes aktivitetsnivået til høy intensitet eller anstrengelse, kan tiden halveres. Dette høres mye ut, men all aktivitet teller og du kan fordele tiden utover alle dagene slik du selv ønsker. Lillehammer rehabiliteringssenter vil arbeide for tiltak for å spre budskapet og motivere innbyggerne til fysisk aktivitet. Både via nettside, sosiale medier og i samarbeid med andre f eks Frisklivssentralen og private aktører. Vi ønsker å bidra til at kommunens folkehelsearbeid blir satt i et tverrsektorielt system, fortrinnsvis ved at kommunen kan opprette en folkehelsekoordinator jmf lov om folkehelsearbeid.		
Lillehammer rehabiliteringssenter sykehus og sykehjem og hjem	Gode overganger mellom	Eldre som får god hjelp tidlig i forløpet mestrer sykdommer og helseplager bedre og kan bo hjemme lenger. Små plager kan raskt utvikle seg til større plager dersom det ikke settes inn nødvendige tiltak på riktig tidspunkt. Tidlig og riktig helsehjelp, gitt av personell med god kompetanse, er avgjørende for at eldre skal mestre livet på best mulig måte (Leve hele livet). Mange eldre og deres pårørende opplever at tjenestene ikke henger godt nok sammen. Ett av målene med Leve hele livet er derfor å skape et mer sammenhengende tjenestetilbud for eldre og deres pårørende. De eldre skal oppleve at de ulike tjenestene samarbeider, at	Iht. plan	Lillehammer rehabiliteringssenter har i 2023 organisert fysioterapi- og ergoterapiressursene så de kan dekke opp til tross for at hjemmetjenesten og tilretteleggingen i de ulike avdelingene (nord, sør, øst) er spredt. Annenhver uke så møter et tverrfaglig team for å se på og følge opp rundt brukere av helsetjenesten. Overganger i helsereiser er utfordrende og krevende for brukerne og pårørende til pasientene. I de tverrfaglige teamene så klarer vi i stadig økende grad å sikre gode overganger. I tillegg er det mye arbeid som gjenstår for å sikre gode overganger fra sykehus til hjem, fra helsehus til hjem.

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		det er kontinuitet i tilbudet og at de har færre ansatte å forholde seg til. Lillehammer rehabiliteringssenter vil i 2023 arbeide for gode overganger og gode rehabiliteringsforløp etterfulgt av funksjonsfall og vi vil organisere fysioterapi og ergoterapitjenestene deretter. Økt bruk av team er aktuelt og vi skal se på tilbudene og tjenestene vi har i sammenheng for å sikre tidlige innsats. Vi skal også undersøke hvem vi ikke når frem til med tjenestene våre.		
Lillehammer rehabiliteringssenter	Leve hele livet- Hva er viktig for deg?	Lillehammer rehabiliteringssenter skal i 2023 arbeide med å se rehabiliteringstjenestene inn i fremtiden, der innbyggerne skal leve gode hverdagsliv og mestre hverdagen. Stikkord er brukermedvirkning og investering i brukers egne ressurser, god kvalitet på rehabiliteringstjenestene, universell utforming, velferdsteknologi, tidlig innsats, helsefremmende og forebyggende arbeid og samarbeid med andre. Hva er viktig for deg? - En retningsendring Retningsendringen har til hensikt å tydeliggjøre brukerstemmen og bidra til at helsetjenestene møter og styrker individets egne ressurser og mestringsevne. Pasient og brukers involvering og medvirkning i eget pasientforløp er viktig i satsingen Gode	Store avvik	Tjenesteområdet skal ha fokus på "Hva er viktig for deg?" i 2023, blant annet så skal det arrangeres synlig i bybildet møtet med brukere og i andre tjenester. Hva er viktig for deg- da arrangert som planlagt

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		pasientforløp. Retningsendringen fra å spørre «hva er i veien med deg?» til å spørre «hva er viktig for deg?» gir rom for å innta brukerens perspektiv. Med denne tilnærmingen kan vi iverksette tiltak basert på pasienter og brukere egne mål (FHI). Tjenesteområdet skal ha utvidet fokus på dette i 2023, blant annet så skal Hva er viktig for deg- dagen, 9 juni, arrangeres synlig i bybildet, tjenestene skal ha fokus på dette i møtet med brukere og innbyggere og andre tjenester.		
Lillehammer rehabiliteringssenter	Redusere sykefravær	Tjenesteområdet har et for høyt langtidssykefravær. Vi skal arbeide for å få ned sykefraværet gjennom tett oppfølging av den enkelte, fokus på nærvær i avdelingene og dialog med de ansatte.	Ferdig	Tjenesteområdet har et redusert sykefravær på gjelder både langtid- og korttidsfravær samlet sett, god reduksjon i fraværet skyldes i hovedsak at de mange langtidssykefraværene har tjenesteområdet et sykefravær samlet sett, skyldes fulle stillinger, v av selvstendighet i arbeidet vesentlig grad av mestringskompetanse. Tjenesteområdet har i 2023 fokus på og bruk av å bruke oppfølgingsplaner i NAV og noe som har bidratt til å systematisere sykefraværsoppfølgingen.
Lillehammer rehabiliteringssenter	Sterk og stødig- et frivilligsamarbeid om fysisk aktivitet hos eldre	Lillehammer rehabiliteringssenter skal i 2023 arbeide med å se rehabiliteringstjenestene inn i fremtiden, der innbyggerne skal leve gode hverdagsliv og mestre hverdagen. Stikkord er brukermedvirkning og investering i brukers egne ressurser, god kvalitet på rehabiliteringstjenestene, universell utforming, velferdsteknologi, tidlig innsats, helsefremmende og forebyggende	Mindre avvik	Pr desember 2023 har vi 10 grupper. Sterk og stødiggrupper. for at vi kun klarte å opprette 1 gruppe i 2023, var at vi ikke rekrutterte nok frivillige. Vi har fortsatt som mål å opprette opp i 6 grupper i løpet av året. Gruppene er på Dansehall sentrum, på Familens helsehall og 2 grupper på Lillehammer rehabiliteringssenter.

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		arbeid og samarbeid med andre. Ett godt eksempel på ett av tilbudene er Sterk og stødig. Sterk og stødig er et samarbeid mellom kommunale fysioterapeuter og frivillige, det er investering i innbyggers ressurser, det er helsefremmende og det er et sosialt fellesskap. Sterk og stødig bidrar til kommunens hovedmål om gode hverdagsliv, god livskvalitet, mening og mestring. Lillehammer rehabiliteringssenter har pr. oktober 2022 fire Sterk og stødiggrupper på ulike steder i byen, som ledes av fire frivillige. Disse gruppene har vi venteliste på, selv uten å ha annonsert tilbudet. Vi ønsker at vi skal kunne annonsere det og at det er et tilbud til alle eldre over 65 som ønsker det. Flere frivillige skal ha opplæring i desember 2022 og vi ønsker at vi i løpet av 2023 har ytterligere 2 nye Sterk og stødiggrupper.		
Lillehammer rehabiliteringssenter	Transport til dagaktivitetstilbud på bo- og servicesentrene	Aktiv omsorg kan pr dd tilby dagaktivitetstilbud på to av byen bo- og servicesentre. Tilbudet er til de som ikke får et tilbud på dagsenteret på helsehuset. Tilbudet blir dessverre lite brukt fordi folk ikke får transport slik de får på dagsenteret. Hvis du bruker rullestol så koster det fort 1000 kr tur/ retur med drosje. Aktiv omsorg vil undersøke muligheter for transport for disse innbyggerne til dagaktivitetstilbudet på sentrene. Lillehammer rehabiliteringssenter skal i 2023 arbeide med å se rehabiliteringstjenestene inn i	Iht. plan	Aktiv omsorg ble omorg TO Lillehammer rehabiliteringssenter til Meierigården, nå TO Ak juni 2023. Transportopp fulgte aktiv omsorg ove Oppdraget er i gangsa arbeidsgruppe som jobb dette.
Lillehammer rehabiliteringssenter	Velferdsteknologi- Berntsen Beinlaus		Ferdig	<u>Konklusjon etter utprøvn treningsroboten Bernts</u>

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		fremtiden, der innbyggerne skal leve gode hverdagsliv og mestre hverdagen. Stikkord er brukermedvirkning og investering i brukers egne ressurser, god kvalitet på rehabiliteringstjenestene, universell utforming, velferdsteknologi, tidlig innsats, helsefremmende og forebyggende arbeid og samarbeid med andre. Berntsen Beinlaus er velferdsteknologi som har et solid kunnskapsgrunnlag og utarbeidet i samarbeid med blant andre Pensjonistforbundet, Stavanger universitetssykehus, Sunnaas sykehus, Indre Østfold kommune, Stiftelsen Dam og Innovasjon Norge. Berntsen Beinlaus er et svært brukervennlig nettbrett som varsler at det er "på tide å trene" på samme måte som en medisindispenser varsler om "på tide å ta medisiner". Ved bruk av Berntsen Beinlaus, kan også bruker og tjenesteutøvere snakke sammen. Vi tror at Berntsen Beinlaus kan bidra til å øke fysisk aktivitet og trening hos hjemmeboende eldre og at den kan gi folk flere treningsøkter i uka enn det fysioterapeutene og hverdagsrehabiliteringsteamet kan følge opp. Vi ønsker i 2023 å prøve ut Berntsen Beinlaus og Innocom kommer i november 2022 for demonstrasjon.		<u>2023:</u> Brukerne som har delta i prosjektet har gitt positive tilbakemeldinger og flere brukerne har hatt utbytte av å trene med Beinlaus. Nå har vi brukere som er godt kjent med verktøyet og har gjort oss erfaringer med brukere som er aktuelle for tilbudet. Prosjektgruppen vurderer at Berntsen Beinlaus er et nyttig og vi ønsker å fortsette med å benytte løsningen og utstyr er kjøpt inn. Fire lisenser fra Innocom og hos mobiloperatør. Digitale løsninger er fremtiden. Lillehammer Rehabiliteringssenteret bør fortsette å satse på digitale løsninger i fremtiden vil stadig flere brukere ha mer kontakt med teknologi og vi som tjenesteytere kommer til å jobbe med flere velferdsteknologiske verktøyer. Fremover kommer det derfor til å være færre barrierer mot å anvende velferdsteknologi og digitale løsninger i tjenesten (Gunstad 2022). Berntsen Beinlaus 2023.

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Tildelingsenheten	Demensomsorg	Iverksette tiltak som beskrevet i Demensplan 2019-2028. Demensplanen skal legge til rette for gode, koordinerte og sammenhengende tjenester der bruker- og pårørendemedvirkning vektlegges. Utvikle hukommelsesteames rolle og samarbeidet mellom aktuelle tjenester som Meierigården, Helsehuset og Hjemmetjenesten. Opplæring og videre implementering av «Tiltakspakke demens». Det er ansatt 2 demenskontakter i hjemmetjenesten i 2022. Utvikle og samordne kommunens dag- og aktiviseringstilbud for personer med kognitiv svikt. Dagsenteret ved Helsehuset er nå bare for personer med kognitiv svikt/sykdom, Dette for å imøtekomme det økende behovet. Det igangsettes et arbeid for å utarbeide nødvendige samarbeidsrutiner for ulike brukergrupper rundt fasen avklaring, rehabilitering/habilitering og aktivitet. Aktuelle brukergrupper er hjemmeboende eldre, psykisk helse og rus og tilrettelagte tjenester med brukerforløpet som utgangspunkt. Ved å sette sammen team med kompetanse og ressurser ut fra bruker sitt behov både på kort og lang sikt, vil en kunne jobbe tverrfaglig med mål om å finne	Mindre avvik	Det er ansatt en demenskoordinator til i Hukommelsesteamet i 2024. Dette i henhold til Demensplan. Fortrinnsvis vil det være oppfølging til personer med demens og pårørende som (enda) ikke har behov for tjenester. Demenskoordinator vil frigjøres mere til jobber på systemnivå internt og eksternt. Ukentlige tverrfaglige møter for demensomsorg, er gjennomført mellom hjemmetjenesten og rehabiliteringstjenesten i tildelingsenheten. Fremdeles mye å gjøre i dag- og aktiviseringstilbudet for personer med kognitiv svikt hjemme. Tjenesteområdet har oppgaver og ansvar på dette området. Det er tettere og mere samarbeid mellom tildelingsenheten og tjenestene for psykisk helse og rus, tilrettelagte tjenester og hjemmetjenesten. Faste tverrfaglige drøftinger og felles inntaks-møter ukevis. Mange fang på vedtak fattes. Noen samarbeidsrutiner har blitt etablert, flere må utarbeides. Målet er å sette sammen team med kompetanse og ressurser ut fra bruker sitt behov både på kort og lang sikt, vil en kunne jobbe tverrfaglig med mål om å finne løsninger som både ivaretar brukermedvirkning, gode samarbeidsrutiner og avklarer f

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		gode løsninger som både ivaretar brukermedvirkning, god kvalitet på tjenestene og avklarer forventninger fra alle parter. Gjennom investeringstankegang og tverrfaglig tilnærming forebygge, redusere eller utsette behov for omfattende tjenester. Utarbeide rutiner for utarbeidelse og oppfølging av tiltaksplaner, revurdering og evaluering av vedtak i samarbeide med tjenesteområdene. Det anbefales at det fattes vedtak på rehabilitering når vedtaksfri periode på to uker må overskrides for å sikre tilstrekkelig avklaring av behov og igangsettelse av rehabiliterende tverrfaglig innsats. Det settes mål sammen med bruker, hvilke tiltak som iverksettes og hvilke tjenester som skal jobbe sammen rundt bruker. Innsatsteamet, hverdagsrehabilitering og fysioterapeuter/ergoterapeuter ved Lillehammer rehabiliteringssenter samarbeider med hjemmetjenesten og saksbehandler ved Tildelingsenheten i fasen avklaring, rehabilitering og aktivitet. Det kjøres 12 piloter høste 2022. Tilgjengelig velferds- og mestringsteknologi tas i bruk tidligere for å oppnå mestring og selvstendighet til tross for funksjonstap.		fra alle parter. Vi har ikke kommet igang med vedtak på rehabilitering vedtaksfri periode på to uker overskrides for å sikre tilstrekkelig avklaring av behov og igangsettelse av rehabiliterende tverrfaglig innsats. Det settes mål sammen med bruker, hvilke tiltak som iverksettes og hvilke tjenester som skal jobbe sammen rundt bruker. Det er gjennomført en pilot med hjemmeboende eldre med behov for hjemmetjenesten, rehabiliteringssenteret og saksbehandlerne ved Tildelingsenheten i alle fire distrikt. Vi oppnådde styrket kjennskap og forståelse for hverandres arbeid og opprettet forutsetningene for å jobbe bedre tverrfaglig. Men for å få en bedre avklaring som hovedfokus i brukerforløpet. To-ledeprosjektet ved Lillehammer Rehabiliteringssenter har samlet data fra den første piloten. Målet om å ta i bruk tilgjengelig velferds- og mestringsteknologi for å oppnå mestring og selvstendighet til tross for funksjonstap er nå oppnådd.
Tildelingsenheten	Rehabilitering		Store avvik	

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		Fokus på gode pasientforløp og godt samarbeide mellom kommune og sykehus/institusjon. Vi har redusert overliggerdøgn på sykehus betraktelig i 2022 mot slik situasjonen var i 2021. Det har vært sett på samhandling mellom Legehelsetjenester, Lillehammer Helsehus, Tildelingsenheten, Hjemmetjenesten og sykehuset. Etter at Helsehuset gjenåpnet de 6 nedlagte sengene har vi en bedre sirkulasjon på korttidsplasser, men fremdeles for mange korttidsplasser som er belagt med innvilgede langtidsplasser. Innsatsteam, tverrfaglig operativt team, foetar vurderingsbesøk på sykehuset daglig. Dette for å sikre gode overganger fra sykehus, til hjemmet og evt til institusjon. Minst mulig kjøp av private omsorgsplasser. Se hva vi som kommune kan ivareta og evt etablere slik at brukere opprettholder nærhet til familie og nærmiljø og slik at vi kan etablere og bevare gode fagmiljø. Dette gjelder særlig innenfor tjenesteområdene tilrettelagte tjenester (personer med funksjonsnedsettelse i alle aldre) og psykisk helse og rus.		oppnådd. Dette mye på den teknologien vi har t veldig begrenset i forho skulle ønske. Fokus på gode pasientfo samarbeide mellom kor sykehus/institusjon. Ov på sykehus i 2023 har ø betraktelig. hele 2 046. genererer stor kostnade ugunstig for våre bruke ligge så lenge på sykehu Det har vært sett på sam mellom Legehelsetjenes Lillehammer Helsehus, Tildelingsenheten, Hjemmetjenesten og sy Fremdeles for mange korttidsplasser som er b innvilgede langtidsplass gjør at det ikke blir sirku disse plassene. Utskrivn pasienter på sykehuset liggende å vente, er ofte av en intermediær plass marginale. i tillegg til at mange hjemme på kort. langtidsplasser. Innsats tverrfaglig operativt tea vurderingsbesøk på syk daglig. Dette for å sikre overganger fra sykehus, og evt til institusjon. Det pågår arbeid i kom etablere et modulbygg i Helsehuset for å øke kap plasser. Dette et ledd og kort sikt i dimensjonerin Utarbeides ny avtale me sykehus og kommuner i 2024. Vi prøver å etterleve mi kjøp av private omsorgs heller se hva vi som kom
Tildelingsenheten	Samhandlingsreformen		Store avvik	

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		En hensiktsmessig organisering av kommunens samordnings- og forvaltningsenhet som understøtter brukermedvirkning, samhandling og målet om bærekraftige tjenester. Kommunens mestringsmodell skal ligge til grunn, med en felles forståelse av hvordan tjenestene skal prioriteres og innrettes til beste både for brukere og ansatte. Tildelingsenehten jobber tetter med med tjenesteområdene og saksbehandlerne har egne "ute dager". Økt tilgjengelighet og tverrfaglig oppfølging av søkere/brukere. Ivareta forvaltningsoppgaver og saksbehandling i tråd med lovverket og veileder for saksbehandling. Utvikle og opprettholde et godt arbeidsmiljø med blant annet bruk av 10-faktor medarbeiderundersøkelse og medarbeidersamtaler. Kvalitet, kompetanse og ledelse er sentralt. Samarbeide godt internt og ivareta den enkelte arbeidstaker.		ivareta og evt etablere s brukere opprettholder n familie og nærmiljø og s skape og bevare gode fa Dette gjelder særlig inn tjenesteområdene tilret tjenester (personer med funksjonsnedsettelse i psykisk helse og rus. Det er etablert faste dag tildelingskontoret er ute tjenesterområdene. Det for å samordne og koor boligsosialtarbeid for å nye lovens krav til dette Det er også igangsatt en gjennomgang av rollen s koordinerende enhet.
Tildelingsenheten	Tildelingsenheten		Iht. plan	
Fagavdelingen Helse og velferd	Bidra til innføring og utvikling av Mestringsmodellen, arbeidsoppdragene i Balanse		Mindre avvik	Det har vært mest fokus prosjektet Bo trygt hjem

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
				integrerte tjenester. Mestringsmodellen er u utvikling og oppfølging. Deler av Leve hele livet spesielt i forhold til akti
		•Organisere kurs og opplæring av ledere på lov og avtaleverk som regulerer arbeidstid.		
Fagavdelingen Helse og velferd	Bistå med opplæring av ledere på lov og avtaleverk som regulerer arbeidstid.	•Gi et opplæringstilbud gjennom året med ulike workshop for ledere med ansvar for arbeidsplan, i turnus eller dagtid. Lage en plan for tema som det skal gis opplæring i i løpet av året og hvilken bistand som skal gis på ulike oppgaver.	Iht. plan	Ledere i sektoren deltar oppdateringer som HR l rette for på sentralt nivå har sektoren arrangert e kurs med KS hvor leder for felles refleksjon.
Fagavdelingen Helse og velferd	Drifte og videreutvikle traineeprogrammet.	Traineeprogrammet for sykepleiere startet opp høsten - 22 og krever god planlegging, organisering og gjennomføring for at det skal gi en god effekt.	Iht. plan	Traineeprogrammet har sektoren gjennom hele sykepleiere har vært tra perioden fra 2022-202 Fire nye ble ansatt høst
Fagavdelingen Helse og velferd	Lage en plan for Gericaopplæring i samarbeid med tjenestene.		Iht. plan	Strukturert opplæring i gjennom hele året.
Fagavdelingen Helse og velferd	Lede og koordinere arbeidet med å gå gjennom og redusere antall rutiner i TQM, med å øke kvaliteten på håndtering av avvik, hendelser og tilbakemeldinger, og med å lage plan for internrevisjoner.		Iht. plan	Det har vært gjennomfø samlinger med tjeneste t planen.
Fagavdelingen Helse og velferd	Planlegge og implementere bruk av trygghets- og mestrings teknologi hos hjemmeboende	•Planlegge og implementere bruk av trygghets- og mestrings teknologi hos hjemmeboende, herunder GPS, dørarmer og medisinsk avstands- og hjemmeoppfølging.	Iht. plan	Enhet for velferdstekno stor aktivitet gjennom h løsninger er implement ut i sektoren. Trygghets skiftet ut og system for kollegavarsling er videre
		Avklaring av vedtak, nødvendig dokumentasjon, oppfølging og bruk av ulike teknologiske løsninger.		
Fagavdelingen Helse og velferd	Sørge for lederopplæring i sektoren på fagsystemene (TQM, Gat, Gerica og Puls)		Mindre avvik	Det er gjennomført stru opplæring i Gerica for le kontoret gjennomfører for ledere etter behov. I gjelder PULS. Det kan la strukturert opplegg run i TQM.
Fagavdelingen Helse	Sørge for språkopplæring av	•Følge opp og sikre gjennomføring	Iht.	“Helsenorsk på arbeidsp

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
og velferd	ansatte og oppfølging av «Helsenorsk på arbeidsplassen» og bidra til gjennomføring av kompletterende utdanninger.	av språkopplæring «Helsenorsk 1 og 2» og bidra til at ansatte får økt kompetanse. Bidra med opplæring og oppfølging for at ansatte som allerede har en helseutdanning fra annet land får gjennomført språkopplæring og kompletterende utdanning slik at de får en godkjent utdanning i Norge.	plan	gjennomføres med deltakerne i hjemmetjenesten og Lillehammer helsehus.
Fagavdelingen Helse og velferd	Ta i bruk digitale løsninger som gir mulighet til økt aktivitet for pasienter/brukere og innbyggere.	Implementering og oppfølging av valgte aktivitetsløsninger. Evaluere løsningene for å vurdere effekt og videre drift. Nye løsninger må også vurderes for å skape økt aktivitet.	Iht. plan	“Vil Mer” er en digital plattform som samler frivillige, lokale klubber og organisasjoner som vil bidra med opplevelser og aktiviteter som er i tjenesten. Det gjør det enklere for ansatte å avtale aktiviteter som passer best med deres ønsker og interesser. I tillegg er Memoria er tatt i bruk i tjenesten. Aldring og på Lillehammer.
Fagavdelingen Helse og velferd	Utvikle forslag til system for kompetanseheving av ufaglærte, så flest mulig starter på helsefagarbeiderutdanning.	Andelen ufaglærte er “forholdsvis høy” i tjenestene, og det er viktig at de får økt kompetanse og en utdanning, av hensyn til den samlede kompetansen på avdelingen. Tydeliggjøre veilederrollen og øke kompetansen til veiledere for alle helserettede utdanninger.	Iht. plan	Det er startet en kartlegging for å skaffe en oversikt over utfordringsbildet basert på anbefalinger i NOU Tid for tid.
Fagavdelingen Helse og velferd	Utvikle og etablere veiledningsmodeller og tydeliggjøre veilederrollen for alle helserettede utdanninger.	Utvikle og etablere veiledningsmodeller for å opprette og sikre gode praksisplasser.	Iht. plan	“To-spanns” modellen er under utprøving. Det handler om at studenter har felles veiledere og at det er utviklet et sterkt samarbeid mellom veiledningsmijø på avdelingen i Lillehammer helsehus.
Fagavdelingen Helse og velferd	Utvikle statistikk og datagrunnlag for analyser av tjenesteutvikling som grunnlag for planlegging og styring.	•Etablere et prosjekt som bidrar til at kartleggings – og tildelingsprosessen er i samsvar med det overordnede målet om at velferdsteknologi skal være en naturlig del av vurderingen av løsning når et behov oppstår	Iht. plan	Sektoren anvender PULS.
Fagavdelingen Helse og velferd	Velferdsteknologi skal være en naturlig del av vurderingen av løsning når et behov oppstår	•Etablere et prosjekt som bidrar til at kartleggings – og tildelingsprosessen er i samsvar med det overordnede målet om at velferdsteknologi skal være en naturlig del av vurderingen av løsning når et behov oppstår	Iht. plan	Det er under utvikling på å bedre samordning på området.
Fagavdelingen Helse og velferd	Være pådrivere i innovasjon og utviklingsarbeid på overordnet nivå og tjenestenivå		Iht. plan	Det er påbegynt flere innovasjons- og utviklingsprosjekter i samarbeid med utvikling fasiliteter prosjektet.

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Legehelsestjenester	Lillehammer kommune skal gjennomføre tiltak for rekruttering og stabilisering i fastlegeordningen.	Oppfølging og videreføring av kommunestyresaken fra mars 2022 med tiltak for rekruttering og stabilisering i fastlegeordningen. Det skal videre prioriteres et tettere samarbeid mellom fastlegene og andre kommunale tjenester. Fokus i 2023 blir å etablere fagforum. I fagforum ønsker vi at hvert legekontor er representert sammen med representanter fra ledelse innen helse\velferd i kommunen. Hensikten er å kunne drive utviklingsarbeid på tvers av tjenestene. I tillegg er det behov for å etablere fastlege sykepleierfunksjon. Denne skal ivareta individuelle oppfølginger gjennom å ha systematisk dialog med fastlegene.	Iht. plan	tjenesten. Herunder Bo trygt hjem integrerte tjenester, utv prototype på årsplan ve medarbeiderdrevet inn Lillehammer helsehus. Hjemmetjenesten har g oppgavekartlegging for arbeidstidsordninger og kvalitet og kontinuitet i Alle hjemler er fylt. Vid å øke med to hjemler i 2 pasienter reell mulighet
Legehelsestjenester	Lillehammer kommune skal videreføre og utvikle det kommunale utdannings legekontoret	Videreutvikle Anders Sandvigs legesenter og vurdere om det er mulig og hensiktsmessig med en sammenslåing med Legetorget legekontor. Målsettingen er å etablere et senter som er stabilt, med god kontinuitet og er mer robust med tanke på ferieavvikling og tilrettelegging for kurs og spesialiseringsvirksomhet.	Iht. plan	Det var oppstart av tota av Bryggerigata 8 i høst. ferdigdato mai/juni 2022. Sammenslåing av to kor legesentre Anders Sand Legetorget. Det har vær mellom ansatte, tillitsv verneombud. Ansatte h i prosessen med ROS an tegninger hos arkitekt. I legekontor i senteret. 8 inn. I 2024 må det ses p legene skal inn, eller om hjemmel opprettes. Det nødvendig med ny leder

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Legehelsestjenester	Lillehammer kommunes interkommunale legevakt skal i samarbeid med andre tjenester implementere prosjektet "Bo trygt hjemme med integrerte tjenester"	Legevakta er del av prosjektet "Bo trygt hjemme med integrerte tjenester". Målet med prosjektet er å gjennom økt samhandling bidra til gode og trygge pasientforløp, sikre den medisinske beredskapen, øke kvaliteten på tjenestene, øke kompetansen i tjenestene, og bedre samhandlingen mellom legevakt, sykehus, hjemmetjeneste, fastlege og helsehus.		som vil få 17 ansatte.
		Investere i legevaktsbil til sykebesøk. Legevaktsbilen skal sikre at flere av innbyggerne får hjelp på riktig omsorgsnivå, og at de slipper unødige transporter til sykehus.		Legevaktsbilen startet s våren 2023. Nødvendig videre i 2024 opp mot H drift.
		Økning av grunnbemanning ved legevakt slik at den står i forhold til volumvekst siste årene og kan innfri krav i lov og forskrift.	Iht. plan	Trygghetspatruljen start drift i sept/okt og er i en oppstartsfasen.
		Legevakta ønsker å etablere en trygghetspatrulje i samarbeid med hjemmetjenesten. Med stadig økt bruk av velferdsteknologiske løsninger og eldre som skal bo hjemme lenger er det et behov for å styrke tjenestene. Det er en klar forventning fra helsemyndighetene om at kommunehelsetjenesten må rigge sine tjenester for å tilpasse seg behovet i tida fremover.		
Aktiv aldring	Frivillig sektor	Videreutvikle legevakta, etablere døgnåpen legevakt.		
		Meierigården skal styrke samarbeide, og koordineringen av frivilligheten knyttet til aktiviseringstilbud og forebyggende	Iht. plan	Den nye funksjonen som frivillighetskoordinator på god samhandling med frivillige organisasjoner

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		tjenester for eldre. Meierigården etablerer en ny funksjon som frivillighetskoordinator som skal legge til rette for god samhandling med relevante frivillige organisasjoner og enkelt personer. Bidrag fra frivilligheten er avgjørende for å nå målsettingen om at kommunens innbyggere skal kunne bo i eget hjem så lenge som mulig		personer. Nye kontakter særlig gjennom prosjektet mer langsiktige samarbeid nye felt som åpner seg. Vi opplever at en mer for dialog med organisasjoner foreninger øker samarbeid koordineringen og ikke eierskap for alle. For å videreutvikle egen aktivitetssportefølje og ut lavterskeltilbud har vi for bedre flyt og håndtering tilbudene i Aktiv aldring overganger fra hjem til i sektor for øvrig. Trekke nye synergieffekter prosjekter som til en hv gjennomføres. For 2023 særlig prosjektgjennom "Gutta på biltur", og ulike søknadsprosesser for å treningsmuligheter for samarbeid med TO Reha
Aktiv aldring	Lavterskeltilbud	Meierigården skal både videreutvikle egen aktivitetssportefølje, og bidra til å utvikle nye lavterskeltilbud for målgruppen eldre sammen med andre tjenester i sektor Helse og Velferd. Volum og kvalitet på kommunens lavterskeltilbud for denne målgruppen er avgjørende for at innbyggerne skal kunne bo i eget hjem så lenge som mulig.	Iht. plan	Tjenesteområde Aktiv a 2023 stått for realiseing musikkbasert miljøbeha ansatte på Lillehammer samarbeid med fagavde Kompetansesenteret fo helse og omsorg. Et san kurs over tilsammen 5 d implementering videre helt overtar fremdrift i 2 Paralellt- for å øke volum tjenestene både i sektor hjemmeboende, har Ak også ledet prosessen me implementere den digit plattformen Vilmer.no o ansatte på helsehuset o

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
				tjenesteområde Aktiv Aldring
				Ca 40 ansatte kom fra Tjenesteområde Rehab, TO Meierigården og ble nyopprettet utviklingsgruppe
				Det nye TO Aktiv Aldring ble fordelt på 8 lokasjoner som skal hjelpe brukerne kjenne seg igjen i sammenheng med
				I 2023 ble det derfor
Aktiv aldring	Samordnet tjeneste	Meierigården skal bidra til en vellykket organisatorisk, faglig og kulturell samordning av sektorens aktivitetstilbud og forebyggende tjenester for eldre slik det er beskrevet i et godkjent Balanse 24 prosjekt. En samordning av lavterskeltilbudene for eldre er avgjørende for å kunne realisere synergieffekter i form av volum- og kvalitetsforbedringer.	Iht. plan	- etablert fast utvidet på møterekke - arrangert heldagsseminar i Strandhytta for samtlig kommunalsjef) - invitasjon til vinterfest - kompetansehevende t - ansatte skal mestre Of - etabler ukentlige morg - ansatte på Teams, me - innhold, lett tilgjengeli - opptak og presentasjo

Sektor Oppvekst, utdanning og kultur

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
030-Barneverntjenesten	72 519	80 093	79 113	-980	-1,2 %
110-Grunnskole	293 834	317 431	318 379	948	0,3 %
115-Trygg oppvekst	5 527	7 761	8 820	1 058	12,0 %
120-Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur	12 628	12 125	14 035	1 909	13,6 %
150-Kultur	34 188	39 169	36 092	-3 077	-8,5 %
195-Lillehammer helsestasjon	26 554	26 107	25 628	-478	-1,9 %
240-NAV	47 875	56 345	55 751	-594	-1,1 %

Tjenesteområde	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
250-Lillehammer læringscenter	46 194	68 979	64 300	-4 678	-7,3 %
506-Barnehager	220 128	257 428	258 269	840	0,3 %
Sum	759 447	865 439	860 387	-5 053	-0,6 %

Avviksforklaring drift

Sektor Oppvekst, utdanning og kultur

Sektoren har et samlet årsresultat i 2023 på ca - 5 millioner kroner. Korrigerer man for avviket på Lillehammer læringscenter, som i prinsippet dekkes av positivt avvik på integreringstilskuddet, så er avviket for sektoren tilnærmet null. Størst negativt avvik er knyttet til Kultur og kinodriften, men dette veies opp av positive avvik på andre tjenesteområder.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten omfatter i 2023 fem ansvarsområder:

- * Barneverntjenesten
- * 2 bofellesskap med døgnbemanning for EMA (enslig mindreårig asylsøker)
- * 1 botiltak med døgnbemanning for EMA
- * 1 familietiltak i flyktningfamilie. Tiltak ble avsluttet sommeren 2023.

Barneverntjenesten hadde et samlet negativt avvik på ca. 1 million kroner. Årsaken til avviket er sammensatt, men det er størst merforbruk på følgende områder:

- * Bruk av ekstern juridisk bistand grunnet kapasitet hos kommuneadvokat
- * Flere nye plasseringer på barnevernsinstitusjon

Barneverntjenesten har i løpet av året hatt fem nye plasseringer av ulik varighet i statlige institusjoner og spesialiserte fosterhjem.

Antall plasseringer i kommunale fosterhjem har vært stabilt på +/- 50.

Det er i løpet av året bosatt 16 enslige mindreårige flyktninger, noe som har generert både høyere utgifter og inntekter.

Grunnskole

Tjenesteområdet har per desember et positivt resultat på nærmere 1 million kroner, noe som utgjør 0,3 % avvik.

Tjenesten fikk tilført 6 millioner kroner til økt grunnbemanning i juni gjennom 1. tertialrapportering. Bemanningen er justert opp i løpet av høsten.

Årsresultatet er noe lavere enn prognostisert i 2. tertialrapport. Dette skyldes blant annet etterfaktureringskostnader vedrørende samarbeid om matematikkundervisning fra Lillehammer videregående skole og spesialundervisning fra Engesvea skole. Av andre negative avvik kan skoleskyss nevnes.

Trygg oppvekst

Trygg oppvekst lå tidligere under Fagavdelingen, men ble skilt ut som eget tjenesteområde fra 1.1.2024. Enheten har et positivt årsavvik på rundt 1 million kroner.

Avviket skyldes i stor grad vakant psykologstilling og miljøterapeut i avdelingen store deler av året. Disse er nå besatt.

Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur

Fagavdelingen har et positivt årsresultat på ca. 1,9 millioner kroner. Avviket er knyttet til vakanse barnekoordinator fram til november og høyere inntekter til lærlingordningen enn budsjettert.

Det er i tillegg positivt avvik på driftsutgifter på grunn av utsettelse av en planlagt ombygging på Familiens hus.

Kultur

Tjenesteområdet Kultur har et negativt årsresultat for 2023 på ca. 3 millioner kroner. Avviket skyldes i hovedsak Lillehammer kino, som endte opp med et negativt årsresultat på 2,4 millioner kroner. Lillehammer kino har i 2023 de høyeste besøkstallene per innbygger i landet. Det har vært et kinoår med relativt få storfilmer, blant annet på grunn av langvarig streik i Hollywood. I likhet med flere andre aktører på kulturfeltet har besøkstallene vært lavere etter pandemien.

Lillehammer bibliotek har et negativt resultat som skyldes blant annet lavere inntekter og høyere lønnsutgifter enn budsjettert.

De øvrige ansvarsområdene går i balanse.

Lillehammer helsestasjon

Tjenesteområdet har et negativt avvik på 478.000 kroner i 2023. Dette skyldes blant annet lavere inntjening på reisevaksiner, samt økte utgifter knyttet til flyktninghelsetjenesten.

Tjenesten har forbedret resultatet ved å holde stillinger vakante.

NAV

Personytelser NAV Lillehammer

Personytelser består av kvalifiseringsstønad og økonomisk sosialhjelp.

I 2023 hadde NAV Lillehammer et underforbruk av kvalifiseringsstønad på ca. 900.000 kroner. Dette skyldes at antall deltakere ble noe lavere enn antatt. Dette må sees i sammenheng med at kontoret fikk en betydelig styrking av det statlige tiltaksbudsjettet.

Økonomisk sosialhjelp har et negativt avvik på 1,5 millioner kroner ved årsslutt, og utbetalingene har økt i siste kvartal. Det er en økning i levekostnader generelt og økt bosetting av flyktninger fra Ukraina har også medført høyere utbetalinger. Sammenlignet med flere andre kommuner er likevel økningen i utbetalingene i Lillehammer lav.

Interkommunal kontordrift - Lillehammer og Gausdal

Lønnsutgiftene er omtrent som budsjettet, mens det er et avvik på ca. 1,5 millioner kroner på andre driftutgifter. Av dette skyldes 0,5 million kroner en etterfakturerings av husleie på grunn av feilfakturerings i tre år. Resten er knyttet til opplæringsaktiviteter/personalsamling, ekstra inventar og utstyr samt høyere IKT- og telefonikostnader enn budsjettet. Avviket er dekket opp av kontorets overskuddsfond, og har vært en planlagt handling.

Lillehammer læringscenter (LLS)

Lillehammer læringscenter endte opp med et negativt årsresultat på ca. 4,7 millioner kroner. Avviket skyldes i stor grad høyere bosetting enn det som var lagt til grunn i revidert årsbudsjett. Det har vært utfordrende å estimere inntekter og kostnader på grunn av usikkerhet rundt bosetting av flyktninger. Lillehammer kommune startet budsjettåret med en forutsetning om 40 bosettinger for 2023. Det reelle bosettingstallet ble 199 i 2023, mens det var lagt til grunn 174 i siste justering av årsbudsjettet (jamfør 2. tertialrapport).

Omtrent 80 % av de nye bosatte kom fra Ukraina. Det er bosatt flere enslige voksne enn hva som er forutsatt i budsjettet. Dette medfører økt introduksjonslønn og økte bosettingsutgifter. Den økte bosettingen har ført til store utgifter knyttet til behovet for nyansettelser samt etablering og drift av opplæringsstilbudet på Ekrom skole.

Avviket må sees opp mot tilsvarende positivt avvik på integreringstilskuddet (jamfør sentrale inntekter), slik at LLS reelt sett gikk i budsjettbalanse.

Barnehager

Tjenesteområdet har et positivt årsresultat på 0,8 millioner kroner i 2023.

Negativt avvik på tilskudd til private barnehager utgjør ca. 1,5 millioner kroner. Det er en utfordring med økte kostnader til barn med spesialpedagogiske tiltak på ca. 1,6 millioner kroner. Disse forholdene veies opp av positivt avvik på inntekter, blant annet øremerkede tilskudd til videreutdanning for barnehagelærere som var underbudsjettet.

Avviksforklaring investeringer

Investeringsregnskap for tjenesteområdene

Beløp i 1000 kr

Tjenesteområde	Rad (tekst)	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Avvik i år
	Investeringer i			
Barnehager	varige driftsmidler	0	1 000	1 000
	Investeringer i			
Grunnskole	varige driftsmidler	0	1 366	1 366
	Investeringer i			
Kultur	aksjer og andeler i selskaper	100	0	-100
	Investeringer i			
Kultur	varige driftsmidler	2 945	2 411	-534
	Kompensasjon			
Kultur	for merverdiavgift	-121	0	121
	Overføring fra drift			
Kultur		-100	0	100
	Tilskudd fra andre			
Kultur		-1 971	0	1 971
		853	4 777	3 924

Grunnskole

Tjenesteområdet har et budsjett på ca. 1,4 millioner kroner som er ubrukt i 2023. Midlene er i hovedsak knyttet til prosjektet digitale klasserom. På grunn av vakanse i IKT-rådgiverstillingen blir prosjektet utsatt til 2024.

Kultur

Kultur har samlet sett et revidert budsjett på investeringer på 2,4 millioner kroner i 2023, og har et positivt avvik på ca. 1,6 millioner kroner ved årsslutt. Avviket skyldes i hovedsak forsinkelser i opprusting av Kulturhuset Banken.

Oppdrag

Oppdrag for sektoren

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Kommunedelplan for oppvekst skal implementeres i sektoren. Herunder skal felles visjon og verdigrunnlag være på dagsorden i alle tjenesteområder.		Ferdig	Implementert i organisasjonen/oppvekst utdanning og kultur
Oppvekstsektoren skal identifisere konkrete samarbeidsområder sammen med frivilligheten, f.eks. diaolgmøtet.		Ferdig	Det gjennomføres dialog og møter med frivilligheten på flere områder.
Oppvekstsektoren undersøker sammen med helse og velferd muligheten for å etablere kommunale tiltaksplasser for innbyggere med sammensatte utfordringer.		Iht. plan	Oppdraget skal nås gjennom et prosjekt finansiert med skjønnsmidler fra Statsforvalteren
Oppvekstsektoren videreutvikler fagmøter for ansatte på Familiens hus og inviterer kollegaer fra andre tjenester når det er aktuelt.		Ferdig	Det er innført faste fagdager gjennom året.
Oppvekstsektoren videreutvikler partnerskapet med SOS barnebyer.		Ferdig	Det er etablert en fast struktur med prosjekter og faste møtepunkter i styringsgruppa for partnerskapet. Dette vil fortsette framover og

Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Oppvekstsektoren videreutvikler tjenestetilbudet innenfor barn og unges psykiske helse.		Ferdig	samarbeidet regnes som implementert For 2024 er det utarbeidet et nytt oppdrag som viderefører arbeidet.

Oppdrag for tjenesteområdene

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Barneverntjenesten	Barnevernet skal styrke veiledningen og oppfølgingen av biologiske foreldre ved omsorgsovertagelse med en målsetting om tilbakeføring.		Iht. plan	Fosterhjem gis tilbud om Trygg base veiledning, og alle fosterhjem får tilbud om traumebasert veiledning. Måltrettet veiledning av biologiske foreldre, også opp mot samvær. Regelmessig vurdering om tilbakeføring. Fokus på samarbeid mellom fosterhjem og biologiske foreldre. Fosterhjem får opplæring og tilpasset veiledning knyttet til barnets behov. Utfordring med mangel på fosterhjem. Stort fokus på å rekruttere fosterhjem i slekt og nettverk. Jobbes med satsning i samarbeid med SOS barnebyer for rekruttering av flere barn i Lillehammer kommune. Det er gjennomført kompetansekartlegging av ansatte i tjenesten, og det er utarbeidet kompetanseplan. Ansatte som ønsker videreutdanning tilsvarende 30 sp prioriteres for å nå kompetansekravet i loven innen 2031.
Barneverntjenesten	Barneverntjenesten skal jobbe for å sikre at barn under omsorg unngår utilsiktede flyttinger.		Iht. plan	Dette er et kontinuerlig arbeid, det jobbes hele tiden mot målsettingen med å
Barneverntjenesten	Barneverntjenesten skal legge til rette for kompetanseutvikling i tråd med nye kompetansekrav for barneverntjenesten		Iht. plan	
Barneverntjenesten	Barneverntjenesten skal utvikle og styrke lokale hjelpetiltak med tanke på å sikre at tjenestene er i tråd med ny barnevernslov som		Iht. plan	

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	innføres 01.01.23.			tilpasse og øke vår kompetanse i tråd med barnas- og familienes behov både blant våre saksbehandlere og på veilederteamet. Det kan nevnes at barneverntjenesten i samarbeid med Ringsaker, Hamar og Stange har etablert et samarbeid/læringsnettverk for å styrke kompetansen på sped- og småbarn både hva gjelder utredning og tiltak. Barnevernstjenesten har i 2023 gjennomført et forsøk der alle undersøkelser gjennomføres med en ansatt fra undersøkelsesteam og en ansatt fra tiltaksteam. Dette for i sikre kontinuitet i informasjonsflyt og at familier skal oppleve færre å forholde seg til i barnevernstjenesten. Ordningen er evaluert i januar 2024, med positive erfaringer. Forsøket er gått over til drift i tjenesten.
Barneverntjenesten	De som mottar tjenester fra barnevernet, skal oppleve god flyt i undersøkelses- og tiltaksarbeidet og motta riktig tiltak til rett tid		Ferdig	Løpende arbeid, vi er i rute iht plan.
Grunnskole	Fortsette arbeidet med å implementere fagfornyelsen		Iht. plan	Det er gjennomført en felles opplæring og gjennomgang av rammeplanen med opplæringsmateriell i SFO-lederforum løpende gjennom året. Det er også gjennomført fagsamlinger for ansatte i SFO. I tillegg har SFO-lederne vært på studietur til Trondheim for å få inspirasjon til videre arbeid. Vi er i rute med dette arbeidet.
Grunnskole	Fortsette arbeidet med å inkludere rammeplanen for SFO		Iht. plan	Dette er et løpende arbeid. I
Grunnskole	Sikre at alle elever opplever		Iht.	

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	å ha et trygt, godt og inkluderende skolemiljø		plan	dekomparbeidet har fellesskapende didaktikk stått i sentrum, og det har vært samlinger med ledergruppene og tillitsvalgte på skolene med innslag fra HiNN. I tillegg har flere av skolene et samarbeid med rådgivere fra HiNN med samme tema. Flere av skolene har jobbet aktivt med elevmiljø etter fjorårets elevundersøkelse. Rektorgruppa og representanter fra skolekontoret var i april 2023 på samling i Stavanger hvor dette blant annet var et tema. Det har vært jobbet godt med oppdatering av fraværsrutinen for å sikre at vi har god oversikt over elever som står i fare for å falle utenfor.
Grunnskole	Sikre tilstrekkelig ressurser til support, drift og utvikling av den digitale Lillehammerskolen		Iht. plan	Det er tilsatt en egen IKT-rådgiver på skolekontoret, blant annet med bakgrunn i overføring av ressurser fra IT-avdelingen.
Grunnskole	Styrke grunnleggende ferdigheter		Iht. plan	
Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur	Etablering av tiltak knyttet til Rusenheten.		Ferdig	Rusenheten er etablert og satt i drift. Det er etablert strukturer for samarbeid mellom involverte aktører og enheten har gjennom 2023 fulgt opp et lite antall ungdommer.
Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur	Etablere gode kommunikasjonsplattformer med andre tiltak i oppvekstsektoren for å samordne tjenester knyttet opp mot kommunens barn og unge	Opprette felles digitale plattformer som forener arbeidet som gjøres rundt barn, ungdom og familier på et kommunalt nivå.	Ferdig	Det er etablert digital korrespondanse med spesialisthelsetjenesten og kommunale helsetjenester gjennom Norsk Helsenett. Det er avklart at Visma Samspill ikke kan benyttes som digital

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur	Koordinering av tjenestene til barn og unge med større sammensatte behov styrkes gjennom opprettelsen av Barnekoordinator		Ferdig	samhandlingsplattform slik man først antok. Fra våren 2023 ble det satt ned en arbeidsgruppe med medlemmer fra sektorene OUK og HV. Gruppen har gjennom 2023 jobbet for en felles forståelse av barnekoordinators oppdrag og mandat i Lillehammer kommune. Gruppen har utarbeidet rutiner og retningslinjer for tildeling av barnekoordinator og barnekoordinators oppgaver og ansvar, samt planlagt work shop for ansatte i kommunen for å gjøre funksjonen kjent. Det ble ansatt barnekoordinator fra oktober 2023. Denne var med i nevnte prosess også i forkant. Barnekoordinator har informert kommunale tjenester og eksterne samarbeidspartnere som fastleger, sykehuset og BUP om barnekoordinatorfunksjonen. det er etablert et tett samarbeid mellom barnekoordinator i sektor Oppvekst, utdanning og kultur og Koordinerende enhet/Tildeling i sektor helse og velferd. Blant annet har en av de ansatte i Tildelingsenheten fast arbeidsdag på Familiens hus annenhver uke. Det er etablert et eget tverrfaglig inntaksmøte for søknader om barnekoordinator og barnekoordinator har gått inn som fast medlem i kommunens

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur	Styrke oppsøkende virksomhet gjennom utekontaktarbeid og metodisk tilnærming gjennom tverrfaglige operative tiltak.		Ferdig	samordningsmøte. Et knippe familier i Lillehammer har i løpet av 2023 fått tildelt barnekoordinator. Det oppsøkende arbeidet, blant annet i utekontakten, er styrket i løpet av 2023. Med kommunalt rustilskudd har bemanningen blitt styrket med i underkant av en stilling. Det er gjort endringer i turnus for utekontaktene, og tilstedeværelse på ungdomsskoler og videregående skoler er økt. Tverrfaglig operativt team er fullt operativt. Teamet jobber primært i nærværsaker (ufrivillig skolefravær). Teamet jobber tverrfaglig og tett sammen med familier til barn og unge. Teamet har utviklet en metodikk for arbeidet.
Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur	Tverrfaglig operativt team skal være fullt operativt i løpet av våren 2023		Ferdig	Teamet opplever at det kan være krevende å få gjennomført forløpene helt i henhold til plan, grunnet omfattende behov hos berørte familier og høyt sakstrykk i Trygg oppvekst (tiltaksavdelingen Tverrfaglig operativt team ligger i) generelt.
Kultur	Kulturhuset Banken skal være en arena for både profesjonelt kulturliv og amatørkulturliv, aktører og publikum i alle aldre	Kulturhuset Banken skal være en arena for både profesjonelt kulturliv og amatørkulturliv, aktører og publikum i alle aldre. Kulturhuset skal være et sted hvor innbyggerne får tilgang til opplevelser, fellesskap og eksistensiell erfaring.	Ferdig	Oppdraget er gjennomført som en del av det kontinuerlige arbeidet med å utvikle tjenestene våre.
Kultur	Lillehammer bibliotek og	Lillehammer bibliotek og	Ferdig	Oppdraget er gjennomført

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	litteraturhus skal være en møteplass for inspirasjon, samtale og medskapning	litteraturhus er en tydelig stemme og våger å sette dagsorden, formidler historien og peker framover på samfunnet som vi skal skape sammen.		som en del av det kontinuerlige arbeidet med å utvikle tjenestene våre.
Kultur	Lillehammer kino skal være en møteplass for mennesker i alle aldre	Lillehammer kino skal være en møteplass for mennesker i alle aldre og tilby varierte kulturopplevelser	Ferdig	Oppdraget er gjennomført som en del av det kontinuerlige arbeidet med å utvikle tjenestene våre.
Kultur	Lillehammer kommune skal utvikle en kommunedelplan for kultur	Lillehammer kommune skal utvikle en kommunedelplan for kultur, i tett dialog med innbyggere, studenter, besøkende, ansatte, kulturinstitusjoner, organisasjoner og lokalt næringsliv.	Ferdig	Kommunedelplan kultur ble ferdigstilt i 2023 og vedtatt i 2024.
Kultur	Lillehammer kulturskole skal være aktivt inkluderende i sitt arbeid	Lillehammer kulturskole skal være aktivt inkluderende i sitt arbeid, gjennom å gjøre ordningene for søskenmoderasjon og friplasser bedre kjent, samarbeide med Lillehammer læringssenter om opplegg til barn og unge for å legge til rette for deltakelse i ordinære aktiviteter, samt utvikle nye tilbud som kan være attraktive for nye målgrupper.	Ferdig	Oppdraget er gjennomført som en del av det kontinuerlige arbeidet med å utvikle tjenestene våre.
Kultur	Lillehammer skal fremme ytringsfrihet gjennom sin rolle som friby for forfulgte forfattere	Lillehammer skal fremme ytringsfrihet gjennom sin rolle som friby for forfulgte forfattere	Ferdig	Lillehammer tok imot en ny fribyforfatter i 2023. Lillehammer kommune arbeidet også aktivt for å løfte ytringsfrihetsproblematikk lokalt, nasjonalt og internasjonalt gjennom sitt

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Kultur	Økt samarbeid skal styrke Lillehammer som UNESCO-litteraturby	Lillehammer kommune skal jobbe for å styrke Lillehammer UNESCO-litteraturby gjennom tettere samarbeid med partnerne i satsningen. Lillehammer kommune skal jobbe for å etablere et flerårig utviklingsprosjekt knyttet til litteraturturisme, sammen med Visit Lillehammer og Stiftelsen Lillehammer Museum. Barnetreffet er et forebyggende tiltak for gravide og foreldre med barn i alderen 0- 5 år. Hovedfokus er å være sammen med barna og samtidig gis muligheten til kontakt med andre gravide og/ eller foreldre som et viktig nettverksbyggende tiltak, Barnetreffet er også en arena hvor relevante tema blir tatt opp av ansatte eller eksterne som er invitert inn. Barnetreffet er et lavterskeltilbud for alle i målgruppen uavhengig av sosioøkonomisk eller kulturell bakgrunn. Det er stor interesse for tilbudet og besøkstallene ligger på 30 - 70 i løpet v en dag. Det er åpent to dager pr. uke	Ferdig	engasjement i World Expression Forum og i kraft av sin rolle som UNESCO-litteraturby. Oppdraget er gjennomført som en del av det kontinuerlige arbeidet med å utvikle tjenestene våre.
Lillehammer helsestasjon	Barnetreffet opprettholdes som et viktig forebyggende og nettverksbyggende tiltak for gravide og foreldre med barn i alderen 0 – 5 år.	tillat, Barnetreffet er også en arena hvor relevante tema blir tatt opp av ansatte eller eksterne som er invitert inn. Barnetreffet er et lavterskeltilbud for alle i målgruppen uavhengig av sosioøkonomisk eller kulturell bakgrunn. Det er stor interesse for tilbudet og besøkstallene ligger på 30 - 70 i løpet v en dag. Det er åpent to dager pr. uke	Ferdig	Barnetreffet er fortsatt et godt besøkt tilbud. Tilbudet viser seg å være svært populært for både fedre og mødre med ulik sosioøkonomisk og kulturell bakgrunn. Antall besøkende ligger på 30-70 per dag. Den er åpen to dager i uka. Oppdraget er gjennomført og opprettholdes i daglig drift.
Lillehammer helsestasjon	To -helsestasjon skal ivareta en forsvarlig	Kommunebarometeret viser at Lillehammer	Mindre avvik	Til tross for synkende antall fødsler i 2023 har det ikke

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	svangerskapsomsorg med tilstrekkelig ressurstilgang.jmfr.de statlige faglige anbefalingene.	Helsestasjon ligger under anbefalt norm i antall stillinger i jordmortjenesten. Konsekvensen er at kommunen ikke kan gi et fullverdig tilbud til alle gravide uti fra anbefalte retningslinjer.Det blir kun gitt hjemmebesøk til førstegangsførelse og til de som trenger ekstra oppfølging.		vært mulig å innfri retningslinjer for svangerskapsomsorgen med å tilby hjemmebesøk til alle innen 3 dager etter fødsel. Lillehammer har per i dag 210% jordmorstilling. Vi ser en økende tendens av flere gravide som trenger ekstra oppfølging i forhold til psykisk uhelse. Dette krever ekstra tid fra jordmortjenesten. Det er søkt om styrkingmidler fra Helsedirektoratet for 2024 med tanke på å øke jordmorstilling.
Lillehammer helsestasjon	To -helsestasjon skal jobbe forebyggende og universelt, men skal også sikre og ivareta det spesielle på individ nivå	To-helsestasjon har som sitt mandat å jobbe forebyggende og helsefremmende både på universelt og individuelt nivå. Tjenesten skal tidlig kunne oppdage,identifisere, og avdekke utfordringer hos det enkelte individ og i familier, og igangsette tiltak til rett tid og på riktig nivå innenfor somatiske,psykiske, og sosiale utfordringer. Tjenestene har fokus på det universelle,men skal samtidig kunne ivareta det spesielle.Tjenestene er mestring- og ressursorientert.To helsestasjon skal i alle saker kartlegge tidlig,og der det er behov opprette et bredt samarbeid med andre.	Mindre avvik	Med økende andel barn, unge og foreldre med lettere psykiske vansker og med færre som får hjelp fra spesialisthelsetjenesten ser vi i helsestasjon og skolehelsetjenesten at det er utfordrende å både ha tilstrekkelig tid til de universelle tilbudene som og ha tid til oppfølging på individnivå. Vi jobber med å snu fokus i skolehelsetjenesten over på flere gruppetilbud fremfor å bruke for mye tid på individuelle oppfølginger. Dette er krevende. Og det krever at tjenesten i større grad setter tydelige rammer for oppfølging. Fokus for 2024 blir å jobbe med rutiner som hjelper oss å få mer ressurser over på universelle tilbud.
Lillehammer helsestasjon	To -helsestasjon skal være digitalt oppdatert og sikre at de ansatte får opplæring, og er trygge i bruken av ulike	Det har vært en digitalutvikling innenfor To -helsestasjon.Det blir	Iht. plan	Helsestasjon har gjennomført en betydelig digitalisering, dette vil

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	Oppdrag verktøy.	viktig fremover å sikre at de ansatte får opplæring, holder seg oppdatert og er trygge i bruken av ulike verktøy. Ressurser til dette arbeidet må prioriteres for å ivareta nye digitale løsninger og samtidig trygge de ansatte i dette arbeidet.		fortsatt kreve mye arbeid også i tiden fremover. Det er mye som skal overvåkes og følges opp i systemene.
Lillehammer helsestasjon	To-helsestasjon skal sikre stabil legetjeneste som kan ivareta statlige føringer og lovkrav knyttet til alle områder innenfor helsestasjonsarbeidet og være en faglig ansvarlig for å iverksette ulike tiltak på rett nivå.	KOSRTA tallene viser lav legedekning tilknyttet To-helsestasjon. Det medfører at tjenestene ikke gir et fullverdig tilbud uti fra statlige anbefalte retningslinjer. Spesielt får dette konsekvenser for skolehelsetjenesten som ikke får gjennomført førsteklasseundersøkelser og muligheten til å kunne gi god nok veiledning til de ansatte.	Ferdig	Helsestasjon har i 2023\24 klart å gjennomføre tilbud om legeundersøkelse til alle førsteklassinger i tillegg til de andre legeundersøkelsene på helsestasjon. Med en barnelege i 80% stilling og 20% LIS 1 lege, ser vi at vi i større grad identifiserer barn som trenger videre oppfølging. Med riktig veiledning på helsestasjon har antallet videre henvisninger til barneavdelingen blitt mindre enn tidligere. Tidlig identifisering og riktig oppfølging kan forhindre skjevutvikling og uoppdagede helseutfordringer. Tas inn i daglig drift.
NAV	Alle får pengene de har krav på - enkelt og forutsigbart		Iht. plan	Dette er et kontinuerlig arbeid som pågår.
NAV	Sammen finner vi løsninger med dem som trenger det mest		Iht. plan	Dette er et kontinuerlig arbeid som pågår.
NAV	Sammen løser vi samfunnsoppdraget		Iht. plan	Dette er et kontinuerlig arbeid som pågår.
NAV	Vi mobiliserer arbeidskraft i et arbeidsliv i omstilling		Iht. plan	Dette er et kontinuerlig arbeid som pågår.
Lillehammer læringssenter	Få bosatte flyktninger raskt inn i arbeid gjennom arbeidspraksis både i kommunale og private virksomheter.		Iht. plan	Dette er et arbeid som er i gang og som pågår kontinuerlig. Språkutfordringer er en større utfordring enn

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Lillehammer læringssenter	Implementere en 10-moduls plan for digital kompetanseheving for ansatte.		Mindre avvik	tidligere anntatt. Arbeidet ble startet opp før flyktningestrømmen tiltok. Arbeidet har blitt forsinket pga dette
Lillehammer læringssenter	Implementering av digitale opplæringsplaner for elever	Lillehammer læringssenter har i 2022 utviklet en lokal plan for systematisk opplæring av grunnleggende digitale ferdigheter for deltakere fra alfabetiseringsnivå til C1-nivå.	Iht. plan	Utstyret er oppgradert, det kjøres opplæringskurs. Det er en dedikert fagressurs til arbeidet.
Barnehager	Barnehagemyndighet skal gjennomføre tilsyn med barnehagenes system for internkontroll for å sikre at kravene i denne loven med forskrifter følges. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset barnehagens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.	De kommunale barnehagene har gjennom flere år arbeidet med økt nærvær i sektoren.	Ferdig	Det gjennomføres tilsyn på internkontroll og bemanning i barnehagene. Dette er innarbeidede rutiner som er implementert og fortsetter utover 2023.
Barnehager	Arbeidet med økt nærvær i barnehagene skal videreføres gjennom deltakelse i bransjeprogrammet for sektoren.	Som en videreføring av dette arbeidet skal alle de kommunale barnehagene i 2023 delta i bransjeprogrammet for barnehagene, dette er ett samarbeid mellom KS, NAV frisklivssenter, HR-rådgiver, ledere, plasstillitsvalgte og lokalt verneombud i den enkelte barnehage samt kommunalsjef for oppvekst, utdanning og kultur.	Ferdig	Det er gjennomført IA-bransjeprogram i alle barnehagene. Dette har vært et nyttig arbeid og barnehagene rapporterer om at de har fått nyttig verktøy til å kunne jobbe videre med.
Barnehager	Ferdigstille konseptutredning for	Prosjektplan for Fremtidig	Iht. plan	Saken er nå til høring og det

Tjenesteområde	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	fremtidig barnehagestruktur Lillehammer kommune.	barnehagestruktur i Lillehammer kommune ferdigstilles og tiltak følges opp.		forventes at saken tas opp i kommunestyret før sommerferien 2024.
Barnehager	Kommunale barnehager skal fortsatt ha fokus på utvikle seg som lærende organisasjoner gjennom felles kompetansetiltak med mer.		Iht. plan	det jobbes fortsatt med kompetanseutvikling og arbeidet skal videreføres i årene fremover.

Fagenheter og andre

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
060-Lillehammer Region Brannvesen	-123	-615	0	615	0,0 %
500-Kommunedirektørfunksjonen	10 785	13 058	12 798	-260	-2,0 %
505-Politisk virksomhet	8 204	10 860	9 184	-1 676	-18,3 %
520-HR og organisasjonsenheten	18 291	20 350	20 833	483	2,3 %
530-Dokumentasjon og service	11 779	13 210	13 447	237	1,8 %
540-Strategisk utvikling og kommunikasjon	9 029	11 628	14 022	2 394	17,1 %
550-Fellesenhet økonomi	2 284	2 392	2 321	-71	-3,1 %
560-Digitalisering og IT	68 456	77 979	64 743	-13 235	-20,4 %
570-Kommuneadvokat	4 885	4 811	5 344	533	10,0 %
590-Innkjøp	3 227	4 763	4 471	-293	-6,5 %
600-Økonomisk planlegging og analyse	4 532	5 445	5 972	527	8,8 %
610-Næringsutvikling	5 300	4 085	4 992	907	18,2 %
800-Fellesområdet	-124 490	-155 511	-196 416	-40 906	-20,8 %
Sum	22 159	12 456	-38 289	-50 745	-132,5 %

Avviksforklaring drift

Fagenheter og andre har samlet sett et negativt budsjettavvik i 2023 på 50,7 mkr. De negative avviket er i all hovedsak knyttet til fellesområdet (40,9 mkr), politisk virksomhet (1,7 mkr) og digitalisering og IKT (13,2 millioner kroner).

Lillehammer region brannvesen

Lillehammer region brannvesen har et positivt budsjettavvik på 0,6 millioner kroner i 2023. Det positive avviket kan i sin helhet knyttes til feiervirksomheten, og skyldes at bruk av fondsmidler i selvkost-regnskapet som overføres til driftsregnskapet er betydelig høyere enn budsjettet. Økt bruk av fondsmidler knyttet til feiervirksomheten skyldes en betydelig større pensjonsutgift enn budsjettet.

Nettoresultatet for brannvirksomhet i 3:1- samarbeidet er helt i tråd med budsjettet.

Brannvirksomheten har brukt vesentlig mindre fondsmidler enn forutsatt i 2023 som følge av betydelig

høyere inntekter enn forventet knyttet til unødvendige alarmer og kursvirksomhet.

Kommunedirektørfunksjonen

Resultatet for enheten i 2023 gir et negativt budsjettavvik på 0,2 millioner kroner. Avviket skyldes merutgifter på lønnsområdet som følge av ekstraordinære utbetalinger (uavviklet ferie for to-leder og overtid for ansatte knyttet til dimensjoneringsaken).

Politisk virksomhet

Resultatet for virksomheten gir et negativt budsjettavvik på 1,7 millioner kroner i 2023. Avviket skyldes i stor grad møtegodtgjørelse og større utgifter enn beregnet knyttet til gjennomføring av kommunevalget.

HR og organisasjon

Det økonomiske resultatet for enheten gir et positivt budsjettavvik på 0,5 millioner kroner i 2023. Mindreforbruket skyldes vakanse og refusjon sykefravær.

Dokumentasjon og service

Tjenesteområdet har samlet et positivt budsjettavvik på 0,2 millioner kroner i 2023. Avviket skyldes ledighet i stilling gjennom året.

Strategisk utvikling og kommunikasjon

Tjenesteområdet har samlet et positivt budsjettavvik i 2023 på 2,3 millioner kroner.

Enhet for kommunikasjon

Det økonomiske resultatet for enheten i 2023 gir et positivt budsjettavvik på 0,4 millioner kroner. Avviket skyldes i all hovedsak senere tilsetning enn budsjettet i vakant stilling.

Enhet for internkontroll

Det økonomiske resultatet for enheten i 2023 gir et negativt budsjettavvik på 0,5 millioner kroner.

Avviket skyldes både ekstraordinære utbetalinger på lønnsområdet og opphør av samarbeid/refusjon knyttet til kvalitetssystemet TQM i 3:1 kommunene.

Enhet for overordnet planlegging og innovasjon

Det økonomiske resultatet for enheten gir et positivt budsjettavvik på 2, 5 millioner kroner. Det positive avviket skyldes primært at avsatte midler til oppfølging av samarbeidet med studentene for å øke Lillehammers attraktivitet som studentby og derigjennom skape økt tilflytting i stor grad er ubrukt ved utgangen av året. Forsinkelsene skyldes eksterne forhold, og arbeidet starter opp igjen i løpet av 1. tertial 2024.

Fellesenhet økonomi

Det økonomiske resultatet i 2023 for enheten er omtrent i tråd med budsjettert. Merutgifter på økonomiseksjonen for Lillehammer kommune skyldes økte bankgebyr.

Digitalisering og IKT

Det økonomiske resultatet for fagenhet Digitalisering og IKT gir i 2023 et negativt budsjettavvik på 13,2 millioner kroner.

De største avvikene er knyttet til lisenser, drift/vedlikehold av system, konsulenttenester og leie av IKT-utstyr. Merutgiftene skyldes en kombinasjon av nye system (MDM Helse og Velferd, eProcurement, nye moduler Framsikt mm) , større volum på eksisterende tjenester (antall lisenser, antall PC og Ipad, antall aksesspunkter mm) og høyere prisvekst enn budsjettert (brukerlisenser). For sentrale brukertyper innenfor helse og administrasjon har prisen på lisenser økt med 20 -25 % i siste kvartal 2023 sammenlignet med 2022, og totalt har utgifter til brukerlisenser økt med 14,4 % i 2023 sammenlignet med fjoråret (2,6 millioner kroner).

De viktigste tiltakene som er igangsatt i 2023, innsparingsprosjekt for *Digitale tjenester*, gjennomgang av antall applikasjoner, overgang til skybaserte tjenester og ny driftsavtale med I Komm, vil først kunne få en effekt på det samlede utgiftsnivået i 2024. En overgang til skybaserte tjenester vil i medføre bedre funksjonalitet og økt sikkerhet.

Kommuneadvokat

Det økonomiske resultatet i 2023 for enheten gir et positivt budsjettavvik på 0,5 millioner kroner. Det positive avviket skyldes i all hovedsak at langtidsfravær og foreldrepermisjon ikke er erstattet.

Innkjøp

Det økonomiske resultatet i 2023 for enheten gir et negativt budsjettavvik på 0,3 millioner kroner. Avviket skyldes i hovedsak økte opplæringsutgifter (sertifiseringskurs i offentlige anskaffelser).

Økonomisk planlegging og analyse

Det økonomiske resultatet for enheten i 2023 gir et positivt budsjettavvik på 0,5 millioner kroner. Avviket skyldes i all hovedsak mindreutgifter på lønnsområdet med delvis overføring av utgifter knyttet til midlertidig konstituering i annen stilling.

Næringsutvikling

Det økonomiske resultatet for enheten i 2023 gir et positivt budsjettavvik på 0,9 millioner kroner. Avviket skyldes i all hovedsak lavere lønnskostnader og lavere utbetalingene fra næringsfondet enn budsjettet.

Fellesområdet

På fellesområdet er det utgifter knyttet til revisjon og kontrollutvalg, omplasseringsutvalg, Lillehammer kommunes andel av fellesfunksjoner og sentrale utgifter og inntekter. Totalt for fellesområdet er det et negativt avvik i forhold til revidert budsjett på 40,9 mill. kroner. De største kostnadene på fellesområdet er tilknyttet pensjon, lønnsreserve, tilskudd til andre samt føring av tap på fordringer.

For 2023 ble pensjonskostnadene til Lillehammer kommune ekstra høye. I regnskapet skal det belastes pensjon for alle ansatte med en fast prosent som føres sammen med lønnsutgiften. Resten av pensjonskostnaden blir dekket av fellesområdet. Dette er hensiktsmessig for at tjenestekområdene skal få mer forutsigbare kostnader. I 2023 ble også premieavviket stort, dette ble rapportert politisk i 2. tertial. Der ble det vedtatt å avsette en andel av premieavviket på fond, noe som er utført.

De største årsakene til avvik i forhold til budsjett utover pensjonskostnader er;

- Avsetning til fond (pensjon), 12,9 millioner kroner
- Pensjon 13,5 millioner kroner
- Refusjon ressurskrevende tjenester (lavere enn budsjettet i 2022), 6,3 millioner kroner
- Tap på fordringer, 4,1 millioner kroner
- Forsinkelsesrenter lønn, 3,3 millioner kroner

Lønnsreserve

Lønnsoppgjøret for 2022 er fullstendig kompensert ut på hvert enkelt tjenesteområde med helårseffekt for 2023. Dette gjelder også lønnsøkningen på faste turnustillegg (kveld/natt og helg). Lønnsreserven har også blitt benyttet i forbindelse med 2023-effekt av feil lønnsnivå fra 2019. Endring av prosedyre ved utbetaling av variabel lønn har medført en ekstra halv måneds utbetaling i 2023, og også dette ble håndtert fra lønnsreserven. Etter endringen utbetales all variabel lønn måneden etter opptjening.

Lønnsrammen for lønnsoppgjøret 2023 ble 5,4 % og nå har alt av lønnsoppgjør blitt utbetalt og kompensert ut i sin helhet på tjenesteområdene. Kommunedirektøren har fordelt budsjett i henhold til beregninger foretatt for det enkelte tjenesteområdet etter hvert som lønnsoppgjøret har blitt utbetalt.

Lønnsreserven ble økt med 9 millioner kroner i 2.tertial grunnet de ovennevnte forhold.

Inntekter fra ressurskrevende tjenester

Inntekter fra ressurskrevende brukere bokføres året etter i regnskapet. Det vil si at i regnskap 2022 foretok man en avsetning for inntektene, som reverseres i 2023 da inntektsføringen faktisk bokføres. For 2022 ble det besluttet å avsette en inntekt lik budsjett, det vil si på 79,5 millioner kroner. Resultatet ble en inntekt på 73,1 millioner kroner. Det vil si at avsetningen ble 6,3 millioner kroner for høy i 2022, og at dette da kommer som et negativt resultat i 2023.

Budsjettet for 2023 er en inntekt på totalt 79,5 millioner kroner. I 2023 ble det foretatt en inntektsavsetning på samme beløp som budsjett.

Avviksforklaring investeringer

Investeringsregnskap for enhetene

Beløp i 1000 kr

Enhet	Rad	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Avvik i år
Lillehammer Region	Investeringer			
Brannvesen	i varige driftsmidler	1 929	8 287	6 358
Kommunedirektørfunksjonen	Investeringer			
	i varige driftsmidler	27	98 054	98 027
Kommunedirektørfunksjonen	Tilskudd til andres investeringer	7 822	0	-7 822
Dokumentasjon og service	Investeringer			
	i varige driftsmidler	0	21 389	21 389
Digitalisering og IT	Investeringer			
	i varige driftsmidler	10 111	31 010	20 899
Digitalisering og IT	Tilskudd fra	-218	0	218

Enhet	Rad Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Avvik i år
	andre		
		19 671	158 740 139 069

Lillehammer region brannvesen

Lillehammer region brannvesen har et mindreforbruk av investeringsmidler på 6,4 millioner kroner i 2023. Mindreforbruket fordeles på feiervirksomheten med 0,8 millioner kroner og 5,6 på brannvirksomheten.

Avviket på feiervirksomheten skyldes forsinket bestilling og levering av ny bil, og avviket på brannvirksomheten skyldes en betydelig forsinkelse på bil bestilt i 2022 (forventes levert i 1. halvår 2024).

Kommunedirektørfunksjonen

Mindreforbruk - 90,2 millioner

Avviket er fordelt på følgende områder (de viktigste avvikene):

Flomsikring: Underforbruk på ca 13,2 millioner kroner. Midlene vil bli forslått videreført til 2024.

Investeringer Kommunedirektør med stab: Underforbruk ca 6,5 millioner kroner. Midlene vil bli foreslått videreført i 2024.

Lån Lillehammer kommunale eiendomsselskap: 16,2 millioner kroner. Lånet betales ned fortløpende og følger fremdriftsplan.

Kjøp av næringseiendom: Avvik 50 millioner kroner. Avvik her må ses i sammenheng med kjøp av næringseiendom registrert på ansvar Eiendom, kjøp her er på 14 millioner (Industrigata 39 (A-C), slik at avvik ligger reelt på 36 millioner.

Dokumentasjon og service

Prosjektet Digitalisering av eldre arkiver kom i gang på slutten av 2023.

Det er inngått avtale mellom konsulent IKA Opplandene kommunalt oppgavefelleskap v/Innlandet fylkeskommune og Lillehammer kommune den 26.09.2023.

Det er gitt informasjon til aktuelle brukere og det er gjennomført opplæring i november 2023.

De to første avleveringer av arkivmaterieell ble gjennomført i desember 2023. Budsjetter er foreløpig kun belastet med noe forbruksmaterieell og utstyr knyttet til pakking og forsendelse.

Prosjektet fortsetter i 2024.

Digitalisering og IT

Investeringsregnskapet for fagenhet Digitalisering og IKT resulterer i ubrukte budsjettmidler på 21 millioner kroner i 2023. Av dette utgjør 15 millioner kroner ubrukte midler fra 2022 som ved en feil ble overført til 2023. Avviket i forhold til planlagte prosjekter i 2023 er dermed 6 millioner kroner. Avviket skyldes en kombinasjon av senere oppstart, og bortfall av noen planlagte prosjekter.

Oppdrag

Oppdrag for enhetene

Enhet	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Lillehammer Region Brannvesen	Forebyggende- og beredskapsanalyse	Analysene skal danne grunnlaget for hvordan brann- og redningsvesenet skal være organisert, bemannet og utrustet på best mulig måte. Analysene vil være retningsgivende for brannordningen i regionen samt synliggjøre hvordan brannvesenet skal oppfylle lov og forskrifts krav. Gevinstrealisering kan være å synliggjøre bruken av Lillehammer region brannvesen sine samlede resurser.	Ferdig	Lillehammer region brannvesen har i 2023 utarbeidet helhetlig Risiko og sårbarhetsanalyse samt forebyggende- og beredskapsanalyse. Funn i analysene har avdekket en relativt tilfredsstillende materiell status, noen mindre mangler på kompetanse, og lavere bemanning enn forskrifts- og risikomessige beredskapskrav. Lrbv har en akseptabel håndteringsevne på de fleste mindre dimensjonerende brann og ulykkes hendelser. Fjelldestinasjonene utfordrer beredskapen. Brannstasjonene i Øyer og Lillehammer oppfyller krav i arbeidsmiljøloven, stasjonene på Segalstad

Enhet	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
				Bru og Olstad har svært store mangler. Kravene til organisering og dimensjonering på grunnlag av risiko- og sårbarhet er kun delvis oppfylt for brannberedskapen. Analysene viste ingen avvik for feiervirksomheten.
Lillehammer Region Brannvesen	Ny lokal feie- og tilsynsforskrift	Feie- og tilsynstjenesten med fyringsanlegg, er et selvkostområde. Formålet med forskriften er å oppfylle og utdype brann- og eksplosjonsvernlovens bestemmelser om feiing og tilsyn i kommunene Lillehammer, Øyer og Gausdal. Forskriften skal styrke gjennomføringen av det brannforebyggende arbeidet i boliger og andre bygninger gjennom bestemmelser om feiing og tilsyn med fyringsanlegg i følge med kartlagt risiko. Gevinstrealisering vil være bedre utnyttelse av Lillehammer regionens samlede resurser. Lillehammer region brannvesen jobber med helhetlig økonomisk styringsverktøy, for bedre daglig drift og gevinstrealisering. Dette vil også kunne synliggjøre de	Ferdig	Lillehammer region brannvesen har utarbeidet lokal forskrift for innkreving av gebyr feie-/ boligtilsyn. Forskrift er godkjent i de tre kommunestyre og bekjentgjort i Norsk lovtiende. Lillehammer region brannvesen har gjort en helhetlig gjennomgang av sine økonomiske rammer og rutiner. Har nå god oversikt og styring innenfor sine økonomiske rammer.
Lillehammer Region Brannvesen	Økonomiske styringsverktøy		Ferdig	

Enhet	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		økonomiske konsekvenser ved kutt i tjenesten, kontra det gap som er mellom dagens beredskap og den beredskapen som det burde være, samt konsekvenser som vil fremkomme i forebyggende- og beredskapsanalyse.		
Kommunedirektørfunksjonen	Opprette et eget samarbeidsforum for boligutvikling i Lillehammer med deltakelse fra ulike boligaktører og Lillehammer kommune.	I henhold til kommunelovens § 26-1 skal kommunen minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv.	Iht. plan	Boligutviklingsforum er i gang å hadde første samling 20. oktober 2023. Videreføres med samlinger årlig og hyppigere ved behov.
Strategisk utvikling og kommunikasjon	Gjennomgå eierskapene til Lillehammer kommune	Lillehammer kommune har eieskap i en rekke foretak. Motivasjonen for eierskapene er primært som virkemidler for å nå mål i kommunens gjeldende planer. Utredningen skal inngå i kunnskapsgrunnlaget for utarbeidelse av eierskapsmeldingen for kommunestyreperioden 2023-2026.	Iht. plan	Inngår i prosess med revisjon av Lillehammer kommunes eierskapsmelding. Prognosert fremlagt som sak for endelig behandling i kommunestyret høsten 2024.
Strategisk utvikling og kommunikasjon	Utredning av permanent og midlertidig formålsendring av fritidsboliger til fastboliger	Bruksskillet mellom fastbolig og fritidsbolig har gradvis blitt mindre tydelig gjennom det siste tiåret. Det kan tilskrives flere ulike	Mindre avvik	Oppdraget gjennomføres som underlag for revisjon av kommuneplanens arealdel. Revisjonsbeslutning fattes gjennom behandling av

Enhet	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		faktorer. Bedre kommunikasjoner, bedre infrastruktur, bedre standard på fritidsboligene samt endringer i organisering av arbeidsoppgaver er det tydeligste driverne. Planutvalgets behandling av temaet midlertidig bruksendring, gav en foreløpig avklaring av prosedyrene for dette. En utredning som omfatter fritidsboliger og formålsendring med belysning av samfunnsmessige konsekvenser, vil bidra til et bedre beslutningsgrunnlag for en kommende sak om temaet. Oppdraget er hentet fra leveranseavtalen som er en avtale inngått mellom Fellesenhet Økonomi og de tre kommunene Gausdal, Lillehammer og Øyer. Avtalen styrer forventninger og ansvar innenfor fagområdene lønn, regnskap, fakturamottak, utgående fakturering og systemansvaret for fagsystemet Agresso. Avtalen omhandler tjenestene som skal leveres og kvalitetsnivået på disse. Den omhandler også hva som er kommunenes eget		planstrategien for perioden 2024-2027.
Fellesenhet økonomi	Sammen med de tre kommunene levere et best mulig resultat innenfor aktuelle fagområder i tråd med gjeldene lover og regler		Iht. plan	

Enhet	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		ansvar tilknyttet leveransen. Tjenestene og derav også oppdragene er beskrevet på overordnet nivå og er i all hovedsak like fra år til år. Ved større endringer justeres avtalen. I tillegg til leveranseavtalen med kommunene er det inngått separate oppdragsavtaler med de øvrige selskapene som Fellesenhet Økonomi leverer regnskaps- og lønnstjenester til.		
Digitalisering og IT	Gjennomføre forberedende oppgaver for migrering fra dagens datasenter til Microsoft Azure		Iht. plan	Fremdrift i stor grad som planlagt, og bruk av investeringsmidler vesentlig under budsjett.
Digitalisering og IT	Migrert over til Ikomm Allegro		Mindre avvik	Prosjektet har mindre tidsforsinkelser men dette vil trolig ikke påvirke ferdigstillingstidspunktet.
Næringsutvikling	Avklare om det er mulig med parkering i fjell i Lillehammer	Parkering i fjell er et initiativ der Lillehammer kommune har gått sammen med private aktører om å etablere parkering i fjell under Lillehammer sentrum. Tanken er å legge til rette for attraktiv parkering, tilgjengeliggjøre byrom som i dag er parkering og gjøre det enklere å få til gode fortetningsprosjekter i sentrum	Mindre avvik	Dette oppdraget står fortsatt på at det er utfordrende å avklare inn- og utkjøringer, men det jobbes fortsatt med dette
Næringsutvikling	Bedre kompetansetilgangen i næringslivet i regionen		På vent	Utgangspunktet for dette oppdraget i 2023 var å gjennomføre Mitt

Enhet	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Næringsutvikling	Gjennomføre Cyberland-prosjektet		Mindre avvik	utdanningsvalg. Dette ble lagt på is grunnet manglende interesse fra næringslivet og utdanningssektoren. Det har vært jobbet med Sikkerhetsfestivalen, Totalforsvarets Cybersikkerhetskonferanse og styrking av Cyberforsvaret. Andre oppgaver tilknyttet dette oppdraget har ikke blitt iverksatt i 2023
Næringsutvikling	Gjennomføre Fritidsboligkonferansen		Ferdig	Gjennomført med gode tilbakemeldinger
Næringsutvikling	Gjennomføre messe med arbeidstittel "Arbeidslivet møter studenter og høgskolen"	Initiativ fra høgskolen og studentene som er et svar på den politiske bestillingen om å gjøre det mer attraktivt for studentene å melde flytting til Lillehammer	På vent	Ble ikke gjennomført grunnet interne forhold på høgskolen
Næringsutvikling	Implementere kommunikasjonskonseptet Den lille forskjellen		Iht. plan	Den lille forskjellen ruller og går som et kommunikasjonskonsept som oppnår god synlighet i markedet. Vil også videreføres inn i 2024
Næringsutvikling	Implementere regional arrangementsstrategi	Regional arrangementsstrategi ble vedtatt i kommunestyret i Lillehammer 29. august 2019. Strategien følges opp gjennom en årlig handlingsplan som vedtas av Interkommunalt Politisk Råd.		Interkommunalt politisk råd vedtok en handlingsplan tilknyttet arrangementsstrategien for 2023. Det er noen mindre avvik mellom denne og hva som faktisk er gjennomført
Næringsutvikling	Implementere regional arrangementsstrategi	Konkrete tiltak/oppdrag for hvordan planen skal implementeres blir gitt	Mindre avvik	Dette oppdraget inneholder egentlig alle de andre oppdragene på denne enheten, og siden

Enhet	Oppdrag	Oppdragsbeskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
		gjennom behandling av handlingsplan for Interkommunal politisk råd		noen av dem har avvik blir det også avvik på denne.
Næringsutvikling	Langsua nasjonalparknettverk		Iht. plan	Gjennomført ihht plan i 2023. Vil videreføres ut i 2024 for å ferdigstille de siste oppgavene. Det var særskilt to arrangementer som lå inne i denne satsingen i 2023, Næringsdriv og Den lille dytten. Begge ble vellykket i den forstand at det trakk mange etablerere og fikk gode tilbakemeldinger. Påmeldingen til etablererkurs var bedre enn den har vært de siste årene
Næringsutvikling	Mobilisere flere gründere		Ferdig	Det har vært jobbet godt med enkelttiltak i 2023, blant annet gjennom nettverket Lillehammer reparerer og etableringen av Varig ved Lillehammer Skysstasjon. Avvikene er knyttet til at vi ikke har fått løftet regionen til å ta en nasjonal posisjon på dette området
Næringsutvikling	Sirkulærregionen Lillehammer		Mindre avvik	Gudbrandsdalen 2030 har ikke kommet i gang på en slik måte at det har vært mye å jobbe med. Dette tiltaket ble derfor ikke satt i gang, og ligger ikke inne i vedtatt handlingsplan for 2024.
Næringsutvikling	Utvikle næringspotensialet som ligger i Gudbrandsdalen 2030		På vent	